

1. Vyana konvensiyasına görə müqavilə nə vaxt beynəlxalq müqavilə hesab olunur?

- √ Müqavilənin tərəfləri olan kommertiya müəssisələri müxtəlif dövlətlərdə olduqda
- Beynəlxalq təşkilatlar arasında bağlandıqda
- Müqavilənin həcm 1 mln. dollardan çox olduqda
- Müqavilələr BVF və Beynəlxalq bankların iştirakı ilə bağlandıqda
- TMSŞ-lər arasında bağlandıqda

2. Beynəlxalq ticarət sövdələşmələri nədir?

- √ Əmtəə göndərilməsi və xidmət göndərilməsi üçün müxtəlif ölkələrdə yerləşən iki və ya bir neçə tərəf arasında bağlanmış müqavilədir
- Əmtəənin hər hansı bir ölkənin daxili bazarında satılmaq üçün idxal olunmasıdır
- Obyektlərin birgə tikilməsi və istismarı ilə əlaqədar daha çox tərəf arasında bağlanmış sövdələşmədir
- İstənilən sövdələşmədir
- Beynəlxalq əmtəə dövriyyəsinə təmin edən əsas və köməkçi əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün bağlanan sövdələşmədir

3. Qlobal preferensiyalar sistemi aşağıdakılar tərəfindən hazırlanıb:

- √ UNCTAD (BMT-nin Ticarət və İnkişaf üzrə Konfransı)
- WTO (Ümumdünya Ticarət Təşkilatı)
- Avropa İttifaqı tərəfindən NAFTA (Şimali Amerika Azad Ticarət Zonası) ilə birlikdə
- UNDP (BMT-nin İnkişaf Proqramı)
- UNIDO (BMT-nin Sənaye İnkişafı Təşkilatı)

4. Qlobal ticarət-preferensiya sistemi aşağıdakıları nəzərdə tutur:

- √ İnkişaf etmiş ölkələrin inkişaf etməkdə olan ölkələrə gömrük-tarif güzəştləri etməsini
- İqtisadi qruplaşmalar arasında preferensial ticarət əməkdaşlığını
- Avropa İttifaqının öz yeni üzvlərini iqtisadi cəhətdən dəstəkləməsi sistemini
- İnkişaf etməkdə olan ölkələrin inkişaf etmiş ölkələr barəsində proteksionist tədbirlərini
- Ölkələrin öz ticarət tərəfdaşlarına gömrük-tarif güzəştləri etməsini

5. Xarici iqtisadi əlaqələrin tənzimlənməsi və inkişafında yaranan formalardan olan beynəlxalq ticarət hansı fikri ifadə edir?

- √ Özündə yalnız idxal-ixrac əməliyyatlarını deyil, həm də satışıdan sonra iş, xidmət və kooperasiya əlaqələrinə aid əməliyyatları birləşdirir.
- Əmək ehtiyatlarının bir ölkədən digər ölkəyə keçməsi zamanı baş verir
- İqtisadi münasibətlər sistemində bir sıra elmi nəzəriyyələrin birgə tətbiq olunması
- Qarşılıqlı ixtisaslı kadrların hazırlanması
- Təsərrüfat həyatının beynəlmiləşdirilməsi ölkələr arasında yalnız əmtəə və işçi qüvvəsi deyil

6. Ölkənin yeni proteksionist məhdudiyyətlərini tətbiq etməyəcəyinə dair öhdəliyi ÜTT terminologiyasında necə adlanır?

- √ “Stand-still” öhdəliyi
- “Assimmetrik” öhdəlik
- “Diskriminasiya” öhdəliyi
- “Know-how” öhdəliyi
- “Roll-back” öhdəliyi

7. Ölkənin mövcud proteksionist məhdudiyyətlərini aradan qaldıracağına dair öhdəliyi ÜTT terminologiyasında necə adlanır?

- “Stand-still” öhdəliyi
- “Know-how” öhdəliyi
- √ “Roll-back” öhdəliyi
- “Assimmetrik” öhdəlik
- “Diskriminasiya” öhdəliyi

8. Stand-still öhdəliyi nədir?

- √ Ölkənin yeni proteksionist məhdudiyyətlərini tətbiq etməyəcəyinə dair öhdəliyi
- ÜTT-nin yeni proteksionist məhdudiyyətlərini tətbiq etməyəcəyinə dair öhdəliyi
- Ölkələrin qarşılıqlı olaraq yeni qeyri-tarif məhdudiyyətləri tətbiq edəcəklərinə dair öhdəliyi
- ÜTT-nin qarşılıqlı olaraq yeni qeyri-tarif məhdudiyyətləri tətbiq edəcəklərinə dair öhdəliyi
- Ölkənin yeni qeyri-tarif məhdudiyyətlərini tətbiq etməyəcəyinə dair öhdəliyi

9. ÜTT-nin azad ticarət siyasəti dedikdə hansı siyasət nəzərdə tutulur?

- √ Xarici ticarətə minimum dövlət müdaxiləsi siyasəti
- Xarici ticarətə maksimum dövlət müdaxiləsi siyasəti
- Xarici ticarətə maksimum bazar müdaxiləsi siyasəti
- Xarici ticarətə dövlət müdaxiləsinin olmaması
- Xarici ticarətə minimum bazar müdaxiləsi siyasəti

10. Əsasən ikitərəfli ticarət razılaşmaları olmaqla, iki partnyorun hər birində müxtəlif öhdəliklər paketinin mövcudluğu olan ticarət sazişləri?

- √ ÜTT-nin asimmetrik ticarət sazişləri
- ÜTT-nin qeyri-standart sazişləri
- ÜTT-nin kompensasiya xarakterli sazişləri
- ÜTT-nin anti-diskriminasiya sazişləri
- ÜTT-nin balanslı ticarət sazişləri

11. ÜTT-nin asimmetrik ticarət sazişləri dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- √ Əsasən ikitərəfli ticarət razılaşmaları olmaqla, iki partnyorun hər birində müxtəlif öhdəliklər paketinin mövcudluğu
- Əsasən ticarət razılaşmaları olmaqla, iki partnyorun öhdəliklərinin unifikasiya olunduğu paketin mövcudluğu
- Əsasən 1 ölkənin üzərinə götürdüyü öhdəlikləri əhatə edən paketin mövcudluğu
- Əsasən ticarət razılaşmaları olmaqla, bütün partnyorlar üçün eyni öhdəliklər paketinin mövcudluğu
- Əsasən çoxtərəfli ticarət razılaşmaları olmaqla, bütün partnyorlar üçün eyni öhdəliklər paketinin mövcudluğu

12. Ticarət siyasəti alətlərinin təsnifləşdirmə meyarlarına aid deyildir.

- √ Gəlirin həcminə görə
- İqtisadi təsir mexanizmləri üzrə
- Rəqabət mühitinə təsir məqsədlərinə görə
- Ölkələr arasındakı öhdəliklərə görə
- Tətbiq sferası

13. Ticarət rejimi aşağıdakıları ehtiva etmir:

- √ xarici mal və xidmətlərin qiymətlərinin formalaşması
- milli məhsul və xidmətlərin xarici bazarlara buraxılması üçün, tətbiq edilən tədbirlər kompleksidir
- ölkənin beynəlxalq iqtisadi münasibətlər sisteminə səmərəli qoşulması,
- ölkənin beynəlxalq əmək bölgüsünün imkanlarından daha çox faydalanması
- mal və xidmətlərin daxili bazara buraxılmasının tənzimlənməsi

14. Beynəlxalq ticarətdə məhdudiyyətlərin tətbiqi prinsiplərinə aid deyildir:

- √ Azad ticarətin təmin edilməsi
- Beynəlxalq mübadilənin iştirakçıları üçün hədsiz ağır ticarət məhdudiyyətlərinin tətbiq olunmaması
- Ticarət məhdudiyyətlərinin stabilliyi və transperantlığı
- Ticarət məhdudiyyətlərinin proqnozlaşdırıla bilən olması
- Ölkələr arasında bərabər və ədalətli rəqabət şəraitinin saxlanılması

15. Ticarət siyasəti alətləri hansılardır?

- √ milli bazarlara mal və xidmətlərin buraxılmasını tənzimləyən iqtisadi, hüquqi, inzibati və siyasi vasitə, üsul və formalar
- banklar və alış-satış mərkəzləri

- dünya bazarı və beynəlxalq birjalar
- azad iqtisadi zonalar və gömrük ittifaqları
- milli bazarlara mal və xidmətlərin buraxılmasını tənzimləyən inzibati və siyasi vasitə, üsul və formalar

16. Ticarət siyasəti nədir?

- ✓ Xarici və yerli məhsulların daxili və xarici bazarlara daxil olunmasının təmin olunması və tənzimlənməsidir
- Daxili bazarların və istehsalçıların qorunması vasitəsidir
- Təbii təsurların dünya bazarlarına çıxarılması vasitəsidir
- Regionalinkişafın tarazlaşdırılması vasitəsidir
- Beynəlxalq ticarətin realizasiyası vasitəsidir

17. Beynəlxalq ticarətin genişlənməsi nə ilə xarakterizə olunur

- ✓ müqavilə münasibətlərinin genişlənməsi
- texniki mübadilə
- ixrac və idxalın həcmnin artması
- xidmətlərin genişlənməsi
- bazara çıxarılan malların ümumi həcmnin artması

18. Xarici valyuta ilə ifadə olunan istənilən ödəniş vasitəsi:

- ✓ Deviz adlanır
- Avro adlanır
- EKYÜ adlanır
- Ehtiyat valyutası adlanır
- Dövrüyyə vəsati adlanır

19. İnkişaf etməkdə olan ölkələrdə inteqrasiya proseslərinə hansı amillər xarakterik deyil:

- ✓ Vahid iqtisadi və valyuta məkanı formalaşmışdır.
- İnteqrasiya inkişafın birinci mərhələsindədir
- Ölkələr arasında əməkdaşlıq inteqrasiya proseslərinin ilkin mərhələsindədir
- Gömrük sahəsində müəyyən əlaqələndirmə prosesləri baş verir
- Praktiki olaraq inteqrasiya yoxdur

20. Aşağıdakı hansı ölkə ACEAH-a daxil deyil.

- Malaziya
- ✓ ÇXR
- Sinqapur
- İndoneziya
- Tayland

21. Hazırda neçə dövlət Vyana konvensiyasının iştirakçısıdır?

- ✓ 48 dövlət
- 60 dövlət
- 45 dövlət
- 62 dövlət
- 36 dövlət

22. Haaqa konvensiyası neçənci ildə qəbul olunub və neçənci ildə qüvvəyə minib?

- ✓ 1951- ci ildə qəbul olunub; 1955- ci ildə qüvvəyə minib
- 1970- ci ildə qəbul olunub; 1975- ci ildə qüvvəyə minib
- 1980- ci ildə qəbul olunub; 1992- ci ildə qüvvəyə minib
- 1990- ci ildə qəbul olunub; 1998- ci ildə qüvvəyə minib
- 1980- ci ildə qəbul olunub; 1988- ci ildə qüvvəyə minib

23. Avropa Birliyinin məqsədi nədir?
- √ Ölkələr arasında gömrük tarifləri və xarici ticarət sahəsində mövcud olan maneələrin aradan qaldırılması yolu ilə ümumi bazarın yaradılmasıdır
  - Üzv ölkələr arasında sərhdədlərin şərti ləğv olunması və gömrük rüsumlarının aradan qaldırılması
  - Sərhdəyani ölkələrin ərazisində gömrük anbarlarının yaradılması
  - Üzv ölkələr arasında əmtəə və xidmətlərin hərəkəti zamanı gömrük rüsumlarının aradan qaldırılması
  - İttifaqa üzv olan ölkələrin arasında gömrük tarifləri və miqdar məhdudiyyətlərinin ləğv olunması, əmtəə və xidmətlərin vahid bazarının yaradılması
24. Yeni Haaqa konvensiyasını 1985-ci ildə neçə dövlət imzalayıb?
- √ 62 dövlət
  - 36 dövlət
  - 60 dövlət
  - 45 dövlət
  - 48 dövlət
25. Vyana konvensiyası neçənci ildə qəbul olunub və neçənci ildə qüvvəyə minib?
- √ 1980-ci ildə qəbul olunub; 1988-ci ildə qüvvəyə minib
  - 1970-ci ildə qəbul olunub; 1975-ci ildə qüvvəyə minib
  - 1989-cu ildə qəbul olunub; 1992-ci ildə qüvvəyə minib
  - 1990-cı ildə qəbul olunub; 1995-ci ildə qüvvəyə minib
  - 1951-ci ildə qəbul olunub; 1955-də qüvvəyə minib
26. Konturagentlər kimdir?
- √ Müqavilə münasibətlərində olan tərəflər
  - Hər hansı bir ölkədən mal alan firmalar
  - Əmtəə istehsal edənlər və xidmət göstərənlər
  - Dövlət müəssisələri
  - Malgöndərənlər
27. Beynəlxalq kommertiya terminləri məzmunu ilk dəfə neçənci ildə və hansı təşkilat tərəfindən nəşr olunmuşdur.
- √ 1936- cı ildə Beynəlxalq ticarət palatası tərəfindən
  - 1932- ci ildə Millətlər Liqası tərəfindən
  - 1949- cu ildə BMT tərəfindən
  - 1957- ci ildə AİB tərəfindən
  - 1928- ci ildə beynəlxalq hüquq assosiasiyası tərəfindən
28. Köməkçi beynəlxalq kommertiya əməliyyatlarına aiddir.
- √ Reklam agentlikləri ilə razılaşmalar
  - Tranzit
  - Təkrar ixrac
  - Təkrar idxal
  - İxrac
29. Əsas beynəlxalq kommertiya əməliyyatlarının tərkibinə nə daxildir.
- √ İdxal və ixrac
  - Sığorta
  - Gömrük rəsmiləşdirilməsi
  - İdxalatçı və ixracatçı arasında hesablaşmalar
  - Yüknün nəqli
30. Beynəlxalq kommertiya fəaliyyətinin subyektləri hansılardır :

- √ Dövlət tərəfindən xarici bazarlara çıxmaq hüquqi olmuş firmalar,təşkilatlar və hüquqi şəxslər.
- Beynəlxalq kontrakt bağlayan firmalar,təşkilatlar və hüquqi şəxslər.
- Xaricdə yerləşən və beynəlxalq kontrakt bağlayan firmalar,təşkilatlar və hüquqi şəxslər.
- Əmtəə istehsal edənlər və xidmət göstərənlər firmalar.
- Beynəlxalq mübadiləyə gedən mallar, xidmətlər və texnologiyalar.

31. Beynəlxalq kommersioniyyə fəaliyyətinin obyektii hansıdır:

- √ Mallar,xidmətlər və texnologiyalarla beynəlxalq mübadilədə iştirak edən maddi proseslər.
- Beynəlxalq kontrakt bağlayan firmalar,təşkilatlar və hüquqi şəxslər.
- Beynəlxalq sazişləri icra edən firmalar,təşkilatlar və hüquqi şəxslər.
- Xaricdə yerləşən və beynəlxalq kontrakt bağlayan firmalar.
- Beynəlxalq mübadiləyə gedən mallar, xidmətlər və texnologiyalar.

32. Beynəlxalq kommersioniyyə işinin mahiyyəti nədir:

- √ Xarici bazarda malların,xidmət və texnologiyaların istehsalı və satışı.
- Xarici bazarda xidmətlərin satışı.
- Xarici bazarda qiymətli kağızlar və valyuta satışı.
- Beynəlxalq ticarət vasitəsilə mənfəətin əldə olunması.
- 66
- Xarici bazarda malların satışı.

33. Müasir mərhələdə milli iqtisadiyyatın açıqlığını aşağıdakı göstəricilərə əsasən müəyyənləşdirmək olar:

- Kapitalın beynəlxalq hərəkəti
- Beynəlxalq miqrasiya prosesi
- √ Beynəlxalq ticarət, beynəlxalq inteqrasiya prosesi, kapitalın beynəlxalq hərəkəti, beynəlxalq miqrasiya prosesi
- Beynəlxalq ticarət
- Beynəlxalq inteqrasiya prosesi

34. Beynəlxalq ticarətin tənzimlənməsi metodları hansılardır?

- Dəmpinq
- Valyuta bazarı
- √ Qeyri-tarif
- Spesifik
- Alternativ

35. Beynəlxalq ticarətin tənzimlənməsinin metodları hansılardır?

- Aksiz vergiləri
- Qadağalar
- Normativlər
- İnzibati metodlar
- √ Tarif metodları

36. Qlobal iqtisadiyyatın formalaşması prosesi nəyin yaranması ilə şərtlənir.

- √ Avropa ölkələrində iri məşinli sənayenin inkişafı
- Əhalinin sıxlığı
- Xarici ticarət siyasəti
- Elmi-texniki tərəqqi
- İqtisadi təhlükəsizlik

37. Ölkənin üstün olduğu sahələrdə əmtələri istehsal etmək , zəif olduğu sahələrdə isə başqa ölkələrdən almaq imkanı necə adlanır?

- √ Beynəlxalq ticarət
- Tarif
- Azad ticarət

- Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər
- Kvota

38. Çoxtərəfli ticarət danışıqları dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- Beynəlxalq ticarətin liberallaşdırılması məqsədilə ölkələrə kreditlərin verilməsi üçün aparılan danışıqlar
- ÜTT-nin beynəlxalq ticarətin liberallaşdırılması məqsədilə Dünya Bankı və Beynəlxalq Valyuta Fondu ilə apardığı danışıqlar
- ✓ Dövlətlərarası səviyyədə beynəlxalq ticarətin liberallaşdırılması məqsədilə aparılan danışıqlar
- Beynəlxalq iqtisadi təşkilatlar səviyyəsində beynəlxalq ticarətin liberallaşdırılması məqsədilə aparılan danışıqlar
- Beynəlxalq ticarət sahəsində dövlətlər və fiziki/hüquqi şəxslər arasında ortaya çıxan mübahisələrin həlli

39. Aşağıdakılardan biri çoxtərəfli ticarət sisteminin fundamental fəaliyyət prinsiplərindən deyildir:

- ✓ Ticarətin tənzimlənməsində qeyri-tarif tədbirlərinə üstünlük verilməsi
- Xarici mənşəli məhsullara “milli rejim prinsipi”nin tətbiqi
- Tərəfdaşlara qarşılıqlı “əlverişli rejim prinsipi”nin tətbiqi
- Çoxtərəfli ticarət danışıqları zamanı tarif dərəcələrinin progressiv şəkildə aşağı salınması
- Qarşılıqlı ticarət güzəştlərinin tətbiq olunması

40. Müasir beynəlxalq ticarətin xüsusiyyətlərinə aid deyildir:

- ✓ Xarici ticarətin inkişaf sürətinin istehsal həcmindən artımından geri qalması
- Diversifikasiyanın azalması
- Xarici ticarət şərtlərinin inteqrasiyası
- Qiymətlərin beynəlmilləşməsi prosesi
- Diversifikasiyanın artması

41. Beynəlxalq ticarətdə kiçik ölkə dedikdə ...?

- Beynəlxalq ticarətsiz fəaliyyət göstərə bilməyən ölkə
- İdxal və İxracı olan təklifin daxili təklifdən çox olduğu ölkə
- ✓ Ticarət şərtlərinə təsir edə bilməyən ölkə
- İdxala olan tələbin daxili tələbdən çox olduğu ölkə
- İxracı olan təklifin daxili təklifdən çox olduğu ölkə

42. Aşağıdakılardan hansı azad ticarət i dəstəkləyici fakt deyildir?

- Azad ticarət şirkətlərə masşab iqtisadiyyatının üstünlüklərindən istifadə imkanları təklif edir
- Azad ticarət ölkədaxili ümumi rifahı artırır
- ✓ Azad ticarət hər zaman ölkədaxili ümumi rifahı artırır, belə ki, ticarət nəticəsində qazanan qrupların gəlirləri, uduzan qrupların itkilərini kompensasiya edir
- Azad ticarət “xüsusi” maraqları olan qrupların təsirini məhdudlaşdırır
- Azad ticarət resursların səmərəli yerləşdirilməsinə xidmət edir

43. Masşab iqtisadiyyatı beynəlxalq ticarəti necə müəyyənləşdirir?

- Masşab iqtisadiyyatı ölkələr arasında mövcud resurs təminatındakı fərqi artırır
- Beynəlxalq ticarət masşab iqtisadiyyatı çərçivəsində texnologiya və biliklərin beynəlxalq ötürülməsi nəticəsində yaranır və genişlənir
- ✓ Beynəlxalq ticarət bazarın miqyasının artması nəticəsində yaranır və genişlənir
- Masşab iqtisadiyyatı müqayisəli üstünlükləri artırır
- Beynəlxalq ticarət transmilli şirkətlərin fəaliyyəti ilə yaranır və genişlənir

44. Beynəlxalq ticarətə qarşı çıxış edən iqtisadçıların ən çox səsləndirdikləri fakt aşağıdakı cavablardan hansında ifadə olunmuşdur?

- ✓ Ticarət nəticəsində ölkə daxilində qeyri-bərabər gəlir bölgüsü formalaşır
- Azad ticarət ölkənin iqtisadi təhlükəsizliyini zərbə altında qoymur
- Ticarətdən bütün tərəflərin qazanması ilə əlaqədar iqtisadçılar arasında hələ də vahid fikir formalaşdırılmamışdır
- Azad ticarət ölkənin iqtisadi təhlükəsizliyini zərbə altında qoyur
- Beynəlxalq ticarətdən ən çox udan hər zaman İEÖ-lərdir

45. Ticarətdən qazanc termini aşağıdakı cavablardan hansında düzgün ifadə unmuşdur?

- √ Ticarət edən hər iki tərəfin qazanması
- İstehsalçı artıqlığı
- Ticarət vasitəçisinin qazancı
- İstehlakçı artıqlığı
- Sahibkarların beynəlxalq ticarətdən qazancı

46. Roll-back öhdəliyi nədir?

- √ Ölkənin mövcud proteksionist məhdudiyyətlərini aradan qaldıracağına dair öhdəliyi
- Belə bir öhdəlik mövcud deyildir
- Ölkənin yeni proteksionist məhdudiyyətlərini tətbiq etməyəcəyinə dair öhdəliyi
- Ölkənin mövcud qeyri-tarif məhdudiyyətlərini azaldacağına dair öhdəliyi
- Ölkənin mövcud proteksionist məhdudiyyətlərini aradan qaldırmayacağına dair öhdəliyi

47. Tarif dərəcələrinin beynəlxalq səviyyədə azaldılmasında beynəlxalq danışıqlar niyə önəmlidir?

- √ Ticarət müharibələrindən qaçma imkanı verirlər
- Kiçik ölkələr üçün siyasi məhdudiyyətlər tətbiq edə bilirlər
- Dünya ümumiyyətlə azad ticarətdən qazancılı çıxır
- Xüsusi maraqları olan qruplar beynəlxalq danışıqlara təsir edə bilmirlər
- Böyük ölkələr balaca ölkələr üçün siyasi məhdudiyyətlər tətbiq edə bilirlər

48. Bazar sistemi olaraq dünya bazarı hansı bazar qanunauyğunluqlarına müvafiq inkişaf edir:

- √ Bu tələbata uyğun formalaşan sistemdir
- Bu təklifə uyğun formalaşan sistemdir
- İnkişaf hakimiyyətin siyasi və iqtisadi qərarları əsasında baş vermir
- Düzgün cavab yoxdur
- İnkişaf elmi-texniki tərəqqi əsasında baş vermir

49. Tədiyyə balansının cari əməliyyatlar üzrə müsbət qalığı milli valyutaya necə təsir edir?

- √ Milli valyutanın mövqeyini möhkəmləndirir və ölkədən kapital ixracına imkan yaradır
- Heç bir təsir göstərmir
- Valyutanın kursunun qəti müəyyənləşdirilməsinə imkan yaradır
- Valyuta məzənnəsinin artmasına zəmin yaradır
- Milli valyutanın mövqeyini zəiflədir və ölkəni daha çox xarici kapital cəlb etməyə vadar edir

50. Xarici ticarətin tənzimlənməsinin qeyri-iqtisadi metodlarına aiddir:

- √ kvotalaşdırma, lisenziyalaşdırma, “kənüllü” məhdudiyyətlər;
- müqavilə və razılaşmalar;
- dövlət tədarükləri;
- vergi və rüsumlar;
- subsidiyalar, kreditləşdirmə, dempinq;

51. Xarici ticarətin tənzimlənməsinin maliyyə metodlarına aiddir:

- √ subsidiyalar, kreditləşdirmə, dempinq;
- kvotalaşdırma, lisenziyalaşdırma, “kənüllü” məhdudiyyətlər;
- dövlət tədarükləri;
- vergi və rüsumlar, texniki maneələr;
- gömrük kvotası və gömrük rüsumları;

52. M. Porterin nəzəriyyəsində sahələrin milli rəqabət qabiliyyətinin klasterləri dedikdə hansı parametrlər nəzərdə tutulur.

- √ yaxın, təminedicisi, bir birini qarşılıqlı tamamlayan sahələrin mövcudluğu
- milli rəqabət üstünlüklərinin formalaşmasında dövlət siyasəti

- tələb parametrləri
- amil şərtləri
- firmanın strategiyası, təşkilatı strukturu, rəqabət mühiti

53. Valyuta nəzarətinin məqsədi nədir?

- ✓ valyuta əməliyyatlarının aparılması zamanı valyuta qanunvericiliyinə əməl olunmasının təmin edilməsi
- ölkənin valyuta ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi
- ölkədə tədiyyə balansının tarazlığının təmin olunması
- xarici valyutanın ölkədən qanunsuz çıxarılmasının qarşısının alınması
- valyuta əməliyyatlarının aparılması zamanı ölkənin iqtisadi maraqlarının təmin edilməsi

54. Devalvasiya dərəcəsi nədir?

- milli valyutanın alıcılıq qabiliyyətinin yüksəlməsi dərəcəsi
- milli valyutanın məzənnəsinin artırılması faizi
- milli valyutanın alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşmə dərəcəsi
- ✓ milli valyutanın məzənnəsinin aşağı salınması faizi
- milli valyutanın pul nişanlarında ləğv olunan sıfırların sayı

55. Devalvasiya nədir?

- ✓ milli valyutanın məzənnəsinin aşağı salınması
- milli valyutanın alıcılıq qabiliyyətinin yüksəldilməsi
- milli valyutanın inflyasiyasının yüksəldilməsi
- milli valyutanın məzənnəsinin yüksəldilməsi
- milli valyutanın alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsi

56. Diskont siyasəti nədir?

- ✓ mərkəzi bank tərəfindən kommertiya banklarının təkrar maliyyələşdirilməsi üçün faiz dərəcələrinin müəyyən olunması
- mərkəzi bank tərəfindən kommertiya banklarının təkrar maliyyələşdirilməsinin artırılması
- mərkəzi bank tərəfindən kommertiya banklarının kredit faizlərinin maksimal həddinin müəyyən olunması
- mərkəzi bank tərəfindən kommertiya banklarının kredit faizlərinin minimal həddinin müəyyən olunması
- mərkəzi bank tərəfindən kommertiya banklarının təkrar maliyyələşdirilməsinin məhdudlaşdırılması

57. Deviz siyasəti nədir?

- ✓ mərkəzi bank tərəfindən xarici valyutanın alım- satılması
- mərkəzi bank tərəfindən devizlərin istifadəsinin qadağan olunması
- devizlərin milli valyutaya dəyişdirilməsinin qaydalarının müəyyən edilməsi
- mərkəzi bank tərəfindən ölkədə fəaliyyət göstərən xarici valyutaların siyahısının müəyyən edilməsi
- ölkədə devizlərin fəaliyyətinə məhdudiyyətlərin tətbiqi

58. Xarici ticarətin gömrük statistikasının vəzifələrinə aid deyil :

- ✓ XİF-in tənzimlənməsinin tarif və qeyri-tarif tədbirlərinin effektivliyinin artırılmasının istiqamətlərinin müəyyən edilməsi
- AR –nın idxalı və ixracı haqda məlumatların tam və səhii uçotunun təmin edilməsi
- AR-nın xarici ticarət əmtəə axınlarının strukturu , dinamikası və əsas meyillərinin təhlili
- AR-nın tədiyyə balansı və milli hesablar sistemi çərçivəsində makroiqtisadi göstəricilərin proqnozlaşdırılması üçün ilkin məlumatların hazırlanması
- Xarici ticarətin həcmi, dinamikası və strukturunu xarakterizə edən göstəricilər sistemi və təhlilinin metodoloji prinsiplərinin işlənməsi

59. Tariflərin aşağı salınmasının milli iqtisadiyyata qısamüddətli perspektivdə təsiri necədir?

- ✓ Məhsullarına olan gömrük tariflərinin aşağı salındığı sənaye sahələri idxal malları tərəfindən sərt rəqabətlə qarşılaşa bilər ki, bu da istehsal sahələrinin bağlanmasına və işsizliyin artmasına gətirib çıxaracaq
- ÜDM-ni artıracaq
- ÜDM-ni azaldacaq
- Tariflərin aşağı salınması resursların daha rəşional bölgüsü səbəbindən iqtisadiyyatın canlanmasına gətirib çıxarır

- Təsiri yoxdur

60. Gömrük siyasəti nədir?

- ✓ Gömrük ərazisində gömrük nəzarəti və mal dövriyyəsinin tənzimlənməsi vasitələrindən daha səmərəli istifadənin təmin olunması, daxili bazarın qorunması, milli iqtisadiyyatın inkişafının stimullaşdırılması, iqtisadi siyasətdən irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsi məqsədilə həyata keçirilən dövlət siyasəti
- Kənd təsərrüfatına daxili dəstək tədbirlərinin əhəmiyyətli dərəcədə azaldılması, ixrac subsidiyalarının bütün növlərinin ləğvi və kənd təsərrüfatı malları ilə ticarətdə maneələrin azaldılması
- Xidmətlər bazarına girişin əhəmiyyətli dərəcədə liberallaşdırılması və GATS-ı tamamlayan yeni hüquqi normalarının (inkişaf etməkdə olan ölkələrin xeyrinə diferensial və daha güzəştli rejim də daxil olmaqla işlənilib hazırlanması
- Avtomobillərlə beynəlxalq yükdaşıma zamanı inzibati formallıqları sadələşdirmək və asanlaşdırmaq
- Gömrük rüsumlarının azaldılması

61. Könüllü ixrac məhdudiyyətlərinin tətbiqi nəticəsində:

- ✓ ixracatçı ölkəyə qazanc gətirir
- idxalatçı ölkəyə idxal kvotasını istifadə etməkdən daha çox sərf edir
- idxalatçı və ixracatçı ölkəyə eyni səviyyədə qazanc gətirir
- idxalatçı ölkəyə qazanc gətirir
- idxalatçı ölkənin rifahını yaxşılaşır

62. Proteksionizm - ...:

- ✓ Xarici ticarətin milli iqtisadi subyektləri qorumaq üçün nəzərdə tutulan siyasət və təcrübəsidir
- Müqayisəli üstünlüklərə əsasən xarici ticarət tədbirləridir
- Beynəlxalq ixtisaslaşmanı istehsal gəlirlərinin artırılması fürsətləridir
- Azad ticarətin inkişafına xidmət edən beynəlxalq ticarət siyasəti alətidir
- Kütləvi istehsal üçün bazar sərhədlərinin açılmasıdır

63. Dövlətin xarici ticarət siyasəti olan azad ticarət aşağıdakılardan hansına xidmət edir?

- ✓ Yerli istehsalçıların dünya bazarında rəqabət prosesini stimullaşdırır
- Beynəlxalq gərginlik zamanı iqtisadi təhlükəsizliyi qorumağa xidmət edir
- ETT nəticəsində yaranmış "infant" sektorları qoruyur
- Bütün cavablar doğrudur
- Milli iqtisadiyyat subyektlərini dəstəkləyir

64. Monokultur və diversifikasiya olunmamış ixrac fəaliyyəti ilə xarakterizə edilən model hansıdır?

- ✓ Afrika modeli
- Avropa modeli
- Amerika modeli
- Asiya modeli
- Yaxın şərq modeli

65. Ölkənin ixrac potensialı əsas etibarilə nəyin hesabına formalaşır?

- ✓ Rəqabətqabiliyyətli məhsul, təbii resurslar, xidmətlər, texnologiyalar
- Xidmətlər
- Texnologiyalar
- Rəqabətqabiliyyətli məhsul
- Təbii resurslar

66. Aşağıdakılardan hansıları xarici ticarət siyasətinin alətlərinə (rıçaqların aid deyil)?

- ✓ Gömrük rüsumları;
- Texniki maneə;
- Ödənişlər;
- Kreditləşmə.
- Lisenziyalaşdırma;

67. Selektiv proteksionizm dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- Daxili iqtisadi siyasətin metodlarından istifadə etməklə həyata keçirilir
- Xarici və daxili iqtisadi siyasətin metodlarından istifadə etməklə həyata keçirilir
- ✓ Ayrıca götürülmüş bir ölkəyə, yaxud bir əmtəyə doğru yönəldilir
- Ölkələr birliyi tərəfindən birliyə daxil olmayan ölkəyə (ölkələrə) istiqamətləndirilir
- Milli iqtisadiyyatın müəyyən bir sahəsinin mühafizəsi

68. Xarici ticarət siyasətinin maliyyə metodlarına aid deyil ?

- ✓ Lizing
- Kreditləşdirmə
- Dempinq
- Kreditləşdirmə və subsidiya
- Subsidiya

69. Ölkə iqtisadiyyatının açıqlıq dərəcəsinin miqdar göstəricilərinə aiddir:

- ✓ Xarici ticarət kvotası
- Məcmu milli məhsul
- Daxili məcmu məhsul
- Təkrar idxalın həcmi
- Təkrar ixracın həcmi

70. Aşağıdakılardan hansı tədiyyə balansının əsas bəndlərinə aiddir?

- ✓ Balanslaşdırıcı maddələr
- Sosial xərclər maddəsi
- İnvestisiya xərcləri maddəsi
- Dəyişən valyuta maddəsi
- Sabit valyuta maddəsi

71. Sinqapur.

- ✓ 1, 5, 6
- 2, 3, 4
- 1, 2, 3
- 2, 4, 6
- 1, 3, 5

72. Aşağıdakılardan hansıları ixracyönümlü xarici ticarət siyasətini aktiv şəkildə reallaşdıran ölkələr qrupuna aiddir?

- Boliviya;
- Tayvan;
- ✓ Honq-Konq;
- Azərbaycan;
- Meksika;

73. Xarici ticarət siyasətinin əsas prinsipləri hansılardır?

- Müqayisəli üstünlüklərdən maksimum faydalanma
- Ümummilli iqtisadi maraqların təmin olunmasının dəstəklənməsi
- İdxal-ixrac əməliyyatları ilə məşğul olan rezident və qeyri-rezidentlər üçün bərabər şəraitin yaradılması
- Şəffaf xarici ticarət rejiminin təmin olunması
- ✓ Verilən variantların hamısı doğrudur

74. Ölkə ixracının bahalaşması nə deməkdir?

- İxracatçı ölkə valyutasının qiymətinin ucuzlaşması

- İdxalçı və ixracatçı ölkə valyutasının qiymətinin ucuzlaşması
- Milli valyutanın dəyər itirməsi
- ✓ Milli valyutanın dəyər qazanması
- İdxalatçı ölkə valyutasının dəyər qazanması

75. Ölkə ixracının qiymətinin ölkə idxalının qiymətinə nisbəti hansı terminlə ifadə olunur?

- Ticarət balansı
- ✓ Ticarət şərtləri
- Ticarətdə ixrac artıqlığı
- Ticarətdə idxal artıqlığı
- Ticarət saldosu

76. Xarici ticarət siyasətinin ölkə iqtisadiyyatına təsiri haqda deyilənlərdən hansı yanlıştır?

- ✓ Ölkənin xarici ticarətdən aldığı qazanc ölkə daxilində bərabər qaydada bölüşdürülür
- Ölkənin xarici ticarətdən aldığı qazanc ölkə daxilində fərqli qaydada bölüşdürülür
- Bu təsir nəticəsində xarici ticarətdə dövlət tənظيمinin zərurəti artır
- Ölkə iqtisadiyyatının qazançı dünya qiymətlərindən asılıdır
- Xarici ticarət bütövlükdə ümumi rifahı yaxşılaşdırır

77. Demping nədir?

- ✓ Qiymət diskreminasiyası nümunəsi
- İxrac subsidiyası
- Ticarət qanunlarının istənilən pozuntusu
- Müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən inhisarçılar arasındakı rəqabət
- İdxal tarifi

78. Ticarət şərtləri dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- ✓ Ölkə ixracının qiymətinin ölkə idxalının qiymətinə nisbəti
- Ölkənin idxal üçün müəyyənləşdirdiyi tariflərin digər ölkələr tərəfindən müəyyənləşdirilmiş tariflərə nisbəti
- Digər ölkələr tərəfindən müəyyənləşdirilmiş tariflərin ölkənin idxal üçün müəyyənləşdirdiyi tariflərə nisbəti
- Ölkə idxalının qiymətinin ölkə ixracının qiymətinə nisbəti
- Ölkənin ticarət etməyə razılaşdığı məhsulların qiyməti

79. Leontyev paradoksu deyir ki:

- Böyük həcmdə mövcud olan resursların sahibləri uduzurlar
- Ölkələr arasında istehsal amillərinin qiyməti bərabərləşmir
- ✓ ABŞ-ın ixracı idxalından daha kapital tutumludur
- Ölkələr beynəlxalq ticarətdə lazımi səviyyədə iştirak etmirlər
- Ölkələr mövcud texnologiyaları ən səmərəli şəkildə istifadə edərək istehsal olunan məhsulların ixracı üzrə ixtisaslaşdırılır

80. Hekşer-Olin modelində ticarət xarakteri ilə əlaqədar aşağıdakılardan biri nəzərdə tutulur?

- M.Porterə görə rəqabət üstünlüyünün əsas mənbələrinə aid deyil:
- Ölkələrarası ticarətin xarakteri ölkələrin miqyasından asılıdır
- ✓ R.Vernon
- P.Bakli
- J.Daninq

81. Hekşer-Olin və Rikardo modellərinin əsas fərqi?

- İnhisarçı (unikal) üstünlüklər modelinin müəllifi kimidir:
- Rikardo modelindən fərqli olaraq Hekşer-Olin modelində spesifik faktor sənayesi də təhlil olunur
- ✓ Rikardo modelindən fərqli olaraq Hekşer-Olin modelində ölkənin istehsal amilləri ilə təmini ticarətin xarakterinə təsir edir
- Rikardo modelindən fərqli olaraq Hekşer-Olin modelində ticarət azadlığı nəzərə alınmır
- P.Samuelson, V.Stolper

82. Aşağıdakılardan hansı Hekşer-Olin modeli tezislərinə daxil deyildir:

- √ İstehsal amillərinin təklifi zamanla artır
- Ölkə bazarları tam rəqabətli
- İstehsal faktorları müxtəlif sənaye sektorlarında istifadə oluna bilər
- Ticarətin yaranma səbəbləri müxtəlif ölkələrdə istehsal amillərinin müxtəlif həcmidir
- Müxtəlif ölkələrdə mövcud texnologiyaların səviyyəsi eynidir

83. Byenəlxalq ticarət vasitəsi ilə ayrı-ayrı ölkələr varlandıqca dünya iqtisadiyyatı da inkişaf edər fikri kimə məxsusdur ?

- √ A.Smit
- D.Rikardoya
- R.Nurksenə
- E.Hekkerə
- B.Olinə

84. İlk dəfə hansı iqtisadi məktəb xarici ticarətin faydalılığın ixracından asılı olmasını əsaslandırmışdır?

- Keynsçilik
- Marksizm
- √ Merkantalizm
- Fizokratlar
- Klassiklər

85. Merkantilizmin ən mühim formalarından olan subsidiyalar nədir?

- Dövlətin rəqabət qabiliyyəti zəif olan firmalara faiz ayırması
- √ Yerli istehsalçılara iqtisadi vəziyyətlərini yaxşılaşdırmaq üçün dövlət tərəfindən edilən maddi yardımlar
- İstehsalçı firmaların dövlət qarşısında hüquq və vəzifələri
- Dövlətin yerli firmalara vergidən yayınmaya görə kəsdiyi cərimələr
- Hökumətin ixracatçılara vergi güzəştləri etməsi

86. Merkantalizm nəzəriyyəsinin banisi kimdir.

- √ A.Monkreyen
- T.Man
- O.S.Karufari
- V.Stoffar
- D.Rikardo

87. Dünya inkişafının texnogen modelinə görə əyalət dünya bazarında ixtisaslaşır:

- √ xammal və enerji daşıyıcılarının göndərilməsi üzrə
- işçi qüvvəsi üzrə
- xidmət göstərilməsi sahəsində
- texnologiya göndərilməsi üzrə
- elm tutumlu məhsullar göndərilməsi üzrə

88. Proteksionizm və liberallaşdırma arasında xarici iqtisadi siyasət seçimi asılıdır:

- √ ölkədəki konkret siyasi-iqtisadi vəziyyətdən
- elmi-texniki potensialın vəziyyətindən
- təbii resursların mövcudluğundan
- kommunikasiya vasitələrinin inkişaf dərəcəsindən
- ölkənin joğrafi vəziyyətindən

89. Əmtəələrin həyat silsiləsi nəzəriyyəsinə əsasən yetkinlik dövründə olan əmtəələrin istehsalı harada yerləşdirilir:

- √ əsasən inkişaf etməkdə olan ölkələrdə

- əmtənin ilk tətbiq edildiyi ölkələrdə
- istənilən ölkədə
- postsosialist ölkələrində
- anjaq yüksək inkişaf etmiş sənaye ölkələrində

90. Hansı ad M.Porterin yaratdığı nəzəriyyənin adı ilə uyğundur?

- ✓ beynəlxalq rəqabət nəzəriyyəsi
- firmanın böyüməsi nəzəriyyəsi
- nisbi üstünlüklər nəzəriyyəsi
- texnologi fərqlər nəzəriyyəsi
- əmtənin həyat silsiləsi nəzəriyyəsi

91. Vaşinqton konsensusunun prinsipləri hansı iqtisadi nəzəriyyəyə söykənir?

- ✓ neoliberalizm
- neoinstitusionalizm
- neokonservatizm
- monetarizm
- marksizm

92. Əgər hər hansı bir yad ölkə biri özümüzdə hazırlayacağımız qiymətdən daha ujuz qiymətlə hər hansı bir əmtə ilə təmin edə bilərsə, onda həmin əmtəni bizim müəyyən üstünlüyə malik olduğumuz sənaye əməyi məhsulunun bir hissəsinin əvəzinə almağımız daha yaxşı olardı ifadəsi aiddir:

- ✓ Mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsinə
- İstehsal amilləri nəzəriyyəsinə
- H. Xaberler nəzəriyyəsinə
- Lyeontyev “Paradoksu”-na
- Müqayisəli üstünlüklər nəzəriyyəsinə

93. İstehsal amillərinin eynijinsli, texnikanın eyni olduğu, ideal rəqabət şəraitində və məhsulların tam hərəkətli vəziyyətdə olduğu halda beynəlxalq mübadilə ölkələr arasında istehsal amillərinin qiymətlərini tarazlaşdırır ifadəsi aiddir:

- ✓ E.Hekşer B.Olin-Samuelson teoreminə
- Lyeontyev “Paradoksu”-na
- D. Rikardonun müqayisəli üstünlüklər nəzəriyyəsinə
- A.Smitin mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsinə
- İstehsal amilləri nəzəriyyəsinə

94. Milli istehsal fərqləri müxtəlif istehsal amillərlə, yəni, əmək, torpaq, kapital və həmçinin bu və ya digər əmtəələrə olan daxili tələbatla təminatın müxtəlif səviyyəsi ilə təyin edilir -ifadəsi:

- ✓ E. Hekşer və B. Olinin istehsal amilləri qiymətlərinin tarazlaşma teoreminə aiddir
- Smitin mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsinə aiddir
- Lyeontyev “Paradoksu”-na aiddir
- H.Xaberler nəzəriyyəsinə aiddir
- İstehsal amilləri nəzəriyyəsinə aiddir

95. Tələb və təklif qanununa görə mübadilənin qiyməti elə səviyyədə müəyyənləşdirilir ki, hər bir ölkənin ixrajının məjmusu onun idxalının məjmusunu ödəməyə imkan verir ifadəsi hansı nəzəriyyənin əsasını təşkil edir:

- ✓ J.S.Millin beynəlxalq dəyər nəzəriyyəsinin
- D.Rikardonun nisbi üstünlüklər nəzəriyyəsinin
- Q.Xaberler nəzəriyyəsinin
- B.Leontyev “təzadının”
- A.Smitin mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsinin

96. M.Porterə görə rəqabət üstünlüyünün əsas mənbələrinə aid deyil:

- ✓ əldə edilə bilən təbii resursların mövjudluğu

- əsas rəqiblərin seçdikləri rəqabət dairəsindən fərqli sahənin seçilməsi
- qlobal rəqabət strategiyasına keçilməsi
- istehsalın yeni texnologiya və komponentlərinin tətbiqi
- fəaliyyətin təşkilinin yeni üsul və metodları

97. İnhisarçı (unikal) üstünlüklər modelinin müəllifi kimidir:

- √ S.Xaymer
- R.Vernon
- P.Bakli
- J.Daninq
- J.Qelbreyt

98. Məhsulun həyat dövrü nəzəriyyəsinin nümayəndələri hansı-lar-dır:

- A.Smit, D.Rikardo
- P.Samuelson, V.Stolper
- √ R.Vernon, J.Kravis
- E.Xekşer, Q.Xaberler
- M.Porter, B.Olin

99. Aşağıdakılardan yalnız biri dünya təsərrüfatı nəzəriyyələ-rinə aid deyil:

- √ postsənaye jəmiyyəti nəzəriyyələri
- mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsi
- miqyas effekti nəzəriyyəsi
- müqayisəli üstünlüklər nəzəriyyəsi
- kapitalın qaçışı nəzəriyyəsi

100. A.Simitə görə cəmiyyətin sərvəti əmək vasitəsilə istehsal prosesində yaradılır və o asılıdır,

- √ əhalinin gəlirlərindən, hansı ki məhsuldar əməyin məşğulluq və səviyyəsindən əldə olunur
- əhalinin gəlirlərindən ,hansı ki məhsuldar əməklə əldə olunur
- məhsuldar əməyin səviyyəsindən
- istehsalın ixtisaslaşma dərəcəsindən
- əhalinin gəlirlərindən

101. Beynəlxalq əmtəə mübadiləsinin hansı qiymətlə həyata keçirilməsi hansı əsərdə göstərilmişdir?

- √ C.S.Mill “ Siyasi iqtisadın prinsipləri ”
- A. Smit “ Xalqların sərvətinin səbəbləri və təbiəti haqqında tədqiqatlar ”
- Hekşer və B. Olin “Beynəlxalq və regionlararası ticarət”
- M.Porter “Beynəlxalq rəqabət üstünlükləri”
- D. Rikardo “Vergiqoyma və siyasi iqtisadın başlanğıcı ”

102. Əmtəənin həyat silsiləsi konsepsiyasının müəllifi kimdir?

- √ R.Vernon
- E.Xekşer
- O.Olin
- J.Damning
- V.Leontyev

103. Müqaisəli üstünlüklər nəzəriyyəsi kimə aiddir?

- √ D.Rikardo
- A.Smit
- Mill
- Marşall
- Leontiyev

104. A.Smit hansı nəzəriyyəni irəli sürmüşdür ?

- ✓ Mütləq üstünlüklər.
- Rəqabət üstünlükləri .
- Texnoloji üstünlüklər.
- Merkantalizm.
- Müqaisəli üstünlüklər.

105. Beynəlxalq ticarətdə bir başa üsul nəyi nəzərdə tutur?

- ✓ İstehsalçı ilə son istehlakçı arasında bir başa əlaqənin yaradılmasını
- Beynəlxalq ticarətin dövlətlər arasında həyata keçirilməsini
- Beynəlxalq ticarətin BMT-nin beynəlxalq iqtisadi təşkilatlarının köməkliyi ilə həyata keçirilməsini
- Alınmış əmtəələrin bir başa istehlakçılara çatdırılmasını
- Beynəlxalq ticarətin vasitəçilərin köməkliyi ilə həyata keçirilməsini

106. Malgöndərmənin hansı bazis şərtində kontrakt qiymətinin tərkibinə məhsulun qiyməti, müəssisənin yük həyətinə çatdırılması və orada boşaldılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər daxil edilir:

- ✓ franko-zavod (EXW);
- rüsumödənilmədən satılmışdır (DDU);
- dəyər, sığorta və fraxt ödənilmişdir (CIF);
- gəmidə satılmışdır (DES);
- sərhədə çatdırılmışdır (DAF);

107. Malgöndərmənin hansı bazis şərtində kontrakt qiymətinin tərkibinə məhsulun qiyməti, məhsulun təyinat limanına kimi çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər və sığorta haqqı daxil edilir:

- ✓ dəyər, sığorta və fraxt ödənilmişdir (CIF);
- sərhədə çatdırılmışdır (DAF);
- rüsumödənilmədən satılmışdır (DDU);
- gəmidə satılmışdır (DES);
- franko-zavod (EXW);

108. Malgöndərmənin franko-zavod şərtində kontrakt qiymətinin tərkibinə daxildir:

- ✓ məhsulun qiyməti, müəssisənin yük həyətinə çatdırılması və orada boşaldılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər;
- məhsulun qiyməti və təyinat limanına çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər;
- məhsulun qiyməti, məhsulun təyinat limanına kimi çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər və sığorta haqqı;
- məhsulun qiyməti, məhsulun göndəriş limanına kimi çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər və sığorta haqqı;
- məhsulun qiyməti, göndəriş limanına çatdırılması və gəmiyə yüklənməsi ilə əlaqədar olan bütün xərclər;

109. Malgöndərmənin sərhədə çatdırılmışdır (DAF) şərtində kontrakt qiymətinin tərkibinə daxildir:

- ✓ məhsulun qiyməti, kontraktda göstərilmiş sərhəd məntəqəsinə kimi çatdırılması xərcləri və sığorta haqqı (müqavilədə nəzərdə tutulduğu hald.
- məhsulun qiyməti, göndəriş limanına çatdırılması və gəmiyə yüklənməsi ilə əlaqədar olan bütün xərclər;
- məhsulun qiyməti və təyinat limanına çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər;
- məhsulun qiyməti, məhsulun təyinat limanına kimi çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər və sığorta haqqı;
- məhsulun qiyməti və göndəriş limanına çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər;

110. Malgöndərmənin CIF şərtində kontrakt qiymətinin tərkibinə daxildir:

- ✓ məhsulun qiyməti, təyinat limanına kimi çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər və sığorta haqqı;
- məhsulun qiyməti, göndəriş limanına çatdırılması və gəmiyə yüklənməsi ilə əlaqədar olan bütün xərclər;
- məhsulun qiyməti və təyinat limanına çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər;
- məhsulun qiyməti, kontraktda göstərilmiş sərhəd məntəqəsinə kimi çatdırılması xərcləri və sığorta haqqı (müqavilədə nəzərdə tutulduğu hald.
- məhsulun qiyməti və göndəriş limanına çatdırılması ilə əlaqədar olan bütün xərclər;

111. Zərərsizlik nöqtəsində:
- √ əlavə istehsal edilən hər məhsul vahidinin son hədd gəlirləri son hədd xərclərinə bərabərdir;
  - əlavə istehsal edilən hər məhsul vahidinin son hədd gəlirləri son hədd xərclərindən azdır;
  - əlavə istehsal edilən hər məhsul vahidinə çəkilən dəyişən (birbaşa xərclər sabit (qaimə) xərclərindən çoxdur;
  - əlavə istehsal edilən hər məhsul vahidinə çəkilən dəyişən (birbaşa xərclər sabit (qaimə) xərclərindən azdır;
  - əlavə istehsal edilən hər məhsul vahidinin son hədd gəlirləri son hədd xərclərindən çoxdur;
112. Məhsulun franko qiyməti aşağıdakılardan hansına imkan verir:
- √ məhsulgöndərmənin müxtəlif bazis şərtlərini nəzərə almağa;
  - məhsul satışından əlavə gəlir əldə etməyə;
  - məhsulun satış qiymətini müəyyən etməyə;
  - məhsulun istehlak qiymətini müəyyən etməyə;
  - müştəriyə müəyyən qiymət güzəştlərinin edilməsinə;
113. Beynəlxalq təcrübədə nəqd ödəniş aşağıdakı üsullarla həyata keçirilir:
- √ Köçürmə yolu ilə
  - Nəqd əskinazla
  - Tratta ilə
  - Nəqd ABŞ dolları ilə
  - Kredit kartı ilə
114. İnkoterms 2000 –də CFR termini:
- √ Dəyər və fraxt təyinat limanına qədər deməkdir
  - Təyinat limanında gəmidən göndərmə deməkdir
  - Təyinat yerinə gömrük rüsumu ödənilmədən çatdırma deməkdir
  - Fraxt, yükdaşıma xərcləri və sığorta göstərilən təyinat yerinə qədər ödənilmişdir deməkdir
  - Franko bort yükləmə limanı deməkdir
115. İnkoterms 2000 -ə müvafiq olaraq C qrupu bazis şərtlərinə daxil deyil:
- √ DES
  - CİF
  - CİP
  - CPT
  - CFR
116. CİP termini:
- √ Yükdaşıma xərcləri, fraxt və sığorta göstərilən təyinat yerinə qədər satıcı tərəfindən ödənilmişdir
  - Dəyər və fraxt deməkdir
  - Sərhəddə qədər göndərilmişdir
  - Gömrük rüsumu ödənilməklə çatdırılmışdır
  - Franko gəmi bortu boyunca deməkdir
117. İnkoterms 2000 -ə müvafiq olaraq D qrupu bazis şərtlərinin ardıcılığı harada pozulub:
- √ DDR
  - DES
  - DEQ
  - DDU
  - DAF
118. Alıcı satıcının bankında müxbir hesab açarsa və oradan ödənişlər yalnız alıcının göstərişi ilə köçürülsə bu ödəniş növü hansıdır?
- √ Bank köçürməsi
  - Inkasso

- Akkreditiv
- Teleqraf köçürməsi
- Çeklə ödəniş

119. Müqavilədə gələcəkdə qiymət dəyişilməzdir göstərilibse təsbit etmə üsulu ilə göstərilən qiymət növünü müəyyən edin:

- √ Sabit qiymət
- Dünya qiyməti
- Dəyişən qiymət
- Vasitəçinin qiyməti
- Gələcəkdə qiymətin təsbit olması

120. Əgər müqavilədə məhsulun dərhal çatdırılması göstərilibse bu zaman satıcının qarşısında hansı öhdəliklər qoyulur:

- √ İki həftə ərzində istənilən gün göndərmə
- Müqavilə bağlandıqdan 3 gün ərzində göndərmə
- Müqavilənin bağlanmasının sabahı göndərmə
- Hazır olduqja göndərmə
- Mümkün qədər tez göndərmə

121. Bazar qiymətinin müqavilə qiymətindən fərqlənməsinin hansı mümkün mini-mumu dərəcəsində müqavilənin sabit qiymətinə yenidən baxılmır:

- √ 2-5%
- 6-7%
- 7-8%
- 9-10%
- 1-2%

122. Malın çatdırılması zamanı əmtəənin bazar qiyməti dəyişilərsə müqavilə bağlanarkən qeyd olunmuş və yenidən baxıla biləcək qiymət necə adlanır:

- Sabit qiymət
- Faktiki sövdələşmə qiyməti
- Dəyişkən qiymət
- √ Gələcəkdə təsbit edilən qiymət
- Mütəhərrik qiymət

123. Beynəlxalq alqı-satqı müqaviləsinin preambula hissəsində göstərilməli əsas məlumatları qeyd edin:

- √ Müqavilə tərəflərinin tam hüquqi adları
- Malın miqdarı
- Malın qiyməti və müqavilənin ümumi məbləği
- Arbitraj
- Yüknün çatdırılmasının bazis şərtləri

124. Tarif eskalasiya nədir?

- √ Əmtəənin emal dərəcəsi artdıqca, idxal olunan əmtəəyə tətbiq olunan gömrük tarifinin artırılmasını nəzərdə tutan ticarət siyasəti aləti
- Əmtəənin emal dərəcəsi azaldıqca, idxal olunan əmtəəyə tətbiq olunan gömrük tarifinin artırılmasını nəzərdə tutan ticarət siyasəti aləti
- Əmtəənin emal dərəcəsi azaldıqca, idxal olunan əmtəəyə tətbiq olunan gömrük tarifinin ləğv olunmasını nəzərdə tutan ticarət siyasəti aləti
- Əmtəənin emal dərəcəsi artdıqca, idxal olunan əmtəəyə tətbiq olunan gömrük tarifinin azaldılmasını nəzərdə tutan ticarət siyasəti aləti
- Əmtəənin emal dərəcəsi artdıqca, idxal olunan əmtəəyə tətbiq olunan gömrük tarifinin azaldılmasını nəzərdə tutan ticarət siyasəti aləti

125. Əmtəənin emal dərəcəsi artdıqca, idxal olunan əmtəəyə tətbiq olunan gömrük tarifinin artırılmasını nəzərdə tutan ticarət siyasəti aləti hansıdır?

- √ Tarif eskalasiyası
- Reqlament tarifi
- Tarif multiplikatoru

- Advalor tarifi
- Kvota tarifi

126. İxrac və idxal kvotaları necə müəyyən edilir

- √ ixrac və idxal olunan malların həcmnin üdm-nin həcminə nisbətində görə
- istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsinə görə
- rəqabət etmə səviyyəsinə görə
- yeniliyinə görə
- malın keyfiyyətinə görə

127. İdxalı məhdudlaşdıran mürtəcə tədbirlərə aiddir.

- √ Kompensasiyalı və ya ekvivalent idxal
- Rezidentlərin öz vəsaitləri hesabına idxal
- Barter
- Aksizlər
- Kreditlə idxal

128. Azərbaycan Respublikasında xarici ticarətin tənzimləndirilməsi qaydaları haqqında fərman nə zaman verilmişdir?

- √ 17 dekabr 1996-cı il
- 5 aprel 1994-cü il
- 24 iyun 1997-ci il
- 3 avqust 1997-ci il
- 10 yanvar 1994-ci il

129. Azərbaycan Respublikasında xarici ticarətin səmərəliliyinin artırılması haqqında fərman nə zaman verilmişdir?

- √ 10 yanvar 1994-ci il
- 17 dekabr 1996-cı il
- 24 iyun 1997-ci il
- 3 avqust 1997-ci il
- 5 aprel 1994-cü il

130. Azərbaycan Respublikasında xarici ticarətin sərbəsləndirilməsi haqqında fərman nə zaman verilmişdir?

- √ 5 aprel 1994-cü il
- 17 dekabr 1996-cı il
- 24 iyun 1997-ci il
- 3 avqust 1999-cu il
- 10 yanvar 1994-cü il

131. İxracatın stimullaşdırılmasının əsas aləti hansıdır?

- √ İxracın lisenziyalaşdırılması
- İxracın dövlət tərəfindən kreditləşdirilməsi
- İxracın birbaşa subsidiyalaşdırılması
- İxracatçılara informasiya və məsləhətlər verilməsi
- İxracın və ixrac kreditlərinin dövlət sığortası

132. Xarici ticarətin tənzimlənməsinin ən əsas aləti hansıdır?

- √ Gömrük tarifləri
- Kvotalaşdırma
- İxracın stimullaşdırılması tədbirləri
- İdxalın əvəz edilməsi tədbirləri
- Proteksionizm

133. Aşağıdakı fikirlərin hansı düzgündür:

- √ Həm idxal, həm də ixrac rüsumlarının tətbiqini ölkənin müdafiə qabiliyyətinin təminatı mövqeyi ilə əsaslandırmaq olar.
- Əgər ölkə müəyyən əmtəə üzrə dünyada ən iri istehsalçı olaraq dünya qiymətlərinə təsir göstərə bilirsə, onda gömrük tarifini elə səviy-yələş-dir-mək olar ki, o həmin ölkəyə uduş gətirsin
- İxrac rüsumları inkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatlı ölkələrə xasdır
- İdxal rüsumları ölkəyə çox əmtəə gətirməyə stimül verir
- Gömrük tarifləri həmişə onu tətbiq edən ölkədə həyat səviyyəsinin yaxşılaşmasına kömək edir

134. Xarici ticarət dövriyyəsi:

- √ İxrac və idxalın cəmi deməkdir
- Humanitar göndərmələr çıxılmaqla ixracatın həcmi deməkdir
- Vergi tutulmadan daxil olan əmtəələrdən başqa bütün idxal deməkdir
- Təkrar ixrac və idxalın cəmi deməkdir
- Bütün ixracatın həcmi deməkdir

135. Bütün ölkələrin xarici ticarətinin məcmusunu əks etdirən bey-nəl-xalq əmtəə-pul münasibətləri necə adlanır:

- Dünya bazarı
- Xarici ticarət dövriyyəsi
- √ Beynəlxalq ticarət
- Beynəlxalq bazarı
- Ümumdünya iqtisadi məkanı

136. Xarici-iqtisadi fəaliyyətin qeyri-tarif tənzimlənməsinin tədbirlərinə aiddir:

- √ kvotalaşdırma, lisenziyalaşdırma, embarqo, valyuta nəzarəti və s.
- gömrük tənzimlənməsi, embarqo
- himayəçilik, vergi sistemi
- vergi rüsumları, ştraflar
- vergi tənzimlənməsi, lisenziyalaşdırma

137. Dövlət xarici ticarət siyasətinin əsas formaları mövcuddur:

- √ fritrederçilik, himayəçilik, liberallaşdırma
- radikalçılıq, liberallaşdırma
- fritrederçilik, vergi güzəştləri
- azad ticarət zonalarının yaradılması
- iqtisadiyyatın açıqlığı

138. Xarici-iqtisadi subyektlər arasında qiymətlərin əmələ gəlməsi asılıdır:

- √ rəqabət mühiti şəraiti, tələb və təklif arasında dinamik tarazlıq, bazarda idxalçı və ixracının nisbi davranış azadlığından
- tələb və təklif arasında dinamik tarazlıqdan
- bazarda idxalçının nisbi davranış azadlığından
- bazarda ixracçının nisbi davranış azadlığından
- rəqabət mühiti şəraitindən

139. Xarici ticarət dövriyyəsinə hansı variant əks etdirir?

- √ bu və digər dövlətin idxal və ixrac məbləğlərinin cəmi
- bir dövlətin ixrac məbləğinin cəmi
- bir dövlətin idxal məbləğinin cəmi
- bütün dövlətlərin ixrac məbləğlərinin cəmi
- bütün dövlətlərin idxal və ixrac məbləğlərinin cəmi

140. Dünya əmtəə dövriyyəsinə hansı variant əks etdirir?

- √ bütün dövlətlərin ixrac həcmələrinin cəmi
- bütün dövlətlərin xarici ticarət dövriyyələrinin cəmi

- bütün dövlətlərin ixrac kvotaları
- bütün dövlətlərin idxal kvotaları
- bütün dövlətlərin idxal həcmələrinin cəmi

141. Aşağıda adı çəkilən hansı Avropa ölkəsi tranzitiv ölkə sayılır?

- √ Macarıstan
- Finlandiya
- Danimarka
- Belçika
- Hollandiya

142. Aşağıda adı çəkilən ölkələrdən hansı tranzitiv ölkə deyildir?

- √ Yunanıstan
- Makedoniya
- Çexiya
- Özbəkistan
- Polşa

143. Gömrük tarifinin aşağıdakı forması vardır:

- √ əmtənin kodu, adı və gömrük rüsumunun dərəcəsi
- əmtənin adı və gömrük rüsumunun dərəcəsi
- mənsub olduğu ölkə, əmtənin adı və gömrük rüsumunun dərəcəsi
- əmtənin ştrix-kodu, mənsubiyyəti və gömrük rüsumunun dərəcəsi
- əmtənin ştrix-kodu və gömrük rüsumunun dərəcəsi

144. Aşağıdakılardan yalnız biri xarici ticarət siyasətinin tarif vasitəsidir:

- √ gömrük rüsumları
- subsidiyalar
- lisenziyalaşdırma
- kreditləşdirmə
- vergi və yığımlar

145. Humanitar və texniki yardım tədiyyə balansının hansı his-səsində əks etdirilir.

- √ Cari transferlər
- Ticarət
- Ticarət kreditləri və avanslar
- Portfel investisiyaları
- Cari əməliyyatlar

146. Aşağıdakı terminlərdən hansı beynəlxalq inteqrasiyaya xas deyil:

- √ Sindikat
- Gömrük ittifaqı
- Azad ticarət zonaları
- İqtisadi və valyuta ittifaqı
- Ümumi bazar

147. Xarici ticarətin tənzimlənməsinin qeyri – tarif metodlarına hansı aiddir:

- √ Kvotalaşdırma
- Gömrük rüsumları
- Əlavə dəyər vergisi
- İxrac rüsumları
- Aksiz vergiləri

148. Övvəllər ölkəyə gətirilən və heç bir yenidən emala məruz qalmayan əmtəənin ölkədən çıxarılmasına:

- Transzit deyilir
- ✓ Təkrar ixrac deyilir
- İxrac deyilir
- İdxal deyilir
- Təkrar idxal deyilir

149. İxrac və idxal dəyərinin fərqi:

- ✓ Ticarət saldosudur
- Xarici ticarət balansıdır
- Dünya tələbatının həcmidir
- Dünya təklifinin həcmidir
- Ticarət dövriyyəsidir

150. Bütövlükdə inkişaf etmiş ölkələrdə neçə azad iqtisadi zona var?

- ✓ 235
- 109
- 145
- 900
- 111

151. Qərbi Avropa ölkələrində birlikdə neçə azad iqtisadi zona var?

- ✓ 90
- 235
- 109
- 145
- 111

152. Avropa Azad Ticarət Assosiasiyası inteqrasiyanın hansı mərhələsindədir.

- ✓ Azad ticarət zonası
- İqtisadi və valyuta ittifaqı
- Ümumi bazar
- İkitərəfli ticarət müqaviləsi
- Gömrük ittifaqı

153. İdxal- ixrac əməliyyatlarında bazis şərtlərinin rolu:

- ✓ Beynəlxalq ticarətdə bu əməliyyatları sadələşdirir və standartlaşdırır
- Bu əməliyyatları çətinləşdirir
- Bu əməliyyatlarda xərcləri azaldır
- İdxal-ixrac əməliyyatlarında məhdudiyətləri aradan qaldırır
- Bütün ölkələr üzrə idxal-ixrac əməliyyatlarını nümünəviləşdirir

154. Gömrük- tarif üsulu nəyə yönəldilmişdir?

- ✓ Daxili bazarın qorunması üçün idxal və ixrac əməliyyatlarının tənzimlənməsinə və struktur dəyişikliklərin stimullaşdırılmasına
- Milli iqtisadiyyatın həddən artıq rəqabətdən qorunmasına
- Bir sahənin inkişafının həvəsləndirilməsi və digərinin ləngidilməsi vasitəsilə istehsalın quruluşunun formalaşdırılmasına təsir göstərməyə
- Sərhəddən keçən mallara görə vergilərin yığılmasına
- Büdcənin gəlir hissəsinin doldurulmasının təmin edilməsinə

155. Gömrük tarifinin (rüsümü) fiskal nəzarət funksiyası nəyə xidmət edir?

- ✓ Büdcənin gəlir hissəsinin doldurulmasının təmin edilməsinə

- Bir sahənin inkişafının həvəsləndirilməsi və digərinin ləngidilməsi vasitəsilə istehsalın quruluşunun formalaşdırılmasına təsir göstərməyə
- Sərhəddən keçən mallara görə vergilərin yığılmasına
- Daxili bazarın qorunması üçün idxal və ixrac əməliyyatlarının tənzimlənməsinə və struktur dəyişikliklərin stimullaşdırılmasına
- Milli iqtisadiyyatın həddən artıq rəqabətdən qorunmasına

156. Yenidən satma üzrə əməliyyat hansıdır?

- ✓ Ticarət vasitəçisi tərəfindən öz adından və öz vəsaiti hesabına həyata keçirilən əməliyyatdır
- Əmtəənin müəyyən ərazidə istehsalçıdan son istehlakçıya irəlilədilməsinə kömək göstərilməsidir
- Əmtəələrin alqı-satqı müqaviləsinin bağlanmasıdır
- İstehsalçıdan asılı olmayan ticarət vasitəçisi tərəfindən istehsalçının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış saziş əsasında alqı-satqı ilə əlaqədar həyata keçirilən əməliyyatdır
- Vasitəçinin köməkliyi ilə alıcı ilə satıcı arasında əlaqə yaradılması üzrə əməliyyatdır

157. Gömrük rüsumunun fiskal funksiyası

- ✓ Bütçənin gəlir hissəsinin doldurulmasını təmin edir
- Bir sahənin inkişafının həvəsləndirilməsi və digərinin ləngidilməsi vasitəsilə istehsalın quruluşunun formalaşdırılmasına təsir göstərməyə xidmət edir
- Ölkəyə mal gətirilməsinin qarşısını almaqdır
- Ölkədən mal çıxarılmasının stimullaşdırılmasına xidmət edir
- Milli iqtisadiyyatı həddən artıq rəqabətdən qoruyur

158. İxrac güzəşti:

- ✓ Satıcılar tərəfindən əmtəələrin xarici alıcılara satışı zamanı yerli alıcılara verilən güzəştdən artıq verilən güzəştdir
- Xüsusi razılaşma əsasında daimi alıcılara verilən güzəştdir
- Satıcıların xüsusilə maraqlı olduqları sifarişlərdə imtiyazlı alıcılara verilən güzəştdir
- Əvvəlcədən razılaşdırılmış miqdardan artıq əmtəə alan alıcılara verilən güzəştdir
- Əmtəənin preyskurant və ya sorğu qiymətindən edilən güzəştdir

159. Ölkə iqtisadiyyatının açıqlıq dərəcəsinin miqdar göstəricilərinə aiddir:

- ✓ Xarici ticarət kvotası
- Məcmu milli məhsul
- Daxili məcmu məhsul
- Təkrar idxalın həcmi
- Təkrar ixracın həcmi

160. Açıq iqtisadiyyat və azad ticarət anlayışları eynidirmi?

- ✓ Xeyir
- Bəlkə
- Bilmirəm
- Ola bilər
- Bəli

161. Eyni əlamətli diversifikasiya:

- ✓ müəssisənin məhsul çeşidinin mövcud məhsul çeşidinə daxil olan yeni məhsullar hesabına genişləndirilməsidir;
- müəssisənin məhsul çeşidinə oxşar məhsul çeşidinə daxil olan yeni məhsullar hesabına genişləndirilməsidir;
- müəssisənin məhsul çeşidi mövcud istehsal texnologiyasından tamamilə fərqlənən texnologiya əsasında istehsal edilən məhsullar hesabına genişləndirilməsidir;
- müəssisənin məhsul çeşidinin yeni avadanlıq və texnika tətbiq edilməsi əsasında istehsal edilən məhsullar hesabına genişləndirilməsidir;
- müəssisənin istehsal güclərinin genişləndirilməsidir;

162. Müxtəlif əlamətli (çox sahəli) diversifikasiya:

- ✓ firmanın məhsul çeşidi mövcud istehsal texnologiyasından tamamilə fərqlənən texnologiya əsasında istehsal edilən məhsullar hesabına genişləndirilməsidir;

- müəssisənin məhsul çeşidinə oxşar məhsul çeşidinə daxil olan yeni məhsullar hesabına genişləndirilməsidir;
- müəssisənin məhsul çeşidinin mövcud məhsul çeşidinə daxil olan yeni məhsullar hesabına genişləndirilməsidir;
- müəssisənin məhsul nomenklaturasının genişləndirilməsi üçün investisiyalarının cəlb edilməsi prosesidir;
- firmanın istehsal güclərinin genişləndirilməsidir;

163. Tədiyyə balansına hansı amil birbaşa təsir göstərmir?

- ✓ dövlətin daxili istehsalı subsidiyalaşdırması siyasəti
- inflyasiyanın nisbi tempi
- faiz dərəcələrinin nisbi səviyyəsi
- valyuta kursu
- real ÜDM-in dəyişməsi

164. Tədiyyə balansının kapitala əməliyyatlar və maliyyə əməliyyatları hesabında aşağıdakı belə bir maddə yoxdur:

- ✓ royalti və lisenziyalar üzrə mükafatlar
- miqrantların transfertləri
- səhmdar kapitalı
- reinvestisiya olunmuş gəlirlər
- dövlət idarə edilməsi sektoru

165. Tədiyyə balansının cari əməliyyatlar hesabı bölməsində belə bir maddə yoxdur:

- ✓ maliyyə xidmətləri
- əmtəələrin ixraçı və idxalı
- qeyri-monetar qızıl
- daşıyıcılar tərəfindən malların limanlara çatdırılması
- Emal üçün nəzərdə tutulmuş məhsullar

166. Müasir dövrdə AİZ (Azad İqtisadi Zon dedikdə aşağıdakı məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş ərazi başa düşülür:

- ✓ Tarifsiz ticarət və xarici sərmayəçilərin təsərrüfat fəaliyyəti üçün gü-zəştli şəraitin yaradılması
- Milli sahibkarlar üçün xüsusi rejimin yaradılması
- Milli inkişaf layihələrinin həyata keçirilməsi
- Ciddi gömrük nəzarətinin aparılması
- “Gizli” kapitalın yuyulması

167. Son onillikdə Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi əlaqələri ilk növbədə hansı ölkələrə yönəlmişdir:

- ✓ Uzaq xarici dövlətlərə
- Yaxın Şərq ölkələrinə
- Cənubi Asiya ölkələrinə
- MDB ölkələrinə
- İnkişaf etmiş ölkələrə

168. Son onillikdə Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi əlaqələri hansı prinsip üzərində inkişaf edir:

- Legitimlik
- Mövcud problemlərə eyni yanaşma
- ✓ İqtisadi məqsədəuyğunluq
- Siyasiləşmə
- Sülh naminə əməkdaşlıq

169. Azərbaycan Respublikasının ixracının çox hissəsi hansı ölkənin payına düşür.

- ABŞ
- Belçika
- Almaniya
- Danimarka
- ✓ İtaliya

170. Azərbaycan Respublikasının ümumi ixrac həcmində maşın və avadanlığın nisbətən az payı olmasının əsas səbəbini qeyd edin:

- Bank zəmanətinin olmamağı
- Kreditləşmə problemi
- Ödəmə kəsirləri problemi
- ✓ İstehsal bazasının texniki geriliyi
- Sığorta sisteminin geridə qalması

171. Ticarət və tariflər üzrə Baş Sazişin ən əsas prinsiplərinə aid deyil:

- ✓ gömrük tariflərinin tədricən artırılması
- ticarət sahəsində ölkələrə diskriminasiyanın tətbiq edilməməsi
- gömrük tariflərinin tədricən azaldılması
- inkişaf etməkdə olan ölkələrə preferensiyaların tətbiqi
- ən əlverişli recim

172. Gömrük rüsumlarına cəlb edilərək, həmin rüsumların dərəcəsini əks etdirən sistemləşdirilmiş əmtəə siyahısına:

- gömrük rüsumları deyilir
- əlavə dəyər vergisi deyilir
- ✓ gömrük tarifləri deyilir
- gömrük tarifinin növü deyilir
- aksiz vergisi deyilir

173. Xarici ticarətin dövlət tənzimlənməsinə Aid deyil:

- ✓ reimport
- ixracın birbaşa subsidiyalaşdırılması
- kvotalaşdırma
- lisenziyalaşma
- gömrük tarifləri

174. Aşağıdakılardan hansı iqtisadiyyatın açıqlıq dərəcəsini müəyyənləşdirən göstərijilər qrupuna aid deyil:

- ✓ ümumi işçi qüvvəsinin həjmində xaricdə işləyənlərin payı
- ölkə iqtisadiyyatının kapitallaşma səviyyəsi
- ölkə ixracının 3 əsas partnyor üzərində jəmləşməsi
- birbaşa investisiyaların həjmi
- idxal kvotası

175. Aşağıdakı hansı variantda beynəlxalq iqtisadi inteqrasiyanın in-ki-şaf mərhələlərinin ardıcılığı pozulmuşdur:

- ümumi bazar
- iqtisadi və valyuta birliyi
- ✓ siyasi ittifaq
- azad ticarət zonaları
- gömrük ittifaqı

176. Aşağıdakılardan biri qeyri-tarif tənzimlənmənin gizli metodlarından deyil:

- dövlət alışları
- vergi və yığımclar
- yerli komponentlərin olması tələbi
- texniki maneələr
- ✓ subsidiyalar

177. İxrac kvotasının düsturu aşağıdakılardan hansıdır:

- $İK=İXRAJ/ÜMM*100\%$

- $İK = \frac{İXR AJ}{İDXAL} * 100\%$
- ✓ $İK = \frac{İXR AJ}{ÜDM} * 100\%$
- $İK = \frac{İXR AJ}{MG} * 100\%$
- $İK = \frac{İXR AJ}{XT} * 100\%$

178. İdxal rüsumlarının tətbiqindən kim itirir:

- ✓ idxal ölkəsinin istehlakçıları
- ixrac ölkəsinin istehsalçıları
- ixrac ölkəsinin istehlakçıları
- gömrük tarifi tətbiq edən ölkə
- idxal ölkəsinin istehsalçıları

179. ÜTT öz fəaliyyətinə nə vaxtdan başlamışdır.

- ✓ 1995-ci ildən
- 1992-ci ildən
- 1985-ci ildən
- 1957-ci ildən
- 1947-ci ildən

180. Embarqo dedikdə idxal kvotasının faiz səviyyəsi nəyə bərabər olur.

- 90 faizə
- 100 faizə
- 50 faizə
- ✓ sıfıra
- 75 faizə

181. İxrac firmaları hansı firmalardır?

- ✓ Öz hesabına daxili bazarda əmttələri alıb sonra öz adından xaricdə satan ticarət müəssisələridir
- Öz adından və öz hesabına əmtəələrin alqı- satqısı əməliyyatlarını həyata keçirən firmalardır
- Hər hansı bir əmtəə və ya çeşid üzrə oxşar əmtəələrin xaricdə satışı ilə məşğul olan firmalardır
- Geniş çeşiddə, əsasən istehlak mallarının satışı ilə məşğul olan və bir neçə sahənin məhsulunu xaricə ixrac edən firmalardır
- Öz ölkəsinin istehsalçıları və topdan satış tacirlərindən malı alıb xaricdə və xaricdən mal alıb yerli topdansatış və pərakəndə satış tacirlərinə, sənaye istehlakçılarına satan firmalardır

182. Kontakt auditoriyası:

- ✓ müəssisənin fəaliyyətinə maraq göstərən və ona qarşıya qoyduğu məqsədə çatmaqda ona gömək edən şəxslərin məcmuusudur;
- müəssisənin məhsulgöndərənləridir;
- müəssisənin məhsullarının satışını həyata keçirən vasitəçilərdir;
- müəssisənin müştəriləridir;
- müəssisə ilə kontakt yaradan və onu material resursları ilə təmin edən müəssisələrdir;

183. Hansı amil konyunktur formalaşdırın deyil:

- bazarın inhisarlaşma dərəcəsi
- texnologi amillər
- bazarın dövlət tənzimlənməsi
- siyasi amillər
- ✓ fors-macor halları

184. Hansı siyasi amil bazar konyunkturuna təsir etmir:

- ✓ ayrı-ayrı ölkələr arasındakı danışıqlar
- dünyada siyasi vəziyyət
- dövlət çevrilişi
- lokal müharibə

- terror aktı

185. Aşağıda göstərilənlərdən hansı son istehlakçılar bazarının psixografik segmentləşdirmə meyarlarına aiddir:

- istehlakçının gəlirlərinin səviyyəsi, ailələrin sayı;
- istehlakçıların yaş qurpu;
- məhsulgöndərənlərlə əməkdaşlıq səviyyəsi;
- istehlakçıların daxil olduğu sahə və təşkilatın miqyası;
- ✓ istehlakçıların həyat tərzini və şəxsiyyətinin tipi;

186. Məhsulun rəqabət qabiliyyətliliyi:

- ✓ konkret zaman kəsiyində konkret regionda məhsulun eyni növdən (eyni qəbildən) olan məhsullara nisbətən özünü daha effektivlə "sata bilmə" qabiliyyətidir;
- məhsulun yüksək keyfiyyətə malik olması qabiliyyətidir;
- konkret zaman kəsiyində konkret regionda satışın həcmindən və bazar payının artmasıdır;
- qiymətin aşağı olmasıdır;
- konkret zaman kəsiyində konkret regionda ən yüksək keyfiyyətli olmasıdır;

187. Bazarın konyunkturası:

- ✓ qiymətlərin müasir səviyyəsində tələbatın həcmi ilə təklifin həcmi arasındakı nisbətdir;
- qiymətlərin müasir səviyyəsində ehtiyaclarla tələbatın həcmi arasındakı nisbətdir;
- qiymətin müasir səviyyəsində təklifin həcmindən tələbatın həcmindən artıq olduğu haldır;
- qiymətin müasir səviyyəsində tələbatın həcmindən təklifin həcmindən artıq olduğu haldır;
- qiymətin müasir səviyyəsində tələbatın həcmi ilə təklifin həcmindən tarazlıq vəziyyətidir;

188. Bazarın potensial tutumu:

- ✓ bazarda satıla biləcək məhsulların maksimum miqdarıdır (dəyəridir);
- istehsal edilən məhsulun maksimum miqdarıdır (dəyəridir);
- istehlakçıların tələbinin həcmidir;
- istehlakçıların ehtiyaclarının həcmidir;
- istehlakçıların tələbatının həcmidir;

189. Təklifin həcmi tələbatın həcmindən artıq olduğu situasiyaya bazarın hansı forması uyğun gəlir:

- ✓ işçihlakçılar bazarı.
- dövlət orqanları bazarı;
- vasitəçilər bazarı;
- istehsal vasitələri bazarı;
- istehsalçılar bazarı;

190. Tələbatın həcmi təklifin həcmindən artıq olduğu situasiyaya bazarın hansı forması uyğun gəlir:

- ✓ istehsalçılar bazarı;
- işçihlakçılar bazarı.
- dövlət orqanları bazarı;
- vasitəçilər bazarı;
- istehsal vasitələri bazarı;

191. İstehsalçılar bazarına hansı rəqabət forması uyğun gəlir:

- istehsalçıların rəqabəti;
- funksional rəqabət;
- ✓ istehlakçıların rəqabəti;
- haqsız rəqabət;
- eyni növ məhsulların rəqabəti;

192. İstehlakçılar bazarına hansı rəqabət forması uyğun gəlir:

- √ istehsalçıların rəqabəti;
- istehlakçıların rəqabəti;
- eyni növ məhsulların rəqabəti;
- haqsız rəqabət;
- funksional rəqabət;

193. İstehsalçılar bazarında:

- √ tələbatın həcmi təklifin həcmindən çoxdur;
- istehlakçıların sayı istehsalçıların sayından çoxdur;
- qiymətin səviyyəsi aşağıdır;
- rəqabət mühiti mövcudur;
- təklifin həcmi tələbatın həcmindən çoxdur;

194. İstehlakçılar bazarında:

- qiymətin səviyyəsi aşağıdır;
- tələbatın həcmi təklifin həcmindən çoxdur;
- √ təklifin həcmi tələbatın həcmindən çoxdur;
- istehsalçıların sayı istehlakçıların sayından çoxdur;
- rəqabət mühiti mövcudur;

195. İdxal- ixrac əməliyyatları nədir?

- √ Əmtələrin alqı-satqısı ilə əlaqədar olan komersiya fəaliyyətidir
- Ərzaq məhsullarının xarici ölkədə satılması üzrə fəaliyyətdir
- Öz ölkəsinin daxili bazarında sonradan satmaq üçün xarici əmtələrin alınması və ölkəyə gətirilməsi üzrə fəaliyyətdir
- Müəssisələrin fəaliyyəti ilə əlaqədar avadanlıqların ölkəyə gətirilməsidir
- Əmtənin xarici ölkəyə satışı və onun üzərində sahibkarlıq hüququnun xarici kontragentə verilməsi ilə əlaqədar olan fəaliyyətdir

196. XİF –in Əmtə Nomenklaturası nədir?

- √ Gömrük sərhəddindən keçirilə bilən malların mühüm əlamətlər üzrə qruplaşdırılmış sistemidir
- Əmtələrin mühüm, zəruri və ümumi əlamətlərinin sistemidir
- Gömrük sərhəddindən keçirilə bilən mal və nəqliyyat vasitələrinin zəruri və ümumi əlamətlərinə görə sistemləşdirilməsidir
- Malların müəyyən təsnifat sistemində uyğun olaraq paylanmış çoxluğu
- Çoxluğun müəyyən əlamətlər üzrə paylanmasıdır

197. Harmonizə olunmuş sistem neçə bölmə və neçə qrupdan ibarətdir?

- 18 bölmə və 87 qrup
- 20 bölmə və 98 qrup
- 19 bölmə və 94 qrup
- 22 bölmə və 96 qrup
- √ 21 bölmə və 99 qrup

198. Brüssel əmtə nomenklaturası neçə bölmə və mal mövqeyindən ibarətdir?

- √ 5 bölmə və 186 mal mövqeyi
- 5 bölmə və 214 mal mövqeyi
- 6 bölmə və 256 mal mövqeyi
- 7 bölmə və 198 mal mövqeyi
- 6 bölmə və 218 mal mövqeyi

199. Dünya bazarının mövcudluğunun əsas əlaməti hansıdır?

- Xarici tələb və təklifin olması
- Ümumdünya ticarət təşkilatının olması
- Dünya iqtisadi məkanının mövcudluğu

- Ölkələrarası əmtəə və xidmət hərəkətinin mövcudluğu
- ✓ Xarici alıcı və satıcıların olması

200. XX əsrin 80-ci illərində dünya bazarında mövcud olan ən əsas ticarət axını hansı idi:

- Şərq-Şərq
- Şərq- Cənub
- Qərb-Şərq
- Qərb-Cənub
- ✓ Qərb-Qərb

201. Satış üçün istehsal olunmuş əmtəələr istehsalçı tərəfindən ölkə hüduddlarında reallaşdırılırsa, bu cür təsərrüfat münasibətlərinin forması hansı sayılır:

- ✓ Xarici bazar
- Daxili bazar
- Milli ticarət
- Daxili əmtəə mübadiləsi
- Milli bazar

202. İnhisarcı rəqabət bazarı aşağıdakı əlamətlərlə xarakterizə edilir:

- ✓ Konkret məhsulun istehsalı üzrə iri inhisarcının olması ilə
- İnhisarçılar tərəfindən qiymətlər süni şəkildə şişirdilir
- Konkret məhsul istehsalı üzrə rəqabət aparan çoxlu istehsalçılar mövcuddur
- Bazarda eyni məhsul üzrə iştirakçıların sayı çox məhduddur
- Bazarda bir neçə iri inhisarçı və xeyli xırda firma vardır

203. Təmiz inhisar bazarına xas deyil:

- ✓ Əmtəə göndərənlərin sayı birdir
- İnhisarçıda məhsulun göndərilməsi sahəsində müstəsna hüquq vardır
- İstehsal həcmnin seçilməsində optimal variant mövcuddur
- “Qiymət ayrışdırıcılığı” mövcuddur
- Əmtəə göndərənlərin sayı çoxdur

204. Təmiz rəqabət bazarına xas deyil:

- ✓ Xarici ticarət subyektlərinin çoxsaylı olması
- Əmtəələrin qiymətləri bir-birinə yaxınlaşmağa meyli edir
- İxracatçının uduşu mal göndərilməsi həcmnin artması hesabına başa gəlir
- İxracatçıların maksimal mənfəət əldə etmək istəyi əmtəələrin qiymətinin aşağı düşməsinə səbəb olur.
- Yeni xarakterli əmtəələrin qiymətləri bir-birindən ciddi fərqlənir

205. Rəqabət azadlığı dərəcəsinə və xarakterinə görə bazarların əsas tiplərinə hansılar aid deyildir?

- ✓ Təmiz rəqabət bazarı
- Məhdud inhisar bazarı
- İnhisarçı rəqabət bazarı
- Oliqopolik rəqabət bazarı
- Təmiz inhisar bazarı

206. Beynəlxalqhesabat qiymətlərini hansı variant səciyyələndirir?

- ✓ konkret əmtəə növlərinə ixracçı-firmanın fərdi müəyyən etdiyi qiymətlər
- konkret əmtəə növlərinə BVF-nun müəyyən etdiyi qiymətlər
- müəyyən metodla hesablanan qiymətlər
- dövlət tərəfindən müəyyən edilən qiymətlər
- konkret əmtəə növlərinə idxalçı-firmanın fərdi müəyyən etdiyi qiymətlər

207. Dünya qiymətlərini hansı variant səciyyələndirir?

- √ mühüm dünya ticarət mərkəzlərində yaranan iri idxal-irac əməliyyatlarının qiymətləri
- BVF-nun müəyyən etdiyi qiymətlər
- mühüm əmtəə birjalarında idxal əməliyyatlarının qiymətləri
- mühüm ticarət birjalarında ixrac əməliyyatlarının qiymətləri
- inkişaf etmiş sənaye ölkələrinin müəyyən etdiyi qiymətlər

208. Dünya əmtəə bazarını hansı variant səciyyələndirir?

- √ beynəlxalq valyuta bazarlarının cəmi
- beynəlxalq xidmət bazarlarının cəmi
- beynəlxalq kənd təsərrüfatı bazarlarının cəmi
- özünəməxsus beynəlxalq təşkilati forması olan, dayanıqlı təkrarlanan alqı-satqı əməliyyatlarının cəmi
- beynəlxalq xammal bazarlarının cəmi

209. Dünya bazarının mövcudluğunun əsas əlaməti hansıdır?

- √ Ölkələrarası əmtəə və xidmət hərəkətinin mövcudluğu
- Xarici tələb və təklifin olması
- Dünya iqtisadi məkanının mövcudluğu
- Ümumdünya ticarət təşkilatının olması
- Xarici alıcı və satıcıların olması

210. Dünya ticarətinin əmtəə strukturunda hansı sahə üzrə ticarətin həcmi daha sürətlə artır:

- √ emaləedici sənaye sahəsi
- kənd təsərrüfatı sahəsi
- yüngül sənaye sahəsi
- ovçuluq və balıqçılıq sahəsi
- hasiləedici sənaye sahəsi

211. Beynəlxalq statistikada ölkənin iqtisadi gücünü xarakterizə edən ən əsas göstərici:

- √ məcmu milli gəlirdir
- dünya ticarətindəki payıdır
- ölkəyə cəlb olunan investisiyaların həcmidir
- əhalinin sayıdır
- ərazidir.

212. ABŞ-ın dünya bazarında liderliyinin əsas parametrləri hansılardır?

- √ Daxili bazarın miqyası və elmi-texniki potensial
- Qlobal milli maraqların mövcudluğu
- Güclü hakimiyyət
- Daxili məcmu məhsulun həcmi
- Güclü hərbi-sənaye kompleksi

213. XX əsrin sonu XXI əsrin əvvəllərində inkişaf etmiş ölkələrin iqtisadiyyatında hansı struktur dəyişiklikləri baş vermişdir?

- √ Xidmət sferasının sürətli inkişafı
- Kənd təsərrüfatının xüsusi çəkisinin artımı
- Yüngül və yeyinti sənayesinin aparıcı sahəyə çevrilməsi
- Hasilat sahələrinin sürətli inkişafı
- Maddi istehsal sferasının inkişafı

214. Dünya ölkələrinin və regionların inkişaf səviyyəsinin qeyri-bərabərliyi hansı istiqamətlərə əsasən qiymətləndirilmir?

- √ Əhalinin savadına və xarici dil bilmək qabiliyyətinə görə
- Əmək məhsuldarlığına görə

- Əhalinin həyat səviyyəsinə görə
- Milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətinə görə
- Elmi-texniki tərəqqinin inkişaf səviyyəsinə əsasən

215. Bazarın tutumu aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

- ✓ ölkədə istehsal edilən məhsulun dəyəri + idxalın dəyər ifadəsində həcmi - ixracın dəyər ifadəsində həcmi + ilin əvvəlinə qalıqla ilin axırına qalıq arasındakı fərq (dəyər ifadəsində);
- ölkədə istehsal edilən məhsulun dəyər + idxalın dəyər ifadəsində həcmi - ilin əvvəlinə qalıq;
- ölkədə istehsal edilən məhsulun dəyər + idxalın dəyər ifadəsində həcmi - ixracın dəyər ifadəsində həcmi - ilin axırına qalıqın həcmi (dəyər ifadəsində);
- ölkədə istehsal edilən məhsulun dəyər + ixracın dəyər ifadəsində həcmi + ilin əvvəlinə qalıqla ilin axırına qalıq arasındakı fərq (dəyər ifadəsində);
- ölkədə istehsal edilən məhsulun dəyər + idxalın dəyər ifadəsində həcmi + ilin əvvəlinə qalıqla ilin axırına qalıq arasındakı fərq (dəyər ifadəsində);

216. Məhsullara ştrixli kodların verilməsində məqsəd:

- ✓ yuxarıda göstərilən bütün variantlar doğrudur;
- marketinq informasiya sisteminin yaradılması prosesinin avtomatlaşdırılmasının təmin edilməsidir;
- hesablaşma əməliyyatlarının aparılmasının asanlaşdırılması və məhsulların satış dinamikasının öyrənilməsidir;
- məhsulların gömrük və müəssisədaxili uçotunun aparılmasının təmin edilməsidir;
- müəssisənin məhsulunun bütün beynəlxalq bazarlarda tanınması və identifikasiyalarının təmin edilməsidir;

217. Ticarət nişanı:

- ✓ hüquqi müdafiəsi təmin olunmuş marka və ya onun hissəsidir;
- marka adıdır;
- ticarət markasıdır;
- patentlyşdirilmiş marka adıdır;
- ticarət markasında istifadə edilən simvollarıdır;

218. Marka emblemi (nişanı):

- ✓ ticarət markasının tanınma bilən, lakin tələffüz edilə bilməyən hissəsidir
- ticarət markasında istifadə edilən simvollarıdır;
- istehsal edilən məhsulların çeşiddidir;
- ticarət markasıdır;
- ticarət markasının tələffüz edilə bilən hissəsidir;

219. Marka adı:

- istehsal edilən məhsulların çeşiddidir;
- istehsal edilən məhsul nomenklaturasıdır;
- ✓ ticarət markasının tələffüz edilə bilən hissəsidir;
- ticarət markasında istifadə edilən simvollarıdır;
- ticarət markasıdır;

220. Məhsullara ticarət (məhsul) markasının verilməsində məqsəd:

- ✓ satıcı və ya satıcılar qrupunun məhsulunun rəqiblərin məhsulundan fərqləndirilməsi və identifikasiyalarının təmin edilməsidir;
- satıcı və ya satıcılar qrupunun məhsul nomenklaturasının genişliyini diqqətə çatdırmaqdır;
- satıcı və ya satıcılar qrupunun məhsulunun yüksək istehlak xüsusiyyətlərinə malik olmasını göstərməkdir;
- satıcı və ya satıcılar qrupunun məhsulunun yüksək keyfiyyətə malik olmasını göstərməkdir;
- satıcı və ya satıcılar qrupunun məhsulunun uçotunun asanlaşdırılmasıdır;

221. Ticarət (məhsul) markası:

- ✓ məhsulların identifikasiyalarının üçün istifadə edilən simvolların və adların məcmusudur;
- istehsal edilən məhsul çeşidlərinin məcmusudur;
- məhsulların identifikasiyalarının üçün istifadə edilən adlarıdır;

- məhsulların identifikasiya üçün istifadə edilən simvollarıdır;
- məhsulun keyfiyyət göstəricisidir;

222. Məhsul nomenklaturasının dərinliyi

- məhsullara yeni marka adlarının verilməsidir;
- müəssisənin bazara təklif etdiyi məhsul çeşidlərinin sayıdır
- √ məhsul çeşidinə daxil olan markaların (müxtəlif növlərinin, modellərinin) orta sayıdır;
- yeni növ-tip-ölçülü məhsulların sayıdır;
- məhsulların çeşid müxtəlifliyidir;

223. Məhsul nomenklaturasının genişliyi:

- məhsullara yeni marka adlarının verilməsidir;
- məhsul çeşidinə daxil olan markaların (müxtəlif növlərinin, modellərinin) orta sayıdır;
- √ müəssisənin bazara təklif etdiyi məhsul çeşidlərinin sayıdır
- yeni növ-tip-ölçülü məhsulların sayıdır;
- məhsul çeşidinə daxil olan markaların (müxtəlif növlərinin, modellərinin) orta sayıdır;

224. Məhsul nomenklaturası:

- məhsulun istehlak xüsusiyyətlərini əks etdirir;
- məhsulun marka adını ifadə edir;
- √ məhsul çeşidindən geniş anlayışdır və bazara təklif edilən bütün məhsulların məcmusudur;
- onun xarici tərtibatının müxtəlifliyini əks etdirir;
- məhsulların müxtəlif növlülüyünü xarakterizə edir;

225. Məhsul çeşidinin dərinliyi:

- √ məhsul çeşidinin yeni növ-tip-ölçülü məhsullar hesabına artırılmasıdır;
- məhsulların keyfiyyət parametrlərinin yüksəldilməsidir;
- məhsulların modifikasiya edilməsidir;
- məhsul çeşidinin yeni məhsul qrupları hesabına artırılmasıdır;
- yeni məhsulların istehsalının təşkilidir;

226. Məhsul çeşidinin genişliyi:

- √ məhsul çeşidinin yeni məhsul qrupları hesabına artırılmasıdır;
- yeni məhsulların istehsalının təşkilidir;
- məhsulların keyfiyyət parametrlərinin yüksəldilməsidir;
- məhsulların modifikasiya edilməsidir;
- yeni növ-tip-ölçülü məhsulların sayıdır;

227. Məhsulun həyat dövrünün hansı mərhələsində məhsulun qiyməti daha aşağı olur:

- √ böhran mərhələsində;
- stabil mərhələsində;
- artım mərhələsində;
- inkişaf mərhələsində;
- bazara çıxma mərhələsində;

228. Məhsul çeşidi:

- √ müəyyən məhsul kateqoriyasına daxil olan və eyni bir məhsul markası ilə buraxılan məhsulların məcmusudur;
- məhsul çeşidi anlayışından istifadə edilmir;
- məhsulun müxtəlif növlülüyünü ifadə edir;
- məhsulun istehlak xüsusiyyətlərini əks etdirir;
- məhsul nomenklaturasından daha geniş anlayışdır və müəssisə tərəfindən istehsal edilən bütün məhsulları əhatə edir;

229. Yeni məhsulun hazırlanmasını hansı formada həyata keçirmək daha məqsədəuyğundur:

- özünün gücü ilə;
- kənardan lisenziya almaqla;
- kənardan patent almaqla;
- √ bu, müəssisənin məqsədi və resursların mövcudluğundan asılı olaraq müəyyən edilir;
- xarici firmalarla əməkdaşlıq etməklə;

230. Məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi əsasında onun modifikasiyası hansı halda məqsədəuyğundur:

- bu işin həyata keçirilməsi üçün daha ucuz və keyfiyyətli material resurslarının mövcud olduğu halda;
- √ keyfiyyət parametrlərinin yüksəldilməsini istehlakçı mütərəqqi dəyişiklik kimi qəbul etdiyi halda;
- məhsulun keyfiyyətini yüksəltməyə imkan verən texnika və texnologiya mövcud olduğu halda;
- elmi-tədqiqat və konstruktor-layihələrinin həyata keçirilməsi üçün resurslar mövcud olduğu halda;
- məhsulun modifikasiyası əlavə xərclər və resurslar tələb etmədiyi halda ;

231. İntitutsional təşkilatlar bazarı:

- √ digər məhsullar istehsal etmək məqsədi ilə məhsul satılan istehlakçılardan ibarətdir;
- məhsulları yenidən satmaq məqsədi ilə satın alan müəssisə və təşkilatlardan ibarətdir;
- həmin məhsulları hər hansı təbii fəlakətlərin nəticəsini aradan qaldırmaq məqsədi ilə alan istehlakçılardan ibarətdir;
- həmin məhsulları şəxsi istehlakı məqsədi ilə alan istehlakçılardan ibarətdir;
- həmin məhsulları humanitar yardımların göstərilməsi məqsədi ilə alan istehlakçılardan ibarətdir;

232. İstehlak vasitələri bazarı:

- √ məhsulları şəxsi istehlakı üçün alan istehlakçılardan ibarətdir;
- məhsulları hər hansı təbii fəlakətlərin nəticəsini aradan qaldırmaq məqsədi ilə alan istehlakçılardan ibarətdir;
- istehlak vasitələri istehsalı ilə məşğul olan istehlakçılardan ibarətdir;
- məhsulları yenidən emal etmək məqsədi ilə satın alan istehlakçılardan ibarətdir;
- məhsulları yenidən satmaq məqsədi ilə satın alan müəssisə və təşkilatlardan ibarətdir;

233. İstehlakçı davranışı baxımından son istehlakçılar bazarının seqmentləşdirilməsi amillərinə aşağıdakılardan hansı aiddir:

- mühtərilərlə əməkdaşlıq səviyyəsi;
- istehlakçının yerləşmə sıxlığı;
- √ istehlakçılarının həyat tərzi və şəxsiyyətin tipi;
- istehlakçının gəlirlərinin səviyyəsi, ailələrin sayı;
- məhsulgöndərənlərlə əməkdaşlıq səviyyəsi;

234. Əhalinin gəlirlərinin səviyyəsi hansı seqmentləşdirmə amilləri qrupuna aiddir:

- √ sosial amillər;
- coğrafi amillər;
- psixoxrafik amillər;
- davranış amilləri;
- iqtisadi amillər;

235. Aşağıda göstərilənlərdən hansı institutsional istehlakçılar bazarının psixoxrafik seqmentləşdirmə meyarlarına aiddir:

- √ məhsulda axtarılan səmərə, məhsulgöndərənlərlə əməkdaşlıq səviyyəsi və məhsulgöndərənlərə sadıqlıq səviyyəsi;
- tədarük kriteriyaları və tədarük fəaliyyətinin təşkili;
- istehlakçıların daxil olduğu sahə və təşkilatın miqyası;
- istehlakçıların daxil olduğu sosial və referent qrup;
- istehlakçıların fəaliyyət müddəti;

236. Vyana konvensiyası hansı xarakterli müqavilələrə tətbiq olunur?

- √ Yalnız beynəlxalq xarakterli müqavilələrə
- Yalnız milli xarakterli müqavilələrə
- Lizing müqavilələrinə

- Həm beynəlxalq xarakterli, həm də milli xarakterli müqavilələrə
- Bütün növ müqavilələrə

237. İlk hesab (provisional invoice hansı hesabdır?

- Alıcıya göndərilən mal üçün sənəddə göstərilən məbləğin ödənilməsi barədə tələbi əks etdirən sənəddir
- Hesablaşma sənədi olmayan, lakin hesab kimi əmtəə partiyasının qiyməti barədə məlumatı əks etdirən sənəddir
- ✓ Əmtəənin nəzərdə tutulan ölkədə qəbulu və hissəvi göndərilmələrdə yazılan sənəddir
- Alıcı tərəfindən mal tam qəbul olunduqdan sonra yazılan sənəddir
- Hər bir növ üzrə əmtəə vahidinin və əmtəə partiyasının dəyərini əks etdirən və özündə hesab və spesifikasiyanın rekvizitlərini birləşdirən sənəddir

238. Göndərməyə hazır olma barədə bildiriş nədir?

- Satıcının yük alana malın göndərildiyi barədə məlumat verdiyi sənəddir
- ✓ Sifariş olunan əmtəənin göndərilməyə hazır olması barədə alıcını xəbərdar edən və satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- Əmtəəni alıcıya göndərən satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- Əmtəənin daşınması barədə ixracçının tələblərini və əmtəə barədə məlumatları əks etdirən sənəddir
- Nəqliyyat növünü, göndərilmə vaxtını və s. göstərməklə mal göndərəninin daşıyıcıdan müəyyən miqdar göndərmə üçün yer saxalmasını xahiş etməsi barədə sənəddir

239. Beynəlxalq alqı- satqı sazişlərində bazis şərtləri nəyi müəyyən edir?

- Satıcı və alıcının vəzifələrini, əmtəənin satıcıdan alıcıya keçən vaxt onun zədələnməsi və ya məhv olması zamanı riskin keçməsi anını
- ✓ Satıcıdan alıcıya əmtəə nəql edilərkən xərcləri kimin ödəyəcəyini
- Əmtəənin daşınacağı nəqliyyat növünü
- Fors-major şərtlərini
- Sığortalama şərtlərini

240. Proforma-hesab (proforma invoice nədir?

- ✓ Hesablaşma sənədi olmayan, lakin hesab kimi əmtəə partiyasının qiyməti barədə məlumatı əks etdirən sənəddir
- Alıcı tərəfindən mal tam qəbul olunduqdan sonra yazılan hesabdır
- Hər bir növ üzrə əmtəə vahidinin və əmtəə partiyasının dəyərini əks etdirən və özündə hesab və spesifikasiyanın rekvizitlərini birləşdirən sənəddir
- Satıcının alıcıya göndərilən mal üçün sənəddə göstərilən məbləğin ödənilməsi barədə tələbini əks etdirən sənəddir
- Əmtəənin nəzərdə tutulan ölkədə qəbulu zamanı yazılan sənəddir

241. Göndərilmə üçün bildiriş nədir?

- ✓ Satıcının yük alana malın göndərildiyi barədə məlumat verdiyi sənəddir
- Əmtəənin daşınması barədə ixracçının tələblərini və əmtəə barədə məlumatları əks etdirən sənəddir
- Əmtəəni alıcıya göndərən satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- Sifariş olunan əmtəənin göndərilməyə hazır olması barədə alıcını xəbərdar edən və satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- Nəqliyyat növünü, göndərilmə vaxtını və s. göstərməklə mal göndərəninin daşıyıcıdan müəyyən miqdar göndərmə üçün yer saxalmasını xahiş etməsi barədə sənəddir

242. Alıcı ofertanın bütün şərtləri ilə razılaşıdıqda hansı hərəkətləri yerinə yetirilir?

- ✓ Poçt və ya teleqraf vasitəsilə satıcıya yazılı şəkildə onu təsdiq etmək barədə cavab göndərir
- Müqaviləni imzalayıb geri qaytarır
- Əmtəəni göndərməyə başlayır
- Sifariş olunan əmtəəni qəbul etməyə hazırlaşır
- Ofertaya qarşı əks oferta göndərir

243. Aşağıdakılardan hansı kontraktın nəqliyyat şərtlərinə daxil deyil:

- ✓ maldan istifadə haqqında sənəd
- daşıyıcının adı
- nəqliyyat risklərinin sığortalanma qaydaları
- mal müşayiət sənədləri

- malın göndərilmə müddəti

244. Haaqa qaydalarına görə dəniz daşıyıcılarına tələblərin irəli sürülməsi qaydalarına daxil deyil:

- √ itkilər haqda müraciət daşıyıcıya təqdim olunmadıqda 10 gün müddətində arbitraja iddia verilə bilər
- itkilər haqda müraciət daşıyıcıya yük verilərkən təqdim olunmalıdır
- itkilər yerində aşkar olunan deyilsə müraciət yük verildikdən sonra üç gün ərzində təqdim oluna bilər
- daşıyıcıya itkilər haqda tələblər üzrə iddia müddəti yük çatdırıldıqdan sonra bir ildir
- itkilər haqda müraciət daşıyıcıya yazılı şəkildə təqdim olunmalıdır

245. Varşava konvensiyası ilə müəyyən olunan qaydalara aid deyil:

- √ daşıyıcının daşınma müddətində hüquqları
- təyinat nöqtəsində yükün verilməsi qaydaları
- daşıyıcının yük sahibi qarşısında məsuliyyəti
- daşıma sənədlərinə verilən əsas tələblər
- göndəranin mal üzərində sərəncam vermə hüququ

246. ÜTT qaydaları olaraq qəbul olunan çoxtərəfli müqavilələr ... qəbul olunur.

- √ Üzv olan dövlətlər arasında müzakirə danışıqları nəticəsində
- Beynəlxalq Ticarət Palatası (IC tərəfindən hazırlanmış Beynəlxalq Ticarət Qaydaları (International Trade Terms) sənədi əsasında
- Fərdi şəkildə iqtisadi subyektlər arasında
- Dövlətlərin ÜTT ilə danışıqları
- Digər beynəlxalq təşkilatlarla ortaq qərar nəticəsində

247. Hansı ÜTT sazişinə qoşulmaq məcburidir?

- √ Xidmətlərlə ticarət haqqında saziş
- Mülki avia-texnika ilə ticarət haqqında saziş
- Milli bazarın qorunması haqqında saziş
- Heç bir Sazişə qoşulmaq məcburi deyildir
- Dövlət satınalmaları üzrə saziş

248. ÜTT-nin çoxtərəfli ticarət sazişləri hansı sahələri əhatə edir?

- √ Mallar, xidmətlər, əqli mülkiyyət hüququ
- Mallar, gömrük tarifləri, subsidiyalar
- Mallar, xidmətlər
- Mallar, xidmətlər, kənd təsərrüfatı
- Gömrük tarifləri, kənd təsərrüfatı

249. FOB şərtinə görə satıcının vəzifələri:

- √ Satıcı öz hesabına əmtəəni gəminin bortuna qoymalı və alıcıya təmiz bort konosamenti verməlidir
- Əmtəəni alıcı ilə razılaşdırılmış yerdə onun müvəkkil etdiyi daşıyıcının öhdəsinə verməlidir
- Əmtəəni öz binasında vaxtında alıcının öhdəsinə verməlidir
- Əmtəəni alıcının binasında ona təhvil verməlidir
- Dəyər və icarə haqqını ödəməlidir

250. CİP şərtinə görə satıcı öz öhdəliyini nə vaxt yerinə yetirmiş hesab olunur?

- √ Əmtəəni daşıyıcıya verib, təyinat yerinədək daşıma haqqını ödəmiş olsun
- Əmtəəni öz binasında vaxtında alıcının öhdəsinə vermiş olsun
- Öz hesabına gəmi icarəyə götürüb icarə haqqını ödəsin, sazişdə göstərilən vaxtda əmtəəni gəmiyə yükləmiş olsun
- Əmtəəni alıcının göstərdiyi daşıyıcıya çatdırmış olsun
- Əmtəəni öz hesabına alıcının göstərdiyi limanda icarəyə götürdüyü gəminin bortu boyunca yerləşdirdikdən sonra

251. Gəmi daşımalarında şturman qeydi nədir?

- ✓ Gəmi sahibinin yükü daşımağa qəbul etməsinin təsdiq olunmasıdır
- Satıcının alıcıya göndərilən mal üçün sənəddə göstərilən məbləğin ödənilməsi barədə tələbini əks etdirən sənəddir
- Yük daşıyan tərəfindən yükün daşınmaya qəbul edilməsi barədə imzalanmış sənəddir
- Gəmi sahibi tərəfindən dəniz yolu vasitəsilə yükün daşınmağa qəbul edilməsini təsdiq edən sənəddir
- Əmtələrin dəyəri, keyfiyyət və kəmiyyət xüsusiyyətləri barədə məlumat verən sənədlərdir

252. CPT şərtinə görə satıcı öz öhdəliyini nə vaxt yerinə yetirmiş hesab olunur?

- ✓ Əmtəni alıcının göstərdiyi daşıyıcıya çatdırdıqdan sonra
- Əmtəni öz binasında vaxtında alıcının öhdəsinə vermiş olsun
- Öz hesabına gəmi icarəyə götürüb icarə haqqını ödəsin, sazişdə göstərilən vaxtda əmtəni gəmiyə yükləmiş olsun
- Əmtəni daşıyıcıya verib, təyinat yerinədək daşıma haqqını ödəmiş olsun
- Əmtəni öz hesabına alıcının göstərdiyi limanda icarəyə götürdüyü gəminin bortu boyunca yerləşdirdikdən sonra

253. FAS şərti daxilində satıcı öz öhdəliyini nə vaxt yerinə yetirmiş hesab olunur?

- ✓ Əmtəni öz hesabına alıcının göstərdiyi limanda icarəyə götürdüyü gəminin bortu boyunca yerləşdirdikdən sonra
- Öz hesabına gəmi icarəyə götürüb icarə haqqını ödəsin, sazişdə göstərilən vaxtda əmtəni gəmiyə yükləmiş olsun
- Əmtəni alıcının göstərdiyi daşıyıcıya çatdırmış olsun
- Əmtəni daşıyıcıya verib, təyinat yerinədək daşıma haqqını ödəmiş olsun
- Əmtəni öz binasında vaxtında alıcının öhdəsinə vermiş olsun

254. CFR şərtinə görə satıcı öz öhdəliyini nə vaxt yerinə yetirmiş hesab olunur?

- ✓ Öz hesabına gəmi icarəyə götürüb icarə haqqını ödəsin, sazişdə göstərilən vaxtda əmtəni gəmiyə yükləmiş olsun
- Əmtəni öz binasında vaxtında alıcının öhdəsinə vermiş olsun
- Əmtəni alıcının göstərdiyi daşıyıcıya çatdırmış olsun
- Əmtəni daşıyıcıya verib, təyinat yerinədək daşıma haqqını ödəmiş olsun
- Əmtəni öz hesabına alıcının göstərdiyi limanda icarəyə götürdüyü gəminin bortu boyunca yerləşdirdikdən sonra

255. EXW şərtinə görə satıcı öz öhdəliyini nə vaxt yerinə yetirmiş hesab olunur?

- ✓ Əmtəni öz binasında vaxtında alıcının öhdəsinə vermiş olsun
- Öz hesabına gəmi icarəyə götürüb icarə haqqını ödəsin, sazişdə göstərilən vaxtda əmtəni gəmiyə yükləmiş olsun
- Əmtəni alıcının göstərdiyi daşıyıcıya çatdırmış olsun
- Əmtəni daşıyıcıya verib, təyinat yerinədək daşıma haqqını ödəmiş olsun
- Əmtəni öz hesabına alıcının göstərdiyi limanda icarəyə götürdüyü gəminin bortu boyunca yerləşdirdikdən sonra

256. BKƏ verilən sığorta polisi nədir?

- Malın göndərildiyi limanda sığorta cəmiyyətinin blankında tərtib olunub, həm sığorta edən, həm də sığorta olunan tərəfindən imzalanmış sənəddir
- Sığorta cəmiyyəti tərəfindən sığortalamanın həyata keçirildiyini və polis verildiyini təsdiq edən sənəddir
- ✓ Müqavilədə göstərilən bədbəxt hadisələr və risklər nəticəsində sığorta olunana dəymiş zərərin sığorta edən tərəfindən ödəniləcəyi barədə öhdəlik götürməsi haqda verdiyi sənəddir
- Yük daşıyan tərəfindən yükün daşınmaya qəbul edilməsi barədə imzalanmış sənəddir
- Sığortalama barədə sığorta olunanın göstərişlərinin sığortalama prosesində yerinə yetirilməsi barədə sığorta edənin verdiyi sənəddir

257. FCA şərtinə əsasən satıcının öhdəlikləri:

- Əmtəni öz binasında vaxtında alıcının öhdəsinə verməlidir
- Əmtəni alıcının binasında ona təhvil verməlidir
- ✓ Əmtəni alıcı ilə razılaşdırılmış yerdə onun müvəkkil etdiyi daşıyıcının öhdəsinə verməlidir
- Öz hesabına əmtəni gəminin bortuna qoymalı və alıcıya təmiz bort konosamenti verməlidir
- Dəyər və icarə haqqını ödəməlidir

258. Reklamasiya nədir?

- satıcının alıcıya iradı
- “əmtənin vaxtında alınması barədə alıcının satıcıya göndərdiyi təşəkkür mənsubudur

- ✓ müqavilə şərtlərində nəzərdə tutulmuş öhdəlikləri düzgün yerinə yetirmədikdə, mal alanın mal verəndən etdiyi tələbdir
- alıcının satıcıya etirazı barədə mal göndərəninin tələbnaməsidir
- alıcının satıcıya iradəsi

259. Oferta nədir?

- ✓ özündə çeşid, miqdar, maddi məsuliyyət əks etdirən sənəddir
- özündə istehsalçının alıcıya müraciətini əks etdirən kommersiya sənədidir
- özündə istehsalçının alıcıya müraciətini əks etdirən müqavilədir
- özündə istehsalçının alıcıya müraciətini əks etdirən işgüzar protokoldur
- kommersiya sövdələşməsinin bağlanması üçün formal təklifdir ki, özündə razılaşmanın mövcud şərtlərini əks etdirir (çeşid, miqdar, qiymət, müddət, tərəflərin maddi məsuliyyəti)

260. Sorğu nədir?

- özündə istehsalçının alıcıya müraciətini əks etdirən müqavilədir
- özündə istehsalçının alıcıya göndərdiyi tələbnamədir
- özündə istehsalçının alıcıya müraciətini əks etdirən işgüzar protokoldur
- ✓ özündə satıcının alıcıya müraciətini əks etdirən "kommersiya sənədidir"
- özündə istehsalçının alıcıya müraciətini əks etdirən kommersiya sənədidir

261. Danışıqların aparılması sxeminə aşağıdakılardan hansı daxil deyil?

- dialoq, söhbətin başa çatması
- ✓ danışıqların tez başa çatması məqsədilə rəsmi olaraq müqavilə imzalamaq
- təqdimetmə, kommersiya sövdələşməsinin xarakterinə uyğun giriş vermək
- öz təkliflərini və öhdəliklərini əhatəli surətdə ifadə etmək
- salamlama

262. İşgüzar protokol nədir?

- xarici ticarət əlaqələrinin yaradıldığı vaxt, tərəflərin bağladığı sənəd
- ✓ işgüzar görüşlərin aparılması qaydasıdır (görüşün vaxtı, yeri, şəraiti, qəbulun seçilməsi, qonaqların siyahısı)
- danışıqların aparılması üçün qonaqların dəvət olunması, protokolun yazılması (vaxt, reqlament, iyerarxiy)
- danışıqların yeri, şəraiti, göstərilən sənəd (yerin rahatlığın, səs kүйsüz şərait)
- danışıqların yeri, şəraiti, beynəlxalq sənəd qaydaları

263. Nitqə verilən tələblər hansılardır?

- hadisələrə birbaşa müdaxilə qabiliyyəti, özünü müdafiə
- ✓ bilgilik, məntiqlik, savadlı, loqik, emosional çalarlar vermək
- dəqiqlik, kəsərlik, obyektivlik bacarığı
- subyektiv, müdaxilə az danışmaq
- obyektiv düşüncə, dinləməkdənsə müdaxilə etmək

264. İşgüzar danışıqların aparılmasına hansı daxil deyil?

- ancaq faktlarla əsaslanmaq, detallara çox da fikir verməmək
- mürəkkəb məsələlərin həlli yollarını axtarmaq, onu daha da mürəkkəbləşdirməmək
- ✓ tərəf müqabili sızıdırmaq, daha çox mənfəət əldə etmək məqsədi ilə təkbəşinə fəaliyyətə can atmaq
- tərəf müqabili ilə konfliktdən qaçmaq
- aydın və qısa danışmaq, mən kəlməsindən ehtiyatla istifadə etmək

265. Hesab- faktura (invoice, final invois:

- Hər bir növ üzrə əmtəə vahidinin və əmtəə partiyasının dəyərini əks etdirən və özündə hesab və spesifikasiyanın rekvizitlərini birləşdirən sənəddir
- Satıcının alıcıya göndərilən mal üçün sənəddə göstərilən məbləğin ödənilməsi barədə tələbini əks etdirən sənəddir
- Əmtəənin nəzərdə tutulan ölkədə qəbulu və hissəvi göndərmələrdə yazılan sənəddir
- Hesablaşma sənədi olmayan, lakin hesab kimi əmtəə partiyasının qiyməti barədə məlumatı əks etdirən sənəddir

✓ Alıcı tərəfindən mal tam qəbul olunduqdan sonra yazılan hesabdır

266. Fraxt üçün sifariş nədir?

- Sifariş olunan əmtəənin göndərilməyə hazır olması barədə alıcını xəbərdar edən və satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- Satıcının yük alana malın göndərildiyi barədə məlumat verdiyi sənəddir
- ✓ Nəqliyyat növünü, göndərilmə vaxtını və s. göstərməklə mal göndərəninin daşıyıcıdan müəyyən miqdar göndərmə üçün yer saxlamasını xahiş etməsi barədə sənəddir
- Əmtəənin daşınması barədə ixracçının tələblərini və əmtəə barədə məlumatları əks etdirən sənəddir
- Əmtəəni alıcıya göndərən satıcı tərəfindən verilən sənəddir

267. Malgöndərmənin hansı bazis şərtində kontrakt qiymətinin tərkibinə məhsulun qiyməti, kontraktla göstərilmiş sərhad məntəqəsinə kimi çatdırılması xərcləri və sığorta haqqı (müqavilədə nəzərdə tutulduğu hald daxildir):

- dəyər, sığorta və fraxt ödənilmişdir (CIF);
- gəmidə satılmışdır (DES);
- ✓ sərhadə çatdırılmışdır (DAF);
- franko-zavod (EXW);
- rüsum ödənilmədən satılmışdır (DDU);

268. Ticarət- vasitəçilik əməliyyatı nədir?

- Vasitəçinin köməkliyi ilə alıcı ilə satıcı arasında əlaqə yaradılması üzrə əməliyyatdır
- Əmtəələrin alqı-satqı müqaviləsinin bağlanmasıdır
- ✓ İstehsalçıdan asılı olmayan ticarət vasitəçisi tərəfindən istehsalçının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış saziş əsasında alqı-satqı ilə əlaqədar həyata keçirilən əməliyyatdır
- Ticarət vasitəçisi tərəfindən öz adından və öz vəsaiti hesabına həyata keçirilən əməliyyatdır
- Əmtəənin müəyyən ərazidə istehsalçıdan son istehlakçıya irəlilədilməsinə kömək göstərilməsidir

269. Aşağıdakılardan hansı konosamentdə əks olunan məlumatlara aid deyil:

- ✓ Konosamentin verildiyi yer
- Konosamentin verilmə tarixi
- Mal haqda məlumat
- Yükləmə və boşaltma limanlarının adı
- Bildiriş üçün ünvan

270. Konosamentdə əks olunan məlumatlara daxil deyil:

- ✓ gəminin qurulduğu verif
- konosamentin verilmiş surətlərinin sayı
- fraxtın məbləği və ödəniş forması
- göndərən
- gəminin adı və sahibi

271. Alıcı ofertanın bütün şərtləri ilə razılaşıdıqda hansı hərəkətləri yerinə yetirilir?

- Əmtəəni göndərməyə başlayır
- Sifariş olunan əmtəəni qəbul etməyə hazırlaşır
- ✓ Poçt və ya teleqraf vasitəsilə satıcıya yazılı şəkildə onu təsdiq etmək barədə cavab göndərir
- Ofertaya qarşı əks oferta göndərir
- Müqaviləni imzalayıb geri qaytarır

272. Ticarət kompensasiya sövdələşmələri ən gec hansı müddətdə başa çatmalıdır?

- 24 ay müddətində
- 48 ay müddətində
- 6 ay müddətində
- 12 ay müddətində
- ✓ 36 ay müddətində

273. Kommersiya hesabı hansı sənəddir?

- Alıcı tərəfindən mal tam qəbul olunduqdan sonra yazılan hesabdır
- Hər bir növ üzrə əmtəə vahidinin əks etdirən və özündə hesab və spesifikasiyanın rekvizitlərini birləşdirən sənəddir
- ✓ Satıcının alıcıya göndərilən mal üçün sənəddə göstərilən məbləğin ödənilməsi barədə tələbini əks etdirən sənəddir
- Hesablaşma sənədi olmayan, lakin hesab kimi əmtəə partiyasının qiyməti barədə məlumatı əks etdirən sənəddir
- Əmtəənin nəzərdə tutulan ölkədə qəbulu zamanı yazılan sənəddir

274. Göndərilmə üçün order nədir?

- ✓ Əmtəəni alıcıya göndərən satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- Sifariş olunan əmtəənin göndərilməyə hazır olması barədə alıcını xəbərdar edən və satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- Satıcının yük alana malın göndərildiyi barədə məlumat verdiyi sənəddir
- Əmtəənin daşınması barədə ixracçının tələblərini və əmtəə barədə məlumatları əks etdirən sənəddir
- Nəqliyyat növünü, göndərilmə vaxtını və s. göstərməklə mal göndərəninin daşıyıcıdan müəyyən miqdar göndərmə üçün yer saxlamasını xahiş etməsi barədə sənəddir

275. Nümunəvi kontraktlar üzrə mübahisə və fikir ayrılıqları hansı qaydada həll olunur?

- ✓ Arbitraj qaydasında
- Birca komitələrinin müəyyənləşdirdiyi qaydada
- Nümunəvi kontraktı hazırlanmış təşkilatın müəyyənləşdirdiyi qaydada
- Gömrük orqanlarının həll etməsi qaydasında
- Qarşılıqlı anlaşma qaydasında

276. Fors- major halında tərəflərdən biri müqavilənin yerinə yetirilməsindən imtina etdikdə tərəflərdən hansı o birisi tərəfə dəyən zərəri ödəyir?

- Qarşılıqlı hesablaşma əsasında dəymiş zərər ödənilir
- Alıcı və satıcı tərəfindən müştərək qaydada nəqliyyat müəssisəsinə dəyən zərəri ödəyirlər
- Alıcı satıcıya dəyən zərəri ödəyir
- ✓ Heç biri o biri tərəfə dəyən zərəri ödəmir
- Satıcı alıcıya dəyən zərəri ödəyir

277. Bonus güzəşti:

- ✓ Xüsusi razılaşma əsasında daimi alıcılara verilən güzəstdir
- Satıcılar tərəfindən əmtəələrin xarici alıcılara satışı zamanı yerli alıcılara verilən güzəstdən artıq verilən güzəstdir
- Əvvəlcədən razılaşdırılmış miqdardan əmtəə alan alıcılara verilən güzəstdir
- Satıcının xüsusilə maraqlı olduqları sifarişlərdə imtiyazlı alıcılara verilən güzəstdir
- Əmtəənin preyskurant və ya sorğu qiymətindən edilən güzəstdir

278. Hesab- spesifikasiya (invoice- spesificiation) hansı sənəddir?

- Satıcının alıcıya göndərilən mal üçün sənəddə göstərilən məbləğin ödənilməsi barədə tələbini əks etdirən sənəddir
- Əmtəənin nəzərdə tutulan ölkədə qəbulu və hissəvi göndərilmələrdə yazılan sənəddir
- Hesablaşma sənədi olmayan, lakin hesab kimi əmtəə partiyasının qiyməti barədə məlumatı əks etdirən sənəddir
- ✓ Hər bir növ üzrə əmtəə vahidinin və əmtəə partiyasının dəyərini əks etdirən və özündə hesab və spesifikasiyasının rekvizitlərini birləşdirən sənəddir
- Alıcı tərəfindən mal tam qəbul olunduqdan sonra yazılan hesabdır

279. Göndərmə barədə təlimat:

- Əmtəəni alıcıya göndərən satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- ✓ Əmtəənin daşınması barədə ixracçının tələblərini və əmtəə barədə məlumatları əks etdirən sənəddir
- Nəqliyyat növünü, göndərilmə vaxtını və s. göstərməklə mal göndərəninin daşıyıcıya müəyyən miqdar göndərmə üçün yer saxlamasını xahiş etməsi barədə sənəddir
- Sifariş olunan əmtəənin göndərilməyə hazır olması barədə alıcını xəbərdar edən və satıcı tərəfindən verilən sənəddir
- Satıcının yük alana malın göndərildiyi barədə məlumat verdiyi sənəddir

280. Müqavilə tərəfləri arasında əlaqə hüquqi cəhətdən nə vaxt bitmiş hesab olunur?

- Əmtəə tam həcmdə istehsal olunduqdan sonra
- Əmtəəni göndərmək üçün gəmi fraxt etdikdən sonra
- Aralarında müqavilə imzalandıqdan sonra
- ✓ Götürdükləri öhdəlikləri yerinə yetirdikdən sonra
- Əmtəənin əksər hissəsi satıcı tərəfindən alıcıya göndərildikdən sonra

281. Sənaye xam mallarının alqı- satqısı üçün nümunəvi kontraktlar hansı təşkilat tərəfindən hazırlanır?

- ✓ Milli sahibkarlar ittifaqları
- BMT- nin AİK- sı
- Sahə birlikləri
- Birja komitələri
- Beynəlxalq sahibkarlar ittifaqları

282. Qiymətdən ümumi (sadə) güzəşt:

- ✓ Əmtəənin preyskurant və ya sorğu qiymətindən edilən güzəştədir
- Xüsusi razılaşma əsasında daimi alıcılara verilən güzəştədir
- Satıcıların xüsusilə maraqlı olduqları sifarişlərdə imtiyazlı alıcılara verilən güzəştədir
- Əvvəlcədən razılaşdırılmış miqdardan artıq əmtəə alan alıcılara verilən güzəştədir
- Satıcılar tərəfindən əmtəələrin xarici alıcılara satışı zamanı yerli alıcılara verilən güzəştədən artıq verilən güzəştədir

283. Konosamentin hansı növləri var?

- Adlı; Orderli
- Avtomobil; Dəmir yolu; Avio
- Adlı; Orderli; Təqdim edənə; İmtiyazlı
- ✓ Adlı; Orderli; Təqdim edənə
- Daxili; Xarici

284. Müqavilədə qəti qiymət (firm, fixe:

- Dünya qiymətləri səviyyəsini əks etdirən və xüsusi məlumat mənbələrində əks etdirilən qiymətlərdir
- Azad şəkildə konvertasiya olunan valyuta ilə ödənilməklə iri idxal və ixrac əməliyyatlarının həyata keçirildiyi qiymətdir
- ✓ Müqavilə imzalanan anda müəyyənləşdirilən və müqavilənin qüvvədə olduğu müddətdə dəyişilməyən qiymətdir
- Əmtəənin hazırlanmasına çəkilən xərclərin dəyişməsindən asılı olaraq, əmtəənin göndərildiyi anda hesablanan qiymətdir
- Müqavilə bağlanarkən müəyyən edilən, lakin əmtəənin göndərildiyi vaxt onun vazar qiymətinin dəyişməsindən asılı olaraq yenidən baxılan qiymətdir

285. Hər növ məhsulun alqı- satqısı üçün bir neçə variant nümunəvi kontraktlar hansı təşkilat tərəfindən işlənib hazırlanır?

- Milli sahibkarlar ittifaqları
- BMT- nin AİK- sı
- Birja komitələri
- ✓ Sahə birlikləri
- Beynəlxalq sahibkarlar ittifaqları

286. Kovernot hansı sənəddir?

- ✓ Sığortalama barədə sığorta olunanın göstərişlərinin sığortalama prosesində yerinə yetirilməsi barədə sığorta edənə verdiyi sənəddir
- Yük daşıyan tərəfindən yükün daşınmaya qəbul edilməsi barədə imzalanan sənəddir
- Bədbəxt hadisələr və risklər nəticəsində sığorta olunanı dəymiş zərərin sığorta edən tərəfindən ödəniləcəyi barədə öhdəlik götürməsi haqda verdiyi sənəddir
- Malın göndərildiyi limanda sığorta cəmiyyətinin blankında tərtib olunub, həm sığorta edən, həm də sığorta olunan tərəfindən imzalanan sənəddir
- Sığorta cəmiyyəti tərəfindən sığortalamanın həyata keçirildiyini və polis verildiyini təsdiq edən sənəddir

287. Qarşılıqlı mal göndərmələr üzrə qiymətlər əsasən hansı qiymətlər əsasında müəyyənləşdirilir?

- √ Dünya bazarında təşəkkül tapmış qiymətlər əsasında
- Transfer qiymətlər əsasında
- Məhsul istehsal olunan ölkənin bazarında təşəkkül tapmış qiymətlər əsasında
- Tərəflərin razılaşdırdıqları qiymətlər əsasında
- Çevik qiymətlər əsasında

288. Konosament nədir?

- √ Yük daşıyan tərəfindən yükün daşınmaya qəbul edilməsi barədə imzalanan sənəddir
- Gəmi sahibinin yükü daşımağa qəbul etməsinin təsdiq olunmasıdır
- Gəmi sahibi tərəfindən dəniz yolu vasitəsilə yükün daşınmağa qəbul edilməsini təsdiq edən sənəddir
- Satıcının alıcıya göndərilən mal üçün sənəddə göstərilən məbləğin ödənilməsi barədə tələbini əks etdirən sənəddir
- Əmtələrin dəyəri, keyfiyyət və kəmiyyət xüsusiyyətləri barədə məlumat verən sənədlərdir

289. İndent nədir?

- Göndərilən əmtəə aşağı keyfiyyətli olduqda onun qiymətində alıcıya edilən güzəstdir
- Alıcı tərəfindən əmtəənin keyfiyyəti barədə satıcıya edilən iraddır
- Daha keyfiyyətli mal göndərdiyinə görə alıcının satıcıya ödədiyi əlavə məbləğdir
- Əmtəənin haqqının müqavilədə göstərilən məbləğdə tam ödənilməsidir
- √ Bir ölkənin idxalçısının digər ölkənin komissionçusuna müəyyən əmtəə partiyasının alınması barədə verdiyi bir dəfəlik tapşırıqdır

290. Reys sığorta polisi nədir?

- √ Bədbəxt hadisələr və risklər nəticəsində sığorta olunana dəymiş zərərin sığorta edən tərəfindən ödəniləcəyi barədə öhdəlik götürməsi haqda verdiyi sənəddir
- Yük daşıyan tərəfindən yükün daşınmaya qəbul edilməsi barədə imzalanan sənəddir
- Sığortalama barədə sığorta olunanın göstərişlərinin sığortalama prosesində yerinə yetirilməsi barədə sığorta edənin verdiyi sənəddir
- Malın göndərildiyi limanda sığorta cəmiyyətinin blankında tərtib olunub, həm sığorta edən, həm də sığorta olunan tərəfindən imzalanan sənəddir
- Sığorta cəmiyyəti tərəfindən sığortalamanın həyata keçirildiyini və polis verildiyini təsdiq edən sənəddir

291. Nəqliyyat sənədləri hansı sənədlərdir?

- Əmtələrin dəyəri, keyfiyyət və kəmiyyət xüsusiyyətləri barədə məlumat verən sənədlərdir
- Gəmi sahibinin yükü daşımağa qəbul etməsinin təsdiq olunmasıdır
- Gəmi sahibi tərəfindən dəniz yolu vasitəsilə yükün daşınmağa qəbul edilməsini təsdiq edən sənəddir
- Satıcını alıcıya göndərilən mal üçün sənəddə göstərilən məbləğin ödənilməsi barədə tələbini əks etdirən sənəddir
- √ Yük daşıyan tərəfindən yükün daşınmaya qəbul edilməsi barədə imzalanan sənəddir

292. Keyfiyyət barədə alıcının iradı hansı qaydada ödənilir?

- Əmtəənin qiymətinin artırılması ilə
- Çatışmayan əmtəə üçün ödənilmiş pulun bir hissəsinin geri qaytarılması vasitəsilə
- Çatışmayan miqdarda əmtəənin göndərilməsi və qiymətin aşağı salınması ilə
- √ Güsurların aradan qaldırılması və ya əmtəənin qiymətinin aşağı salınması ilə
- Çatışmayan miqdarda əmtəənin göndərilməsi yaxud ödənilmiş pulun geri qaytarılması vasitəsilə

293. Qarşılıqlı mal göndərmələr üzrə qiymətlər əsasən hansı qiymətlər əsasında müəyyənləşdirilir?

- √ Dünya bazarında təşəkkül tapmış qiymətlər əsasında
- Məhsul istehsal olunan ölkənin bazarında təşəkkül tapmış qiymətlər əsasında
- Tərəflərin razılaşdırdıqları qiymətlər əsasında
- Çevik qiymətlər əsasında
- Transfer qiymətlər əsasında

294. Refaksiya nədir?

- √ Göndərilən əmtəə aşağı keyfiyyətli olduqda, əgər alıcı onu qəbul edirsə, əmtəənin qiymətində edilən güzəstdir

- Bir ölkənin idxalçısının digər ölkənin komissionçusuna müəyyən əmtəə partiyasının alınması barədə verdiyi bir dəfəlik tapşırıqdır
- Daha keyfiyyətli mal göndərdiyinə görə alıcının satıcıya ödədiyi əlavə məbləğdir
- Alıcı tərəfindən əmtəənin keyfiyyəti barədə satıcıya edilən iraddır
- Əmtəənin haqqının müqavilədə göstərilən məbləğdə tam ödənilməsidir

295. Tsetsioner kimdir?

- İdxalçıdır
- TMSŞ- lər
- √ Qarşılıqlı satınalmalar üzrə ixracatçının vəzifələrini öz üzərinə götürən üçüncü tərəfdir
- Əmtəənin daşınmasını öz üzərinə götürən nəqliyyat təşkilatıdır
- Öz ölkəsinin istehsalçısından əmtəə alaraq xarici ölkəyə satan ticarət təşkilatlarıdır

296. Tsetsiya nədir?

- İxracatçıdır
- İdxalatçıdır
- Nəqliyyat müəssisənin vəzifəsini öz üzərinə götürən üçüncü tərəfdir
- İdxalatçının vəzifələrini öz üzərinə götürən üçüncü tərəfdir
- √ İxracatçının vəzifələrini öz üzərinə götürən üçüncü tərəfdir

297. Kompensasiya satınalmalar üzrə öhdəliklər göndərilən malın xarakterindən asılı olaraq neçə ili əhatə edir?

- √ 20- 25 ili
- 5- 10 ili
- 5 ili
- 10- 15 ili
- 1 ilədək olan müddəti

298. Miqdar barədə alıcının iradi hansı qaydada ödənilir?

- √ Çatışmayan miqdarda əmtəənin göndərilməsi yaxud ödənilmiş pulun geri qaytarılması vasitəsilə
- Çatışmayan miqdarda əmtəənin göndərilməsi və qiymətin aşağı salınması ilə
- Güsürənin aradan qaldırılması və ya əmtəənin qiymətinin aşağı salınması ilə
- Əmtəənin qiymətinin artırılması ilə
- Çatışmayan əmtəə üçün ödənilmiş pulun bir hissəsinin geri qaytarılması vasitəsilə

299. Benifikasiya nədir?

- Əmtəənin haqqının müqavilədə göstərilən məbləğdə tam ödənilməsidir
- Alıcı tərəfindən əmtəənin keyfiyyəti barədə satıcıya edilən iraddır
- Göndərilən əmtəə aşağı keyfiyyətli olduqda, əgər alıcı onu qəbul edirsə, əmtəənin qiymətində edilən güzəstdir
- √ Daha keyfiyyətli mal göndərdiyinə görə alıcının satıcıya ödədiyi əlavə məbləğdir
- Bir ölkənin idxalçısının digər ölkənin komissionçusuna müəyyən əmtəə partiyasının alınması barədə verdiyi bir dəfəlik tapşırıqdır

300. Ticarət firmaları

- √ Öz adından və öz hesabına əmtəələrin alqı- satqısı əməliyyatlarını həyata keçirən firmalardır
- Geniş çeşiddə, əsasən istehlak mallarının satışı ilə məşğul olan və bir neçə sahənin məhsulunu xaricə ixrac edən firmalardır
- Hər hansı bir əmtəə və ya çeşid üzrə oxşar əmtəələrin xaricdə satışı ilə məşğul olan firmalardır
- Öz hesabına daxili bazarda əmtəələri alıb sonra öz adından xaricdə satan ticarət müəssisələridir
- Öz ölkəsinin istehsalçıları və topdansaş tacirlərindən malı alıb xaricdə və xaricdən mal alıb yerli topdansaş və pərakəndə satış tacirlərinə, sənaye itehlakçılara satan firmalardır

301. Distributorun vasitəçiliyi nədir?

- √ Əmtəənin müəyyən ərazidə istehsalçıdan son istehlakçıya irəlilədilməsinə kömək göstərilməsidir
- İstehsalçıdan asılı olmayan ticarət vasitəçisi tərəfindən istehsalçının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış saziş əsasında alqı-satqı ilə əlaqədar həyata keçirilən əməliyyatdır
- Əmtəələrin alqı-satqı müqaviləsinin bağlanmasıdır

- Vasitəçinin köməkliyi ilə alıcı ilə satıcı arasında əlaqə yaradılması üzrə əməliyyatdır
- Ticarət vasitəçisi tərəfindən öz adından və öz vəsaiti hesabına həyata keçirilən əməliyyatdır

302. Broker kimdir?

- anbarı olan, ticarət şəbəkəsi olan iri kompaniyalardır
- uzun müddət əlaqə yaradan anbarı olan vasitəçilərdir
- ✓ qısa müddətli əlaqələri yaradan, malı alıb özünüküləşdirən firmalardır
- uzun müddətə alıcı ilə satıcının əlaqəsini yaradan firmalardır
- birjada alıcı ilə satıcı əsasında əmtəə satışı, alışı, dəyişdirilməsi üzrə ticarət əməliyyatlarının həyata keçirilməsində vasitəçi rolunu yerinə yetirir

303. Broker əməliyyatları hansı əməliyyatlardır?

- Əmtəələrin alqı-satqı müqavilələrinin bağlanmasıdır
- İstehsalçıdan asılı olmayan ticarət vasitəçisi tərəfindən istehsalçının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış saziş əsasında alqı-satqı ilə əlaqədar həyata keçirilən əməliyyatdır
- ✓ Vasitəçinin köməkliyi ilə alıcı ilə satıcı arasında əlaqə yaradılması üzrə əməliyyatdır
- Ticarət vasitəçisi tərəfindən öz adından və öz vəsaiti hesabına həyata keçirilən əməliyyatdır
- Əmtəənin müəyyən ərazidə istehsalçıdan son istehlakçıya irəlilədilməsinə kömək göstərilməsidir

304. Hansı firmalar ticarət-vasitəçi firmalardır?

- ✓ Hüquqi və təsərrüfat münasibətləri cəhətdən istehsalçı və istehlakçıdan asılı olmayan firmalardır
- Hüquqi və təsərrüfat münasibətləri cəhətdən istehsalçı və istehlakçıdan asılı olan firmalardır
- Hüquqi şəxs olmayan və istehsaldan asılı olan firmalardır
- Beynəlxalq ticarət əlaqələrini həyata keçirən firmalardır
- İstehsalçı tərəfindən onun əmtəələrini satmaq üçün yaradılan firmalardır

305. Çıkaqo əmtəə birjası nə vaxt yaradılıb?

- ✓ 1919- cu ildə
- 1980- ci ildə
- 1877- ci ildə
- 1986- cı ildə
- 1997- c ildə

306. Ümumi cərimənin miqdarı vaxtında göndərilməmiş əmtəənin dəyərini neçə faizindən artıq ola bilməz?

- ✓ 10
- 0,1
- 5
- 50
- 15

307. Spot-bazar dedikdə nə başa düşülür?

- ✓ valyutanın birbaşa çatdırılması bazarı
- ABŞ dolları və yapon ienası satılan bazar
- Aİ ölkələrinin valyuta bazarları
- Sinqapur valyuta bircası
- valyutanın nəqliyyatla çatdırılması bazarı

308. Dərc olunan qiymətlərin tərkibinə daxil deyil:

- birca kotirovkaları
- faktiki sövdələşmə və kontraktların qiymətləri
- ✓ firma qiymətləri
- arayış qiymətləri
- hərraj qiymətləri

309. Tender nədir?

- √ malların göstərilməsi üçün sifarişlərin yerinə yetirilməsi üçün qənaətli kommersiona əməliyyatlarını yerinə yetirmək məqsəd ilə təşkilatların həyata keçirilməsi
- yüksək əhəmiyyətli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün tətbiq olunan fəaliyyət növüdür
- hər hansı bir və ya təklifin satışdır
- hər hansı bir təklifin və ya nou-xaunun alışıdır
- mal satışı üçün qənaətli əməliyyatların həyata keçirdiyi əməliyyatlardır

310. Respublikada neçə birja fəaliyyət göstərir?

- √ 3
- 8
- 1
- 2
- 5

311. Hərracın keçirilməsi kim tərəfindən idarə olunur?

- √ hərrac komitəsi
- məsləhətçi
- ekspert
- mühasib
- hüquqşünas

312. Hərrac nədir?

- √ əvvəlcədən yeri, vaxtı müəyyən edilmiş xüsusi və kütləvi xassəyə malik olan malların satış üsuludur
- ildə bir dəfə təşkil olunan topdan ticarətdir
- vaxtı müəyyənləşdirilmiş, simvolik qiymətlər tətbiq olunan topdan ticarətdir
- kütləvi xassəyə malik olan yalnız ərzaq malları satılan birjalardır
- daimi fəaliyyət göstərən, kütləvi xarakter daşıyan ticarətdir

313. London metal birjası nə vaxt yaradılıb?

- √ 1877-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 1980-ci ildə
- 1986-cı ildə
- 1919-cu ildə

314. Avropa birjası nə vaxt yaradılıb?

- √ 1997-ci ildə
- 1980-ci ildə
- 1877-ci ildə
- 1986-cı ildə
- 1919-cu ildə

315. Qrantı kimdir?

- √ satış hüququ verilmiş şəxsdir
- satışa hüquq verilmiş istehsalçıdır
- istehlakçıdır
- agentdir
- istehsalçıdır

316. Beynəlxalq neft birjası nə vaxt yaradılıb?

- √ 1980-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 1877-ci ildə
- 1986-cı ildə
- 1919-cu ildə

317. İnkişaf etmiş ölkələrdə birjalar təşkilati-hüquqi nöqteyi-nəzərdən necə bölünür?

- √ kütləvi və xüsusi birjalar
- ümumi və xüsusi birjalar
- açıq və qapalı birjalar
- qapalı, ümumi və xüsusi birjalar
- ümumi və kütləvi birjalar

318. Birja komitəsinin səlahiyyətlərinə nə aid deyil?

- √ birjanın iş qaydaları haqqında qərar qəbul edilməsi
- birja üzvlərinin ümumi iclasları arasındakı dövrdə bica fəaliyyətinə rəhbərlik edilməsi
- birjanın bütün işləri üzrə dövlət təşkilatlarında təmsil olunması
- birja üçün zəruri olan bölmələrin yaradılması
- birjanın maliyyə və vəsaitlərindən istifadəyə sərəncam verilməsi

319. Hedjirinq nədir?

- √ fyuçers birjalarında (heçləşmə) qiymətlərin xoşagəlməz dəyişikliklərindən sığorta olunması məqsədilə aparılan əməliyyatlardır
- opsiyon müqavilələrində qiymətlərin xoşagəlməz dəyişikliklərindən sığorta olunması məqsədilə aparılan əməliyyatlardır
- tenderlərdəki qiymətlərin xoşagəlməz dəyişikliklərindən baş verən əməliyyatlardır
- ticarət agentliklərinin səhlənkarlığından baş verən əməliyyatdır
- fors-major hallarının xoşagəlməz dəyişikliklərindən sığorta olunmamış əməliyyatlardır

320. Kütləvi birjalar nədir?

- √ Avropa ölkələrində geniş yayılmış fəaliyyət miqyasına görə regional xarakter daşıyan birjadır
- İtaliyada yaranmış sonra digər ölkələrdə yayılmış regional birjadır
- inkişaf etmiş ölkələrdə üzvlərinin sayı çox olan qapalı səhmdar cəmiyyətlərdir
- Avropa ölkələrində geniş yayılmış üzvlərinin sayı 3 nəfər olan xüsusi bir qurumdur
- ABŞ-da geniş yayılmış birjadır

321. Xüsusi birjalar nədir?

- üzvlərinin sayı çox olan qapalı səhmdar cəmiyyətlərdir
- √ üzvlərinin sayı məhdud olan qapalı səhmdar cəmiyyətlərdir
- üzvlərinin sayı qeyri-məhdud olan açıq səhmdar cəmiyyətlərdir
- üzvlərinin sayı az olan açıq səhmdar cəmiyyətlərdir
- üzvlərinin sayı 3 nəfər olan xüsusi bir qurumdur

322. Katastrofik risk nədir?

- √ gəlirlər itirilir
- müflisləşmə ilə bağlı riskdir
- ikinci dərəcəli mənfəətlərin itirilməsidir
- gəlirlərin bir hissəsinin geri qaytarılmasıdır
- mənfəət itirilir

323. Mümkün risk nədir?

- √ mənfəətin itirilməsi ehtimal olunur
- mənfəətlə bərabər, müəssisənin ləğv olunması nəzərdə tutulub
- müflisləşmə, tamamilə müəssisənin dağılması ilə bağlı riskdir
- mənfəətin bir hissəsinin itirilməsi, 2-ci dərəcəli gəlirlərin artması ilə əlaqədar riskdir

- mənfəətin artması ehtimal olunur

324. Risk nədir?

- ✓ kommersiya fəaliyyəti nəticəsində mümkün ziyana məruz qalmaq və ya itkilərin olmasıdır
- mal alınması zamanı yükün korlanması və itirilməsidir
- mənfəətin itirilməsi ehtimalıdır
- mənfəətin itirilməsi və gəlirlərin bir hissəsinin geri alınmaması ehtimaldır
- mümkün xeyirli xüsusiyyətlərə malik mənfəətə nail olmaq üçün atılan addımdır

325. Heçləşmə nədir?

- ✓ riskin azaldılması üsuludur
- riskin artırılması üsuludur
- katastrofik riskdir
- mümkün riskdir
- minimal riskdir

326. Müəyyən istehlak xüsusiyyətlərinə, keyfiyyətə, dizayna, marka adına və xarici tərtibata malik olan məhsul:

- ✓ real məhsuldur;
- gücləndirilmiş (qüvvətləndirilmiş) məhsuldur;
- yuxarıda göstərilən bütün variantlar doğudur;
- yuxarıda göstərilən heç bir variantı doğru deyildir.
- məzmunca məhsuldur;

327. Aşağıda göstərilən mallardan hansı beynəlxalq hərrajlarda satılır?

- ✓ texnologiya
- çay
- xəz-dəri məhsulları
- tütün
- yuyulmamış yun

328. Beynəlxalq neft birjası nə vaxt yaradılıb?

- ✓ 1980-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 1877-ci ildə
- 1986-cı ildə
- 1919-cu ildə

329. Birja komitəsinin səlahiyyətlərinə nə aid deyil?

- ✓ birjanın iş qaydaları haqqında qərar qəbul edilməsi
- birja üçün zəruri olan bölmələrin yaradılması
- birjanın bütün işləri üzrə dövlət təşkilatlarında təmsil olunması
- birja üzvlərinin ümumi iclasları arasındakı dövrdə bica fəaliyyətinə rəhbərlik edilməsi
- birjanın maliyyə vəsaitlərindən istifadəyə sərəncam verilməsi

330. Fyuçers sazişi nədir?

- ✓ fond və ya əmtəə birjasında müqavilədə göstərilən qiymət üzrə saziş bağlandıqdan sonra pul məbləği ödənilməklə səhmin yaxud əmtəənin verilməsini həyata keçirməyən fəaliyyətdir
- fond və ya əmtəə birjasında müqavilədə göstərilən qiymət üzrə saziş bağlandıqdan sonra pul məbləği ödənilməklə səhmin yaxud əmtəənin verilməsini nəzərdə tutan saziş növüdür
- pulun adi banka ödənilməsi ilə malın göndərildiyi saziş
- lizinq əməliyyatları vasitəsilə həyata keçirilən əməliyyat
- fond və ya əmtəə birjasında müqavilədə göstərilən qiymət üzrə saziş bağlandıqdan sonra pul məbləği ödənilməməklə səhmin yaxud əmtəənin verilməsini nəzərdə tutan saziş növüdür

331. Əmtəə birjalari və birja ticarəti haqqında AR-nın qanunu nə vaxt qəbul edilmişdir?

- √ 2001-ci il
- 1999-cu il
- 2003-cü il
- 1993-cü il
- 2000-ci il

332. Birja nədir?

- √ əmtəələrin, xammalın, qiymətli kağızların satışı ilə məşğul olan vaxtaşırı fəaliyyət göstərən topdan bazardır
- ildə bir dəfə keçirilən topdan bazardır
- əmtəələrin sonradan satılması üçün topdan bazardır
- əmtəələrin son istehlakçıya satışını həyata keçirən kütləvi satış bazarıdır
- əmtəələrin, xammalın, qiymətli kağızların satışı ilə məşğul olan daimi fəaliyyət göstərən topdan bazardır

333. Malın mülkiyyətinin ixracatçıda olduğu, mal pulunun mal satıldıqca ödəndiyi ödəmə formasına nə deyilir?

- √ Konsiqnasiya satış və ödəmə
- Akreditivlə ödəmə
- Nağd ödəmə
- Açıq hesab yolu ilə ödəmə
- Polis qarşılığı ödəmə

334. Distribyutor kimdir?

- yalnız nüfuzlu malların topdan satışı
- K/T mallarının topdan satışdır
- dərman məmulatlarının satışını həyata keçirən müəssisələrdir
- tez xarab olan ərzaq mallarının satıcılarıdır
- √ iri sənaye firmalarından-istehsalçılardan topdan mal təchizatı əsasında satışı həyata keçirən, marketinq və vasitələri xidmətləri göstərən firmadır

335. Birbaşa kompensasiya sövdələşmələri

- √ Valyutada hesablaşmanı nəzərdə tutmayan, qarşılıqlı şəkildə eyni dəyərdə əmtəə göndərilməsini nəzərdə tutan sövdələşmədir
- İstehsal bölmələri müstəqil ixrac əməliyyatları həyata keçirən və çoxlu müxtəlif kontragentləri olan TMŞ tərəfindən həyata keçirilən sövdələşmələrdir
- Qarşılıqlı satınalmalar üzrə ixracatçının öz öhdəliklərini üçüncü tərəfə verməklə həyata keçirilən sövdələşmələrdir
- İxracatçının idxalatçı firmadan onun sonradan ekvivalent miqdarda ixracatçıdan mal alacağı barədə öhdəlik götürməsi əvəzində ondan mal alması üzrə bağlanmış sövdələşmədir
- Bir tərəfin ikinci tərəfə əmtəə, texnologiya və xidmətlər göndərilməsini, onun isə bundan yeni istehsal gücləri yaratmaq üçün istifadə etməsini nəzərdə tutan sövdələşmədir

336. Komisyon mükafat nədir?

- √ müxtəlif xidmətlərin, sazişlərin və müqavilələrin təşkilinə görə vasitəçiyə verilən mükafat, haqqdır
- mebel mallarının satışından alınan mükafat
- müxtəlif xidmətlərin təşkilinə görə istehsalçıya verilən mükafat
- məişət cihazlarının təhvil verilməsinə görə mükafat
- ərzaq mallarının satışına görə alınan mükafat

337. Kommivoyajer kimdir?

- √ ərzaq mallarının ticarət mərkəzində satışını həyata keçirir
- mebel və iri məişət məmulatlarını nümunələrlə satışdır
- malların açıq sərgi nümayişi ilə satılmasıdır
- məişət cihazlarının xırda satıcılarıdır
- iri ticarət firmalarının səyyar ticarət agenti olub, əmtəələrin nümunələrini alıcılara göstərməklə əmtəələri onlara təklif edir

338. Komissioner kimdir?

- √ komission haqqını alıb, öz işini bitirmiş ticarət agenti
- ərzaq mallarının ticarət mərkəzində satışını həyata keçirir
- mebel və iri məişət məmulatlarını nümunələrlə satışıdır
- malların açıq sərgi nümayişi ilə satılmasında iştirak edən şəxs
- öz adından başqasının xeyrinə öz hesabına əmtəə satan vasitəçi

339. Yenidən satma üzrə əməliyyat hansıdır?

- √ istehsalçıdan asılı olmayan ticarət vasitəçisi tərəfindən istehsalçının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış sənəd əsasında alqı-satqı ilə əlaqədar həyata keçirilən əməliyyatdır
- ticarət vasitəçisi tərəfindən öz adından və öz vəsaiti hesabına həyata keçirilən əməliyyatdır
- əmtəənin müəyyən ərazidə istehsalçıdan son istehlakçıya irəliləndirilməsinə kömək göstərilməsidir
- əmtəələrin alqı-satqı müqaviləsinin bağlanmasıdır
- vasitəçinin köməkliyi ilə alıcı ilə satıcı arasında əlaqə yaradılması üzrə əməliyyatdır

340. Konsiqnat kimdir?

- √ səyyar satıcı olaraq yalnız komissiyon haqqı tələb edən aralıq satıcıdır
- sərəncamında əmtəələr olan, lakin onların sahibi olmayan şəxs
- anbarı olan, mal satmaq üçün yüksək peşəkarlığı olan şəxs
- qısa müddət alıcı və satıcı arasında əlaqələndirən vasitəçi
- sərəncamında əmtəə olmayan, yalnız müqavilə olan vasitəçi

341. BMT-nin təsnifatına görə hansı iqtisadi fəaliyyət növü xidmət bölmələrinə aid edilmir?

- √ Vasitəçilik xidmətləri
- Nəqliyyat xidmətləri
- Maliyyə xidmətləri
- Ətraf mühitin qorunması üzrə xidmətlər
- Turizm və səyahət xidmətləri

342. Əgər vasitəçi öz hesabına və öz adından məhsulu alır və təkrarən alıcıya öz adından və öz hesabına satarsa bu sövdələşmə necə adlanır?

- √ Təkrar satış
- Distribyuter sövdələşməsi
- Konsiqnasiya sövdələşməsi
- Zəmanətli sövdələşmə
- Komissiya sövdələşməsi

343. Tel-gel üsulu nəyi nəzərdə tutur?

- √ Əmtəənin necə varsa, elə də göndərilməsini
- Yeni əmtəələrin istehsalını
- Maşın və avadanlıqların göndərilməsini
- Əmtəələrin ilkin baxış üzrə seçilərək alıcıya göndərilməsini
- Əmtəənin seçilərək göndərilməsini

344. İxtisalaşmış ixrac firmaları

- √ Hər hansı bir əmtəə və ya çeşid üzrə oxşar əmtəələrin xaricdə satışı ilə məşğul olan firmalardır
- Öz hesabına daxili bazarda əmtəələri alıb sonra öz adından xaricdə satan ticarət müəssisələridir
- Geniş çeşiddə, əsasən istehlak mallarının satışı ilə məşğul olan və bir neçə sahənin məhsulunu xaricə ixrac edən firmalardır
- Öz adından və öz hesabına əmtəələrin alqı-satqısı əməliyyatlarını həyata keçirən firmalardır
- Öz ölkəsinin istehsalçıları və topdan satış tacirlərindən malı alıb xaricdə və xaricdən mal alıb yerli topdansatış və pərakəndə satış tacirlərinə, sənaye istehlakçılarına satan firmalardır

345. Konfirmasiya evləri hansı firmalardır?

- ✓ Alıcıya istehsalçı ixracatçının adından verdiyi kreditlərə görə riski öz üzərinə götürən və alıcıdan onun ödəmə qabiliyyətinə malik olması barədə sübut tələb etməyən firmalardır
- Müqavilənin şərtindən asılı olaraq prinsipialın adından və onun hesabına sövdələşmələr bağlayan, yaxud da sövdələşmələrin bağlanılmasında vasitəçilik edən firmalardır
- Öz ölkəsinin bir və ya bir neçə sənaye firmasının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış agent müqavilələri əsasında fəaliyyət göstərən firmalardır
- Öz prinsipialı üçün xaricdən mal alınması əməliyyatlarını yerinə yetirən firmalardır
- Öz ölkəsinin komitentinin hesabına öz adından xarici istehsalçılarda sifarişləri yerləşdirən və öz ölkəsinin alıcısının nümayəndəsi olan firmalardır

346. Xaricdən mal alınması üzrə agent firması hansı firmalardır?

- ✓ Öz prinsipialı üçün xaricdən mal alınması əməliyyatlarını yerinə yetirən firmalardır
- Öz ölkəsinin komitentinin hesabına öz adından xarici istehsalçılarda sifarişləri yerləşdirən və öz ölkəsinin alıcısının nümayəndəsi olan firmalardır
- Müqavilənin şərtindən asılı olaraq prinsipialın adından və onun hesabına sövdələşmələrin bağlanılmasında vasitəçilik edən firmalardır
- Öz ölkəsinin bir və ya bir neçə sənaye firmasının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış agent müqavilələri əsasında fəaliyyət göstərən firmalardır
- Alıcıya istehsalçı- ixracatçının adından verdiyi kreditlərə görə riski öz üzərinə götürən və alıcıdan onun ödəmə qabiliyyətinə malik olması barədə sübut tələb etməyən firmalardır

347. Birja sazişlərinin məqsədinə aşağıdakılardan hansı daxildir?

- ixrac əməliyyatları
- ✓ real malın alqı-satqısı
- kommersiya əməliyyatları
- idxal əməliyyatları
- maliyyə əməliyyatları

348. Birjalarda bağlanılan sazişlərin növlərinə daxildir:

- ✓ real mallar üzrə sazişlər
- ticarət sazişləri
- sənaye-kompensasiya sazişləri
- kompensasiya sazişləri
- kommersiya sazişləri

349. Mal nomenklaturasına görə aşağıdakılardan hansı mal birjalarının növlərinə aiddir?

- ✓ universal birjalar
- əmtəə birjalari
- fond birjalari
- valyuta birjalari
- əmək birjalari

350. Beynəlxalq ticarət dövriyyəsinin neçə faizi beynəlxalq mal birjalarının payına düşür?

- .6
- .15
- ✓ .3
- .5
- .2

351. Beynəlxalq birja hansı birjadır?

- ✓ Konkret dünya bazarına xidmət edən birjadır
- Heç biri
- Əmtəələr üzrə ixtisaslaşmış birjadır
- Birja ticarətinin çox geniş əhatəli obyektləri üzrə əməliyyatlar həyata keçirilən birjadır
- Universal birja

352. Beynəlxalq ticarətdə oynadıqları rola və funksiyasına görə birjaların hansı növü var?

- √ İxtisaslaşdırılmış birjalar; İxtisaslaşdırılmamış birjalar
- Kakao birjası; Pambıq birjası; Taxıl birjası
- Beynəlxalq birjalar; Milli birjalar
- Metal birjalar; Neft birjalrı
- Kənd təsərrüfatı malları satılan birjalar; Sənaye məhsulları satılan birjalar

353. Beynəlxalq əmtəə birjalrı:

- Kütləvi xammal və ərzaq mallarının alqı-satqısının həyata keçirildiyi, daimi fəaliyyətdə olan bazardır
- Yeni əmtəələrin, xammalın alqı-satqısının həyata keçirildiyi daimi fəaliyyətdə olan bazardır
- Xarici ölkə malının satıldığı və mövsümi xarakter daşıyan bazardır
- Xarici ölkələrdə əmtəələrin satıldığı bazardır
- √ Ölkə daxilində xarici əmtəələrin topdan və pərakəndə satış tacirlərinə satıldığı ölkə daxilində daimi fəaliyyətdə olan bazardır

354. Beynəlxalq birjalarda əmtəələr hansı qiymətlərlə satılır?

- √ Birja kotirovkaları qiymətlər ilə
- Preyskurant qiymətləri ilə
- Sorğu qiymətləri ilə
- Həmin anda mövcud olan bazar qiymətləri ilə
- Transfer qiymətləri ilə

355. Birja sazişinin bağlanması üçün alıcıya hansı sənəd verilir

- √ warrant
- spesifikasiya
- konosamentin surəti
- sazişin surəti
- hesab-faktura

356. Tender şərtləri hansılardır

- əsas alış-veriş şərtləri, o cəmlədən mal göndərilməsi müddəti, qiymətin qoyulması qaydası
- arbitraj, cərimə, təminat, tələbnamə şərtləri
- √ bütün cavablar doğrudur
- avadanlığın, yaxud sair malların adı və miqdarı
- həmin avadanlığın bütün texniki şərtləri, texniki-iqtisadi xarakteristikası

357. Torqların keçirilməsi hansı mərhələyə bölünür

- √ bütün cavablar doğrudur
- kontraktın imzalanması
- malgöndərənin seçilməsi
- torq iştirakçıları tərəfindən təkliflərin təqdimatına
- torqların hazırlanmasına

358. Keçirilməsi üsulundan asılı olaraq torqlar neçə növə ayrılır

- √ 2 növə
- 8 növə
- 5 növə
- 3 növə
- 1 növə

359. Hərrac ticarətilə məşğul olan firmaları şərti olaraq neçə ixtisaslaşmış qrupa ayırmaq olar

- kooperativlərə məxsus hərrac firmaları
- fermerlər ittifaqına məxsus hərrac firmaları
- √ bütün cavablar doğrudur

- ixtisaslaşdırılmış firmalar
- broker-komission firmaları

360. Hərracda satılan malın dəyərini neçə faizi kontrakt imzalandığı vaxtda ödənilir, qalan hissəsi isə malı təhvil götürdükdə

- 30-40%-i
- 40-50%-i
- √ 30-40%-i
- 20-30%-i
- 10-15%-i

361. ABŞ-da, Kanadada beynəlxalq hərrac satdıqları malların neçə faizi xəz-dəri mallarının payına düşür

- 50%-zi
- 60%-i
- √ 70%-i
- 100%-i
- .85

362. Beynəlxalq hərrac nədir?

- √ bazarın müəyyən yerlərində fəaliyyətdə olan və mütəşəkkil təşkil edilmiş ticarət qurumudur
- uzun müddətə keçirilən hərrac
- daimi keçirilən hərrac
- açıq keçirilən hərrac
- dövrü keçirilən hərrac

363. Bu gün beynəlxalq birja ticarətinin dinamikasını və strukturunu şərtləndirən amillər

- √ bütün cavablar doğrudur
- elmi-texniki tərəqqinin inkişafı
- bazarların inhisarlaşmasında və real mallarla ticarətin həyata keçirilməsi formalarında irəliləyişlər
- əvəzedici mallar tətbiqinin daim artması və getdikcə yeni birja mallarının meydana gəlməsi
- konkret dünya mal bazarlarında tələb və təklif nisbətinin dinamikliyi

364. Beynəlxalq mal birjası mal nomenklaturasına görə neçə növə ayrılır

- √ bütün cavablar doğrudur
- dar ixtisaslaşmış birjalar
- qeyri-ixtisaslaşmış birjalar
- ixtisaslaşmış birjalar
- universal birjalar

365. Nəşr edilən qiymətlərin növlərini hansı variant əks etdirir?

- √ arayış qiymətləri, birja kotirovkaları
- hesabat qiymətləri, arayış qiymətləri
- iri firmaların təklif etdikləri qiymətlər, alqı-satqı qiymətləri
- faktiki sövdələşmə qiymətləri, iri firmaların təklif etdikləri qiymətlər
- hərrac qiymətləri, alqı-satqı qiymətləri

366. Beynəlxalq sərgi və yarmarkaları tənzimləyən beynəlxalq təşkilatların sayı:

- √ 3
- 2
- 5
- 6
- 1

367. Beynəlxalq sərgilər və yarmarkaların fəaliyyətini tənzimləyən beynəlxalq təşkilatlar hansılardır:

- √ Beynəlxalq yarmarkalar ittifaqı
- İctimai təşkilatlar
- Xarici ticarət palataları
- Ticarətçilər assosiasiyaları
- Ümumdünya ticarət təşkilatı

368. Sərgilər və yarmarkalar hansı əlamətlərinə görə fərqləndirilir:

- √ İştirakçıların tərkibinə və iqtisadi əhəmiyyətinə görə
- Nümayiş etdirilən malların çeşidinə görə
- Əhatə dairəsinə görə
- Fəaliyyət növünə görə
- Yerləşdiyi əraziyə görə

369. Ticarət-sənaye sərgiləri nədir?

- √ Bir və ya bir çox müxtəlif ölkənin istehsal, elm və texnikanın bir və ya bir neçə sahəsində əldə etdikləri nailiyyətlərin nümayiş etdirildiyi sərgidir
- Öz ölkəsinin bütün sahələrdə istehsal fəaliyyətində əldə etdiyi nailiyyətlərin 3 həftədən çox olmayan müddətdə əks etdirildiyi sərgidir
- Müxtəlif nəqliyyat vasitələrindən istifadə etməklə sərgiyə gələnlərin dairəsini genişləndirmək məqsədilə keçirilən sərgilərdir
- Beynəlxalq ticarətdə xidmət edən sərgilərdir
- İlin müəyyən vaxtında müəyyən olunmuş vaxtda eyni bir yerdə mütəmadi olaraq toplanan bazardır

370. Səyyar sərgilər nədir?

- √ Müxtəlif nəqliyyat vasitələrindən istifadə etməklə sərgi iştirakçılarının dairəsini genişləndirmək məqsədilə keçirilən sərgidir
- Bir və ya bir neçə müxtəlif ölkənin elm və texnika sahəsində nailiyyətlərini əks etdirdikləri sərgidir
- Öz ölkəsinin bütün sahələrdə əldə etdiyi nailiyyətlərini üç həftədən çox olmayan müddətdə əks etdirdiyi sərgidir
- Öz ölkəsinin xaricdə olan konsulluq və digər nümayəndəliklərində keçirilən sərgidir
- İlin müəyyən vaxtında müəyyən olunmuş vaxtda eyni bir yerdə mütəmadi olaraq toplanan bazardır

371. Qısamüddətli (solo) sərgilər nədir?

- √ Öz ölkəsinin bütün sahələrdə istehsal fəaliyyətindən əldə etdiyi nailiyyətlərin 3 həftədən çox olmayan müddətdə əks etdirildiyi sərgidir
- Bir və ya bir neçə müxtəlif ölkənin elm və texnika sahəsində nailiyyətlərini əks etdirdikləri sərgidir
- Müxtəlif nəqliyyat vasitələrindən istifadə etməklə keçirilən səyyar sərgilərdir
- Öz ölkəsinin xaricdə olan konsulluq və digər nümayəndəliklərində keçirilən sərgilər
- İlin müəyyən vaxtında müəyyən olunmuş vaxtda eyni bir yerdə mütəmadi olaraq toplanan bazardır

372. Sənaye nümunələrinin daimi sərgisi:

- √ Bir və ya bir neçə müxtəlif ölkənin elm və texnika sahəsində nailiyyətlərinin əks etdirdiyi sərgidir
- Öz ölkəsinin bütün sahələrdə əldə etdiyi nailiyyətlərin üç həftədən çox olmayan müddətdə əks etdirildiyi sərgidir
- Müxtəlif vasitələrdən istifadə etməklə sərgi iştirakçılarının dairəsini genişləndirmək məqsədilə keçirilən sərgidir
- Öz ölkəsinin xaricdə olan konsulluq və digər nümayəndəliklərində keçirilən sərgilər
- İlin müəyyən vaxtında müəyyən olunmuş vaxtda eyni bir yerdə mütəmadi olaraq toplanan bazardır

373. Beynəlxalq yarmarka nədir ?

- √ İlin müəyyən vaxtında müəyyən olunmuş vaxtda eyni bir yerdə mütəmadi olaraq toplanan bazardır
- Öz ölkəsində bütün sahələrdə istehsal fəaliyyətindən əldə etdiyi nailiyyətlərin üç həftədən çox olmayan müddətdə əks etdirildiyi sərgidir
- Müxtəlif nəqliyyat vasitələrindən istifadə etməklə sərgiyə gələnlərin dairəsini genişləndirmək məqsədilə keçirilən sərgilərdir
- Hər il eyni vaxtda dünyanın müəyyənləşdirilmiş bir sıra şəhərlərində keçirilən sərgilərdir
- Bir və ya bir neçə müxtəlif ölkələrin istehsal, elm və texnikanın bir və ya bir neçə sahəsində əldə etdikləri nailiyyətlərin nümayiş etdirildiyi sərgidir

374. Yarmarkaların keçiriləməsində nəzərdə tutulan əsas istiqamətlərdən biri

- mal satmaq

- müqavilə bağlamaq
- √ kommunikasiya əlaqələri yaratmaq
- mal almaq
- sifariş vermək

375. Müxtəlif risklərin sığortalanması üzrə xidmətlər kompleksı necə adlanır:

- √ sığorta xidmətləri
- marketinq xidmətləri
- bank xidmətləri
- konsaltinq xidmətləri
- maliyyə xidmətləri

376. Beynəlxalq ticarətdə əmtəələrin beynəlxalq hərəkətini təmin edən nəqliyyat əməliyyatlarına hansı daxil deyil:

- √ göndərilən əmtəələrin keyfiyyətə uyğunluq sertifikatı
- daşınma sənədlərinin tərtibi
- beynəlxalq tranzit daşınmaları
- aralıq məntəqələrdə yüklərin diqər nəqliyyat vasitələrinə yüklənməsi
- yüklərin daşınması

377. İstehsal prosesinin təşkili, texnologiyanın tətbiqi və obyektlərin istismarı üzrə beynəlxalq xidmətlər:

- √ injiniring adlanır
- lizing adlanır
- icarə adlanır
- marketinq adlanır
- pablisiti adlanır

378. Müştərinin sifarişi ilə təsərrüfat fəaliyyətinin təşkili və idarə olunması üzrə məsləhətlər necə adlanır?

- √ konsaltinq
- imicmeykerlik
- injiniring
- nou-hau
- monitorinq

379. Təşkilatı mərhələ nə ilə əlaqədardır

- √ reklam kataloqunun hazırlanması ilə
- sərği satışın keçirilməsi ilə
- yarmarka komitəsinin yaradılması ilə
- bütün cavablar doğrudur
- mənfi və müsbət cəhətlərin qiymətləndirilməsi ilə

380. Yarmarka komitəsinin qərarı necə rəsmiləşdirilir?

- √ protokolda əks olunur
- tələbnamələr ilə rəsmiləşdirilir
- sifariş blankında əks olunur
- rəsmi əmrlə təsdiqlənir
- oferta ilə yekunlaşır

381. Aşağıdakılardan hansı yarmarka komitəsi arbitracının fəaliyyətinə daxil deyil?

- √ yarmarkanın başlangıç mərhələsini təşkil edir
- yarmarkaya hüquqi xidməti təmin edir
- müqavilə qabağı mübahisələri nəzərdən keçirir
- yarmarka ticarətinin iştirakçılarına hüquqi məsələlər üzrə məsləhətlər verir
- yarmarka iştirakçılarına məsləhət verir

382. Yarmarkaya təqdim olunmuş əmtəə nümunələrinin qəbulu və saxlanması kim təmin edir?

- √ yarmarka direktorluğu
- yarmarka nəzarət qrupu
- yarmarka tətbiq qrupu
- müqavilələrin uçotu qrupu
- yarmarka komitəsi

383. Yarmarkalarda bağlanmış müqavilələri kim qeydiyyat alır?

- √ yarmarka direktorluğu
- yarmarka komitəsi
- yarmarkanın ümumi iclası
- yarmarka komitəsinin işçi qrupu
- müqavilələrin uçotu üzrə qrup

384. Yarmarka komitəsi yarmarka ticarətinin hansı mərhələsində yaradılır?

- √ başlangıç mərhələsində
- təşkilati mərhələsində
- aralıq mərhələsində
- əsas mərhələsində
- yekun mərhələsində

385. Yarmarka ticarətinin təşkili zamanı onun keçirilməsinin əsas mərhələləri hansılardır?

- √ alışdan əvvəl, alışdan sonra
- başlangıç, təşkilati, yekun
- təşkilati, satış
- başlangıç, satış
- təşkilati və yekun

386. Sahə əlamətlərinə görə yarmarkalar necə bölünürlər?

- √ yarmarkalar sahələr və sahələrarası müxtəlif istehsal sahələrinin məmulatlarını əhatə edən yarmarkalara bölünürlər
- daimi olmayan yerli yarmarkalardır
- müəyyən dövr üçün mal satışını həyata keçirən sahə daxili və region tipli yarmarkalara bölünür
- bir neçə il müddətində fəaliyyət göstərən, işgüzar xarakterli, istehsal və qeyri istehsal malları yarmarka
- həftədə bir dəfə keçirilən sahələrarası istehsal sahələrini əhatə edən yarmarkalara bölünür

387. Beynəlxalq yarmarka ticarətinin xarakterik xüsusiyyətləri hansılardır?

- bir neçə il müddətində fəaliyyət göstərən, işgüzar xarakterli, istehsal və qeyri istehsal malları
- √ nümunələr üzrə alış yarmarkalarının keçirilməsinin dövriyyəli əmtələrin satış müddətinin və yerinin əvvəlcədən müəyyənləşdirilməsi, satıcı və alıcıların kütləvi iştirakı
- qiyməti simvolik olaraq təyin edilən ildə bir dəfə keçirilən topdan ticarətdir
- alıcısı və satışı peşəkarlar olan ildə bir dəfə keçirilən birjalardır
- daimi fəaliyyət göstərən topdan ticarətin bir növüdür

388. Yarmarka ticarətinin əsas məqsədi nədir?

- √ əmtələrin topdan satışı və alış, satıcılarla alıcılar arasında birbaşa müqavilələrin bağlanmasıdır
- daimi fəaliyyət göstərən topdan ticarətin bir növüdür
- qiyməti simvolik olaraq təyin edilən ildə bir dəfə keçirilən topdan ticarətdir
- alıcısı və satışı peşəkarlar olan ildə bir dəfə keçirilən birjalardır
- əmtəə birjasının bir növü olmaqla, topdan ticarəti həyata keçirir

389. Rəqabət reklamı nədir?

- ✓ Reklam edilən əmtəəni rəqib firmaların istehsal etdiyi çoxlu sayda əmtəələrdən fərqləndirən və onun müsbət tərəfini göstərən reklamdır
- Firma qarşısında seçmə tələbatı yaratmaq vəzifəsi baş qaldırdıqda istifadə olunan reklamdır
- İstehlakçının yaddaşında əmtəə barədə məlumatların yenidən canlandırılması və onu əmtəəni yada salmağa məcbur etmək olan reklamdır
- Əvvəllər reklamlaşdırılmış əmtəəyə olan tələbatın səviyyəsinin saxlanılması məqsədilə həyata keçirilən reklamdır
- İstehsalçılarda yeni əmtəəyə qarşı ilkin tələbatı yaratmaq vəzifəsini yerinə yetirmək üçün istifadə olunan reklamdır

390. Məlumatverici reklam nədir?

- ✓ İstehlakçılarda yeni əmtəəyə qarşı ilkin tələbatı yaratmaq vəzifəsini yerinə yetirmək üçün istifadə olunan reklamdır
- İstehlakçının yaddaşında əmtəə barədə məlumatların yenidən janlandırılması v onu əmtəəni yada salmağa məcbur etməkdə olan reklamdır
- Reklam edilən əmtəəni rəqib firmaların istehsal etdiyi çoxlu sayda əmtəələrdən fərqləndirən və onun müsbət tərəfini göstərən reklamdır
- Əvvəllər reklamlaşdırılmış əmtəəyə olan tələbatın səviyyəsinin saxlanılması məqsədilə həyata keçirilən reklamdır
- Firma qarşısında seçmə tələbatı yaratmaq vəzifəsi baş qaldırdıqda istifadə olunan reklamdır

391. Reklamın yayım vasitələri seçilərkən hansı qrup amillər nəzərə alınır:

- ✓ reklamın dəyəri, verilmə tezliyi, dayanıqlığı, verilmə vaxtı və sıxlığı, təsiretmə səviyyəsi, məqsədə aid ol-mayan (faydasız) auditoryanın mövcudluğu, istehlakçı auditoriyasının əhatə edil-mə səviyyəsi;
- reklamın dəyəri, verilmə tezliyi, dayanıqlığı, verilmə vaxtı və sıxlığı, təsiretmə səviyyəsi, məqsədə aid ol-mayan (faydasız) auditoryanın mövcudluğu və reklamın xatırladıcı xarakterli olması;
- reklamın dəyəri, verilmə tezliyi, dayanıqlığı, təsiretmə səviyyəsi, məqsədə aid ol-mayan (faydasız) auditoryanın mövcudluğu və reklamın xatırladıcı xarakterli olması;
- reklamın dəyəri, verilmə tezliyi, dayanıqlığı, verilmə vaxtı və sıxlığı, məqsədə aid ol-mayan (faydasız) auditoryanın mövcudluğu və reklamın xatırladıcı xarakterli olması;
- reklamın dəyəri, verilmə tezliyi, dayanıqlığı, verilmə vaxtı və sıxlığı, təsiretmə səviyyəsi, istehlakçı auditoriyasının əhatə edil-mə səviyyəsi və reklamın informasiya xarakterli olması;

392. Reklam büdcəsinin tərtib edilməsində hansı metodlardan istifadə edilir:

- ✓ “mövcud vəsaitlərə görə” hesablama; satış məbləğinə nisbətən hesablama; rəqabət bərabərliyi; məqsəd və vəzifələrə əsaslanan hesablama metodundan;
- “mövcud vəsaitlərə görə” hesablama; xərclərdə liderlik; rəqabət bərabərliyi; məqsəd və vəzifələrə əsaslanan hesablama metodundan;
- “mövcud vəsaitlərə görə” hesablama; satış məbləğinə nisbətən hesablama; xərclərdə liderlik; məqsəd və vəzifələrə əsaslanan hesablama metodundan;
- “mövcud vəsaitlərə görə” hesablama; satış məbləğinə nisbətən hesablama; rəqabət bərabərliyi; xərclərdə liderlik hesablama metodundan;
- xərclərdə liderlik; satış məbləğinə nisbətən hesablama; rəqabət bərabərliyi; məqsəd və vəzifələrə əsaslanan hesablama metodundan;

393. Xatırladıcı reklamlardan ən çox məhsulun həyat dövrünün hansı mərhələsində istifadə edilir:

- ✓ stabillik (yetkinlik) mərhələsində;
- inkişaf (artım) mərhələsində;
- dirçəliş mərhələsində;
- böhran mərhələsində
- bazara çıxama mərhələsində;

394. Nəsihətverici reklamlardan ən çox məhsulun həyat dövrünün hansı mərhələsində istifadə edilir:

- ✓ inkişaf (artım) mərhələsində;
- dirçəliş mərhələsində;
- stabillik (yetkinlik) mərhələsində;
- böhran mərhələsində
- bazara çıxama mərhələsində;

395. İnvayronmentalizm:

- ✓ ətraf mühitin qorunması üzrə hərəkətdir;
- istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi üzrə hərəkətdir;
- məhsulların təbliğatı üzrə hərəkətdir;
- azsaylı xalqların diskriminasiyasına aradan qaldırılmasına yönəlmiş hərəkətdir;

- azsaylı xalqların hüquqlarının müdafiəsi üzrə hərəkətdir;

396. Konsünerizm:

- √ istehlakçılarının hüquqlarının müdafiəsi üzrə hərəkətdir;
- ətraf mühitin qorunması üzrə hərəkətdir;
- məhsulların təbliğatı üzrə hərəkətdir;
- azsaylı xalqların diskriminasiyasının aradan qaldırılmasına yönəlmiş hərəkətdir;
- az saylı xalqların hüquqlarının müdafiəsi üzrə hərəkətdir;

397. Reklamı satışın həvəsləndirilməsindən fərqləndirən cəhət:

- √ satışın həvəsləndirilməsindən fərqli olaraq reklam müəyyən haqq müqabilində (pullu) həyata keçirilir;
- satışın həvəsləndirilməsindən fərqli olaraq reklamın məqsədi istehlakın həcmnin artırmaqdır;
- satışın həvəsləndirilməsindən fərqli olaraq reklam pulsuz həyata keçirilir;
- satışın həvəsləndirilməsindən fərqli olaraq reklam yalnız istehlak vasitələri bazarında həyata keçirilir;
- satışın həvəsləndirilməsindən fərqli olaraq reklamın məqsədi tələbatın həcmni artırmaqdır;

398. İctimaiyyətlə əlaqənin məqsədi:

- √ xeyirxah münasibətlərin yaradılmasıdır;
- məhsulun yayımını həyata keçirməkdir;
- məhsulun mövqeləşdirilməsidir;
- məhsul haqqında istehlakçıya məlumat verməkdir;
- məhsulu reklam etməkdir;

399. Avadanlıqların reklamında reklam yayımının hansı formasında istifadə etmək məqsəduyubundur:

- √ xüsusi bukletlər;
- radio;
- reklam rolidləri;
- qaçan sətirlər;
- televiziya;

400. Reklamın televiziya vasitəsi ilə verilməsinin üstünlüyü:

- reklamın qiymətinin (haqqının) ucuz olması;
- reklamın verilməsi imkanlarının yüksək olması;
- onun operativliyi;
- √ istehlakçı auditoriyasının genişliyi;
- yuxarıda göstərilən bütün variantlar doğrudur;

401. Tələbatın hansı halında müəssisənin reklamdan istifadə etməsi effektiv deyildir:

- mövsümü tələbatda;
- azlan tələbatda;
- √ həddən artıq tələbatda;
- b və c variantlarında;
- neqativ tələbatda;

402. Reklam kampaniyasının məqsədi:

- √ məhsul satışının həcmnin artırılmasıdır;
- məhsulun istehlakçılara çatdırılmasını tezləşdirməkdir.
- məhsulun keyfiyyətinin yüksəltməkdir;
- məhsulun birbaşa satışının həyata keçirilməsidir;
- məhsul istehsalının həcmnin artırılmasıdır;

403. Reklam:

- √ ünvensız (qeyri şəxsi) və haqqı ödənilən kommunikasiyadır;
- integrasiya olunmuş kommunikasiyadır;
- məhsulun mövqeləşdirilməsidir;
- iki tərəfli kommunikasiyadır;
- ictimaiyyətlə əlaqədir;

404. Beynəlxalq torqlara daxil olan təkliflər necə adlanır?

- √ Tender
- Si end Ey
- Sirs
- Sayns ber
- Oferent

405. Beynəlxalq torpaqların keçirilməsində neçə mərhələdən istifadə edilir?

- √ 4
- 6
- 5
- 3
- 2

406. ABŞ-da xəz-dəri hərracı üzrə ixtisaslaşmış iri şirkətlərdən biri hansıdır?

- “Qudzon Bey”
- “Vul vors”
- “Robek”
- “Fouk fer KO”
- √ “Nyu-York Okşin K”

407. Beynəlxalq torqların növlərinə aşağıdakılardan hansı daxildir?

- Dolayı torqlar
- İxtisaslaşmış torqlar
- √ Qapalı torqlar
- Nümunəvi torqlar
- Birbaşa torqlar

408. Aşağıdakı firmalardan hansı hərrac ticarəti ilə məşğul olan firmalardır?

- √ ixtisaslaşmış firmalar
- innovasiya firmalar
- sığorta firmaları
- istehsal firmaları
- ticarət firmaları

409. Hərrac torqu (ticarəti) hərracın keçirilməsinin neçənci mərhələsində aparılır?

- √ 3
- 1
- 5
- 4
- 2

410. Beynəlxalq hərraclar neçə mərhələdə keçirilir?

- √ 4
- 3
- 6
- 5

411. ABŞ və Kanadanın hərəraclarında daha çox satılan mallar hansılardır?

- zinət əşyaları
- tütün
- çay
- ev əşyaları
- ✓ xəz-dəri malları

412. Beynəlxalq hərərac hansı quruma daxildir?

- ✓ ticarət
- maliyyə
- sığorta
- tikinti
- sənaye

413. Transmilliləşmə indeksi nədir:

- ümumi ticarətin həjmində firmadaxili ticarətin payı, ümumi işçi-lərin həjmində xaricdə işləyənlərin sayı və ümumi filialların həc-mində xaricdəki filialların sayı göstəricilərinin orta ədədidir.
- ✓ ümumi aktivlərin həjmində xarici aktivlərin payı, ümumi satışın həjmində xarici satışın payı və ümumi işçilərin həjmində xa-ricdə işləyənlərin sayı göstəricilərinin orta ədədidir.
- ümumi ticarətin həjmində firmadaxili ticarətin payı, ümumi satışın həcmində xarici satışın payı və ümumi işçilərin həcmində xaricdə işləyənlərin sayı göstəricilərinin orta ədədidir.
- ümumi aktivlərin həcmində xarici aktivlərin payı, ümumi satışın həcmində xarici satışın payı və ümumi filialların həcmində xaricdəki filialların sayı göstəricilərinin orta ədədidir.
- ümumi aktivlərin həjmində xarici aktivlərin payı, ümumi satışın həcmində xarici satışın payı və ümumi ticarətin həcmində fir-madaxili ticarətin payı göstəricilərinin orta ədədidir.

414. Texnologiyaların ötürülməsinin ən mühüm forması hansıdır:

- ✓ lisenziya müqavilələri
- incinirinq müqavilələri
- faktoring
- forfeyting
- françayzing müqavilələri

415. Beynəlxalq yarmarkalar hansı fəaliyyət növünə daxildir?

- ✓ Ticarət
- Kənd təsərrüfatı
- Maliyyə
- Sığorta
- Sənaye

416. Regiondaxili sərgilərin neçə növü fəaliyyət göstərir:

- 2
- 3
- ✓ 5
- 7
- 6

417. Regiondaxili sərgilərin növlərinə aşağıdakılardan hansı daxildir:

- ✓ Səyyar sərgilər
- Kənd təsərrüfatı sərgisi
- Nümunələr üzrə sərgi
- Ticarət sərgisi

- Sənaye sərgisi

418. Yarmarkaların keçirilməsinin əsas məqsədi nədən ibarətdir:

- ✓ Ticarət sazişləri bağlamaq üçün yeni nailiyyətləri nümayiş etdirmək
- İstehsal əlaqələrini möhkəmləndirmək
- Xarici ticarət dövriyyəsinə artırmaq
- Alıcılara daha yaxşı xidmət etmək
- Geniş çeşidli malları nümayiş etdirmək

419. Lisenziyaların növlərinə aid deyil:

- müstəsna lisenziya
- ✓ tam lisenziya,
- natamam lisenziya
- qapalı lisenziya,
- açıq lisenziya,

420. Aşağıdakılardan hansı müəlliflik hüququ obyektidir deyil?

- antologiyalar
- kino ssenariləri
- heykəltəraşlıq nümunələri
- bağ, park dizayn nümunələri
- ✓ virus ştamminin yeni alınma üsulu

421. Əqli mülkiyyətin hüquqi müdafiəsi formalarına aid deyil:

- milli hüquqi və fiziki şəxslərə məxsus əqli mülkiyyətin xarici istifadəçilərinin hüquqlarının lisenziya əsasında müdafiəsi
- əmtəə nişanları və xidmət nişanlarının müdafiəsi
- bədii və elmi əsərlərin müəlliflik hüququnun müdafiəsi
- ✓ milli şirkətlər, fiziki şəxslər, onların kommersiya sövdələşmələri haqda məlumatların müdafiəsi
- maddi daşıyıcı üzərində fiksə olunmuş inteqral mikrosxemlərin topologiyasının hüquqi müdafiəsi

422. İdeyalar, yaradıcılığın ticarəti və onlara qoyulan sərmayə barədə qaydaları əhatə edən ÜTT-nin əsas sazişi hansıdır?

- ÜTT-nin ICSID Sazişi
- İnvestisiya fəaliyyətinin ticarət aspektlərini əks etdirən Əsas Saziş
- Xidmətlərin Ticarəti haqqında Əsas Saziş
- ✓ Əqli mülkiyyət Sazişi
- Əmtəələrlə Ticarət haqqında Əsas Saziş

423. Beynəlxalq ticarətin müəllif hüquqlarının qorunması, patent, istehsal markası, sənaye dizaynı kimi aspektləri ÜTT-nin aşağıda göstərilmiş hansı çoxtərəfli müqaviləsi ilə tənzimlənir?

- İNCOTERMS
- ✓ Ticarətlə əlaqəli əqli mülkiyyət məsələləri üzrə müqavilə (TRIPs)
- Xidmətlərlə Ticarət üzrə Baş Saziş (GATS)
- Ticarətlə əlaqəli investisiya məsələləri üzrə müqavilə (TRIMs)
- Tariflər və Ticarət üzrə Baş Saziş (GATT)

424. ÜTT-nin Ticarətlə əlaqəli əqli mülkiyyət məsələləri üzrə müqavilə (TRIPs) ilə tənzimlənən məsələlər hansı cavabda düzgün göstərilmişdir?

- Bank, sığorta, telekommunikasiya, otelçilik xidmətləri və s. ilə əlaqədar məsələlər
- Kənd təsərrüfatı və tekstil, dövlət alışı, məhsul istehsalı standartları və s. məsələlər
- Doğru cavab yoxdur
- Üzv dövlətlər arasında yaranan ticarət mübahisələrinin həlli məsələləri
- ✓ Müəllif hüquqlarının qorunması, patentlər, istehsal markaları, sənaye dizaynı və s. məsələlər

425. İntelektual mülkiyyətin qorunması məsələlərinin əks olunduğu ÜTT Sazişi aşağıdakılardan hansıdır?
- √ TRIPs
  - GATT
  - GATS
  - TRIMs
  - WTO
426. Aşağıdakı ÜTT Sazişlərindən hansı texniki inkişafında, texnologiyaların qarşılıqlı mübadiləsi və ötürülməsində daha böyük rol oynayan sazişdir?
- GATT
  - TRIMs
  - WTO
  - GATS
  - √ TRIPs
427. ÜTT-nin sənədlər blokuna daxil olan aşağıdakı çoxtərəfli müqavilələrdən hansı əqli mülkiyyət hüquqlarının ticarət aspektlərini əhatə edir?
- INCOTERMS
  - TRIMs
  - GATT
  - √ TRIPs
  - GATS
428. Baş lisenziya dedikdə başa düşülür:
- √ Müəyyən müddət ərzində kəmiyyət və ya dəyər məhdudiyyəti olmadan malın dünyanın istənilən ölkəsinə ixracı və ya idxalı üçün verilən icazə nəzərdə tutulur
  - Heç biri
  - Hamısı
  - İxracatçı və ya idxalatçı tərəfindən müraciət edildikdən sonra (bu müraciət dövlət orqanı tərəfindən rədd edilə bilməz) dərhal verilən icazədir
  - İl ərzində bu və ya digər malın ixracına və ya idxalına əməliyyatların sayına məhdudiyyət qoyulmadan verilən icazə başa düşülür
429. Elmi-texniki inkişaf zonasının hansı nümunələri vardır?
- √ Texnopolis və texnopark
  - Düzgün variant yoxdur
  - Spesefik və xüsusi
  - Ümumi və xüsusi
  - Texniki və iqtisadi
430. Hansı xidmətə görə lisenziya ödənişləri həyata keçirilmir:
- √ telefon və poçt xidmətinə görə
  - əmtəə nişanından istifadəyə görə
  - filmlərin prokatına görə
  - patentdən istifadəyə görə
  - ticarət markasından istifadəyə görə
431. Texnologiyadan istifadə üzrə lisenziyalara aid deyil:
- müstəsna lisenziya
  - tam lisenziya
  - sublisenziya
  - qeyri-müstəsna lisenziya
  - √ formal lisenziya
432. Hansı variant texnologiyalar idxalının iqtisadi məqsədəuyğunluğunu xarakterizə etmir?

- √ əmtəə idxalını artırma vasitəsi
- xarici texnologiyalar əsasında istehsal edilən məhsul ixracının genişləndirilməsi
- əmtəə idxalına məsrəflərin azalması vasitəsi
- ETTKİ-nə məsrəflərə qənaət etmək vasitəsi
- yüksək texniki səviyyə yeniliklərini əldə etmək imkanı

433. Texnologiyaların ixracının iqtisadi məqsədəuyğunluğunu hansı variant xarakterizə etmir?

- gəlirin artırılması üsulu və əmtəə bazarı uğrunda mübarizə
- xarici firma üzərində nəzarəti ələ keçirmək
- əmtəə ixracını genişləndirmək üsulu
- maddi formada əmtəə ixracı problemlərini azaltmaq
- √ xarici ölkə üzərində nəzarəti ələ keçirmək

434. Lisenziya müqavilələrində tərəflər necə adlanır:

- √ Lisenziat və lisenziar
- Komitent və komissioner
- Prinsipal və agent
- Satıcı və alıcı
- Sifarişçi və icraçı

435. Yüksək texnologiyalardan istifadə üçün lisenziyaların növləri:

- √ Müstəsna, qeyri-müstəsna və tam
- Müstəsna və qeyri-müstəsna
- Müstəsna və tam
- Qeyri-müstəsna
- Müstəsna

436. Aşağıdakılardan biri texnoloji mübadilənin kommersiya for-malarına aid deyil:

- ixtisaslı işçi qüvvəsinin hazırlanması
- yeni texniki texnoloji işləmələr bazasında maşın və avadanlıqların yaradılması
- √ mütəxəssislərin miqrasiyası
- incinirin q xidmətləri
- idarəetmə müqavilələri

437. Texnologiyaların ötürülməsinin ən mühüm forması hansıdır:

- forfeytinq
- faktoring
- √ lisenziya müqavilələri
- incinirin q müqavilələri
- franşayzinq müqavilələri

438. Hansı xidmətə görə lisenziya ödənişləri həyata keçirilmir:

- filmlərin prokatına görə
- telefon və poçt xidmətinə görə
- patentdən istifadəyə görə
- √ ticarət markasından istifadəyə görə
- əmtəə nişanından istifadəyə görə

439. Texnologiyadan istifadə üzrə lisenziyalara aid deyil:

- qeyri-müstəsna lisenziya
- √ müstəsna lisenziya
- formal lisenziya

- sublisenziya
- tam lisenziya

440. Beynəlxalq lisenziya ticarətinin inkişafında güdülən mühüm amil nədir?

- ✓ Lisenziar və lisenziya tərəfindən güdülən kommersiya marağıdır
- Xarici ölkələrdə podrat istehsalı ilə məşğul olmaq marağıdır
- Digər müəssisələrdə birgə istehsal və kommersiya müəssisələri yaratmaq marağıdır
- TMSŞ- in digər ölkələrdə öz qız müəssisələrini yaratmaq marağıdır
- Keyfiyyətli məhsul istehlak etmək və onu dünya bazarına çıxarmaq marağıdır

441. Royalti anlayışının məgzi aşağıda göstərilən cavablardan hansına uyğun gəlir?

- ✓ Lisenziya müqaviləsinin reallaşması zamanı alıcının satıcıya ödədiyi ödənişi
- İcarə haqqının ödənilməsi
- Nəqliyyat xidmətinə görə ödənişlər
- İnjiniring xidmətinə görə ödənişlər
- Françayzinq xidmətinə görə ödənişlər

442. Nəqliyyat xidmətlərini təklif edən və həmin məxsusi növ əmtəələrə tələbatı olan tərəf arasında olan müqavilələr dairəsi aşağıdakıdır:

- ✓ Dünya fraxt xidməti bazarı
- Dünya sərnişin nəqliyyatı bazarı
- Dünya xidmət bazarı
- Regional nəqliyyat xidməti bazarı
- Dünya nəqliyyat xidməti bazarı

443. XX əsrin sonunda dünya informasiya xidmətləri bazarının başlıca subyekti:

- Rusiya
- Almaniya
- ✓ ABŞ
- Böyük Britaniya
- Çin

444. İnformasiya xidmətlərinin alqı-satqısına aid olmayan informasiya növü hansıdır:

- Hüquqi informasiya
- Dar profilli mütəxəssislər üçün informasiya
- ✓ Smeta-layihə sənədləri
- İşgüzar informasiya
- İstehlakçı informasiyası

445. Beynəlxalq elmi-texniki xidmətlərə aid olmayan xidmət növünü qeyd edin:

- Obyektin tikintisi ilə bağlı xidmətlər
- Yeni avadanlıqlarda işləmək üçün mütəxəssislərin hazırlanması ilə bağlı xidmətlər
- ✓ Məhsulun satışı ilə bağlı xidmətlər
- Avadanlıqların quraşdırılması ilə bağlı xidmətlər
- Obyektlərin tikintisinin layihələşdirməsi xidməti

446. Lisenziya və royalti ödənişləri edilən xidmətləri qeyd edin.

- ✓ Ticarət markasından istifadə
- Poçt rabitəsi xidməti
- Reklam xidməti
- Xaricdə obyektlərin tikintisi
- Telefon əlaqəsi xidməti

447. Aşağıdakılardan biri texnoloji mübadilənin kommersiya for-malarına aid deyil:

- √ mütəxəssislərin miqrasiyası
- yeni texniki texnologiyaların bazasında maşın və avadanlıqların yaradılması
- ixtisaslı işçi qüvvəsinin hazırlanması
- idarəetmə müqavilələri
- injiniring xidmətləri

448. Aşağıdakılardan biri texnoloji mübadilənin qeyri-kommer-siya for-ma-larına daxil deyil:

- mütəxəssislərin miqrasiyası
- elm və texnika sahəsində əməkdaşlıq istiqamətində beynəlxalq təşkilatların fəaliyyəti
- √ idarəetmə müqavilələri
- elmi-texniki nəşrlər
- sərəgilərin və yarmarkaların keçirilməsi

449. Patentlərin və franşayzingin əsasında fəaliyyət göstərən TMK və milli şirkətlər əsasən hansı ölkələrdə daha da çoxdur?

- ABŞ, Yaponiya
- ABŞ, Fransa, Meksika
- √ Çin, Hindistan, Türkiyə, C. Koreya
- ABŞ, Fransa, Meksika, Braziliya, Columbiya
- ABŞ, Rusiya, Qərbi Avropa

450. Beynəlxalq intellektual mülkiyyət təşkilatını yaratmaqda məqsəd

- √ bədii əsərləri qoruyub saxlamaq
- elmi-texniki tərəqqini inkişaf etdirmək
- biznesi genişləndirmək
- işgüzarlığı artırmaq
- sahibkarlığı müəfiə etmək

451. Lisenziyaların bölüşdürülməsi üsullarına nə aiddir?

- √ Aukzion
- Bank
- Kvota
- Səhm
- Veksel

452. Lisenziyaların bölüşdürülməsində sonuncu üsul hansıdır?

- √ İdxal üsulu
- Ümumi üsul
- Hərrac üsulu
- Məsrəf üsulu
- Satış üsulu

453. Dövlət hansı vaxt intervalında hər hansı malın müəyyən olunmuş miqdarda idxalı üçün lisenziyanın bu və ya digər konkret vaxtda və yerdə açıq satış hərrac keçirdiyini elan edir?

- √ 3 aydan bir
- Qeyri müəyyən vaxtda
- 1 ildən bir
- 9 aydan bir
- 6 aydan bir

454. İdxal lisenziyaları dövlət tərəfindən hansı formalarda satıla bilər?

- Aşkar formada
- Yalnız hərrac vasitəsi ilə

- Yalnız gizli formada
- Vasitəli formada
- √ Hərrac vasitəsi ilə və ya gizli formada

455. Yeni texnologiyanın meydana gəlməsi növbəti hərəkətə gətirib çıxarır:

- yalnız cəmi təklif əyrisinin sağına;
- cəmi tələb əyrisini sağa, cəmi təklif əyrisini sola.
- √ həm cəmi tələb əyrisinin, həm də cəmi təklif əyrisinin sağına;
- heç biri
- yalnız cəmi tələb əyrisinin sağına;

456. Beynəlxalq lisenziyalaşma nədir?

- √ İxtiranın beynəlxalq aləmdə patentləşdirilməsidir
- Müxtəlif ölkə TMS-in bir-birinə lisenziya satmasıdır
- Dövlətlərarası lisenziya mübadiləsidir
- Xaricə lisenziya verilməsidir
- İnkişaf etmiş ölkələr arasında lisenziya mübadiləsidir

457. İxtiraya patent nə deməkdir?

- √ İxtiraçıya və onun varisinə ixtiradan istifadə üçün inhisarçı hüquq verilməsi barədə səlahiyyətli dövlət orqanı tərəfindən verilən şəhadətnamədir
- İxtiraçıya ixtirarı satmaq üçün inhisarçı hüquqa malik olması barədə dövlət tərəfindən verilən şəhadətnamədir
- İxtira sirlərinin qorunmasıdır
- İxtiranın öz vasitəsi hesabına ixtiranın sirlərini qorumaq və ona patent vermək üçün dövlətlə müqavilə bağlanmasıdır
- İxtiraçıya yalnız müəyyən müddət ərzində ixtiraya inhisarçı hüquqa malik olması barədə səlahiyyətli dövlət orqanları tərəfindən verilən şəhadətnamədir

458. Patent və lisenziya üzrə beynəlxalq əməliyyatlar

- √ İxtiraların, qabaqcıl texnologiyanın, texniki bilik və təcrübənin satılmasıdır
- TMS-in birinin digərinə istehsal sirlərindən əmtəə nişanından istifadə etməyə hüquq verməsidir
- Ölkələrarası patent alqı-satqısıdır
- Ölkələrarası lisenziya mübadiləsidir
- Bir ölkə müəssisəsinin yaxud ixtiraçısının digər ölkənin müəssisə və ixtiraçısına patent satıb əvəzində lisenziya mübadiləsidir

459. Lisenziyalaşdırma nədir:

- dövlət sərhəddini keçən predmetlərə münasibətdə tətbiq olunan gömrük prosedurları məcmusu;
- müəyyən əmtəə növünün idxal və ixracı həcmində dövlət tərəfindən təyin edilmiş məhdudidyyət;
- gömrük deklarasiyasının verilməsi üçün icazə;
- müqavilə bağlanması üçün icazə;
- √ müəyyən ixrac və ya idxal sövdələşmələrinin həyata keçirilməsinə icazə.

460. Əqli mülkiyyətin müdafiəsi üzrə beynəlxalq normalara aid deyil:

- “Patent kooperasiyası haqda Müqavilə”-1970-ci il
- “Ədəbiyyat və bədii əsərlərin müdafiəsi haqda Bern Konvensiyası”
- 1891-ci il “İşarələrin beynəlxalq qeydiyyatı üzrə Madrid Sazişi”
- 1883-il “Sənaye mülkiyyətinin qorunması üzrə Paris konvensiyası
- √ “Müəlliflik hüquqlarının müdafiəsi üzrə üzrə Brüssel Konvensiyası”

461. Aşağıdakı lisenziya müqavilələrindən hansı texnologiya sahibində daha çox hüquq saxlayır:

- √ qeyri müstəsna lisenziya
- müstəsna lisenziya
- tam lisenziya
- açıq lisenziya

- sublisenziya

462. Lisenziyalara görə ödənişlərin formalarına aid deyil:

- ✓ antidempinq
- kompensasiya
- royalti
- pauşal
- qarışıq

463. Sənaye mülkiyyətinin qorunması haqda konvensiya hansıdır?

- 1961-ci il Roma Konvensiyası
- 1891-ci il Vyana Konvensiyası
- ✓ 1883 –cü il Paris Konvensiyası
- 1887-ci il Vaşinqton Konvensiyası
- 1881-ci il Bern Konvensiyası

464. İşarələrin beynəlxalq qeydiyyatı hansı normativ sənədlə tənzimlənir?

- ✓ 1891-ci il Madrid sazişi
- 1894-cü il Brüssel sazişi
- 1961-ci il Roma Konvensiyası
- 1881-ci il Bern Konvensiyası
- 1883–cü il Paris Konvensiyası

465. Maddi istehsal sferasındakı nisbətlər (ilk növbədə sənaye və k/t arasında nisbət) ölkələrin inkişaf növünə aid edilməsini müəyyənləşdirir?

- ✓ postsənaye;
- sənaye;
- ağır sənaye;
- aqrar-sənaye;
- aqrar;

466. Hansı variant dünya sənayesinin quruluşunu səciyyələndirmir?

- ictimai quruluşu;
- məkan (ərazi) quruluşu;
- ✓ müəssisə quruluşu;
- sahə quruluşu (istehsal-texniki);
- təşkilatı quruluşu;

467. İstehsalın beynəlxalq ixtisaslaşmasının hansı növləri mövcuddur?

- ayrı-ayrı müəssisələr, ayrı-ayrı ölkələr, ölkə qrupları üzrə ixtisaslaşma
- sahədaxili, sahələrarası, ölkə qruplarını
- ✓ sahədaxili, sahələrarası, ayrı-ayrı ölkələr üzrə ixtisaslaşma
- sahələrarası, sahədaxili, ayrı-ayrı müəssisələr üzrə ixtisaslaşma
- sahələrarası, ayrı-ayrı müəssisələr, ölkə qrupları üzrə ixtisaslaşma

468. Dünya iqtisadiyyatının qlobalaşması səviyyəsi müəyyən edilərkən hansı göstəricidən istifadə edilmir?

- cəmi investisiyalar həcmivə dinamikası ilə müqayisədə birbaşa xarici investisiyaların həcmi və dinamikası
- ümumi məhsulla müqayisədə əmtəə və xidmətlər üzrə cəmi beynəlxalq ticarətinin həcmi və artım sürəti
- ✓ rəqib firmalarla müqayisədə firma gəlirlərinin həcmi və dinamikası
- pul bazarlarının ümumi miqyası ilə müqayisədə valyuta bazarlarının həcmi və dinamikası
- dünyada cəmi ümumi məhsulun həcmi və artım sürəti ilə müqayisədə beynəlxalq əmtəə və xidmətlər istehsalının həcmivə artım sürəti

469. Sənayeləşmə əmsalı aşağıdakı nisbəti əks etdirir:

- √ bütün dünya ölkələrinin sənaye məhsulu həcmində bir dövlətin payının onun dünya əhalisinin tərkibindəki payına nisbəti
- maşınqayırma sənayesi məhsulunun həcmində bütün sənaye məhsulu həcminə nisbəti
- bütün dünya ölkələrinin sənaye məhsulu həcmində dünya ÜDM-un həcminə nisbəti
- ölkə sənaye məhsulunun həcmində kənd təsərrüfatı məhsullarının həcminə nisbəti
- ölkə ÜDM-da sənaye məhsulunun payı

470. Müxtəlif tipli ölkələrdə sənayeləşmə prosesinin inkişaf xüsusiyyətlərini xarakterizə edən göstəricilərdən biri aşağıdakıdır:

- √ sənayeləşmə əmsalı
- intensivləşmə əmsalı
- mexanikləşdirmə əmsalı
- elektriklişdirmə
- ekstensiv

471. Hansı variant beynəlxalq istehsal-texniki əməkdaşlığın təşkilati forması deyildir?

- √ əməkdaşlıq edən firmaların fəaliyyətlərinin uzlaşdırılması üçün xüsusi orqanın yaradılması
- firmalararası elmi-tədqiqat birliklərinin təşkili
- əmtəə satışı üzrə razılaşma
- birgə şirkətlər formasında firmaların birləşməsi
- sənaye əməkdaşlığı üzrə razılaşma

472. Müştərinin sifarişini ilə təsərrüfat fəaliyyətinin təşkili və idarə olunması üzrə məsləhətlər necə adlanır?

- √ konsaltinq
- nou-hau
- injiniring
- imicmeykerlik
- monitorinq

473. Kruvazyer turizmi aşağıdakı turizm növlərindən hansına aiddir?

- Termal turizmi
- Mədəniyyət turizmi
- Ekoloji turizm
- Fərdi turizm
- √ Dəniz turizmi

474. Mərkəzi ofisi Cenevrədə olan, 1949-cu ildə qurulan və qısa adı WATA olan beynəlxalq turizm təşkilatı aşağıdakılardan hansıdır?

- Beynəlxalq Otelçilər Birliyi
- Beynəlxalq Turizm Təşkilatı
- √ Dünya Səyahət Agentlikləri Birliyi
- Beynəlxalq Hava Nəqliyyatı Birliyi
- Dünya Turist Rəhbərləri Birlikləri Federasiyası

475. Aşağıdakılardan hansı turizm tələbinə təsir göstərən ictimai elementlərdən biri deyildir?

- Şəhərləşmə səviyyəsi
- √ Qiymət
- Təhsil səviyyəsi
- Ailə strukturu
- Peşə

476. Aşağıdakılardan hansı turist göndərən ölkələr sırasında deyildir?

- İngiltərə
- √ Rumuniya
- Almaniya

- ABŞ
- Yaponiya

477. Aşağıdakılardan hansı beynəlxalq turizm təşkilatı deyildir?

- √ TUROB
- WTO
- WTTC
- IATA
- WATA

478. Aşağıdakılardan hansı Dünya Turizm Təşkilatının fəaliyyət sahələri arasında yer ala bilməz?

- Təhsil və tədris
- Statistika və bazar araşdırması
- Ətraf mühit və planlaşdırma
- √ Turizm işçilərinin yoxlanması
- Turizm xidmətlərinin keyfiyyəti

479. Aşağıdakılardan hansı beynəlxalq turizm təşkilatlarından biri deyildir?

- Dünya Turist Rəhbərləri Birlikləri Federasiyası
- Dünya Turizm Təşkilatı
- √ Yerləşdirmə Sektor Təşkilatı Platforması
- Beynəlxalq Hava Nəqliyyatı Birliyi
- Dünya Səyahət Agentlikləri Birliyi

480. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev neçənci ili Turizm ili elan etmişdir

- √ 2011
- 2009
- 2008
- 2012
- 2000

481. Dünyada əməkqabiliyyətli əhalinin neçə faizi turizm sənayesində onunla bağlı sahələrində məşğuldur

- .1
- 8,5 %
- 7,5 %
- 9,2 %
- √ 8,1 %

482. Dünya üzrə ümumi məhsulun neçə faizi beynəlxalq turizmin payına düşür

- .5
- .1
- .2
- √ .08
- .3

483. Dünya üzrə beynəlxalq turizm sahəsində neçə min iş yeri fəaliyyət göstərir

- √ 300 min
- 100 min
- 200 min
- 400 min
- 500 min

484. Bir nəfər xarici turistə yüksək səviyyədə xidmət göstərmək üçün neçə nəfər iş yeri lazımdır

- √ 3 nəfər
- 4 nəfər
- 5 nəfər
- 8 nəfər
- 10 nəfər

485. ÜTT proqnozlaşdırmasına görə 2020-ci ildə beynəlxalq turizmdən alınan gəlirlərin miqdarı neçə milyard dollar olacaqdır

- √ 2000 milyard dollar
- 4000 milyard dollar
- 3000 milyard dollar
- 2050 milyard dollar
- 5000 milyard dollar

486. ÜTT proqnozlaşdırmasına görə 2020-ci ildə beynəlxalq turistlərin sayı neçə milyon nəfər olacaqdır?

- √ 1602 milyon
- 2000 milyon
- 1680 milyon
- 2010 milyon
- 1800 milyon

487. Beynəlxalq turizm dünya ixracının neçə faizini təşkil edir?

- √ 7-8%
- 9-10%
- 20-30%
- 60-80%
- 10-15%

488. Turizmin inkişaf etdiyi ölkələr.

- Özbəkistan-Türkmənistan
- İran-Pakistan
- Rusiya-Ukrayna
- Azərbaycan-Moldova
- √ Türkiyə-Yunanistan

489. Turizmin təsnifləşdirilməsi neçə istiqamətdə mövcuddur?

- √ 12 istiqamətdə
- 11 istiqamətdə
- 3 istiqamətdə
- 7 istiqamətdə
- 5 istiqamət

490. Turist sərfinə gedən hər hansı bir şəxs həmin ölkənin nəyi hesab olunur?

- √ Həmin ölkənin istehlakçısı
- Miqrasiya olunan
- Müvəqqəti yaşayan
- Sahibkarı
- Vətəndaşı

491. Səmərəli işləməyən turizm şirkəti öz strategiyasını həyata keçirmək üçün hansı varintdan istifadə etməyə çalışır?

- √ Digər şirkətlərlə əlaqəyə girmə-inteqrasiya etmək
- Turizm istehsalını genişləndirmək
- İdarəetməni təkmilləşdirmək

- Kapital sərfini artırmaq
- Maddi texniki bazanı inkişaf etdirmək

492. Hər bir ölkədə turizmin inkişafı nədən istifadə edilməsinin genişləndirir?

- √ Yerli işçi qüvvəsindən
- Kənd təsərrüfatından
- Avadanlıqdan
- İdarəçilik sistemindən
- İstehsaldan

493. Qloballaşan turizmin əsas mexanizmindən biri.

- √ TMSŞ-lər
- BVF
- Ekoloji tarazlıq
- Turizm istehsalı
- İqtisadi təşkilatlar

494. Azərbaycanda turizmin inkişafının əsas istiqamətlərindən biri:

- √ Turizm infrastrukturunun inkişafı
- Turizmdə idarəçilik sisteminin yenidən qurulması
- Turizm müəssisələrinin avadanlıqlaşdırılması
- Yeni kadrların hazırlanması
- Turizm istehsalının genişləndirilməsi

495. Turizmin genişlənməsinə mənfi təsir göstərən faktorlardan biri.

- √ Dövlətlərarası soyuq müharibələrin dərinləşməsi
- Turizm məhsullarının çatıbmamazlığı
- Sosial vəziyyətin aşağı olması
- Ölkənin coğrafi quruluşu
- Nəqliyyat xidmətinin tələbdən geri qalması

496. Beynəlxalq turizm təşkilatının yaranma tarixi?

- √ 1975
- 1955
- 1960
- 1970
- 1950

497. Beynəlxalq turizmin mahiyyəti:

- √ İnsanların müəyyən məqsəd üçün yerdəyişməsi
- Tarixi ənənələrlə və tarixi keçmişlə tanışlıq
- İnsanların istirahəti
- Yeniliklərin yayılması
- İnsanların hərəkət etməsi

498. Turizmin inkişafına təsir faktorlarından biri:

- √ Ailənin gəliri
- Milli gəlirin artması
- Sosial inkişafı
- Mədəni inkişaf
- İqtisadi inkişaf

499. Beynəlxalq turizmin asılı olduğu faktorlardan biri.

- √ Siyasi
- Elmi-texniki
- Mədəni
- Nəqliyyat
- Sosial vəziyyət

500. Yeni turistlərin cəlb olunması üçün turizm bazarında hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- √ Gələn turistlərə sorğu , habelə reklam və marketinq xidməti göstərmək
- Ölkə ərazisində turizm zonalarının inkişafı üçün şəraitin təmin edilməsi
- Turizm resurslarının qiymətləndirilməsi
- Turizm sahəsində sahibkarlığın inkişafına şərait yaradılması
- Muzeylərin, parkların, piyada gəzinti marşrutlarının yaradılması